

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 54. IZREDNA SEJA

(5. in 7. marec 2018)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV, KI TEMELJI NA TRAJNI IN NEODtujlivi PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE
PO NAČELU BELTVE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZVRSILNO IN SODNO.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI JO IZVRSUJEJO NEPOSREDNO IN ZAVESTNO.

MANDAT

VII

IZREDNA
SEJA

54

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 54. izredna seja (5. in 7. marec 2018)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2018

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 54. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S STANJEM V SLOVENSKI VOJSKI IN ZAHTEVA ZA MNENJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE O TEM VPRAŠANJU, EPA 2633-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S STANJEM V SLOVENSKI VOJSKI IN ZAHTEVA ZA MNENJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE O TEM VPRAŠANJU, EPA 2633-VII.....	6
ŽAN MAHNIČ.....	6
MARJAN DOLINŠEK	7
FRANC BREZNIK	7
PETER VILFAN.....	8
JOŽEF HORVAT	8
MATJAŽ NEMEC	9
VIOLETA TOMIČ	9
DR. BOJAN DOBOVŠEK	10
ŽAN MAHNIČ.....	10
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	11
BORUT PAHOR.....	11
ŽAN MAHNIČ.....	13
ŽAN MAHNIČ.....	13
JOŽEF HORVAT	15
ŽAN MAHNIČ.....	15
ANDREJA KATIČ	16
FRANC BREZNIK	19
FRANC JURŠA.....	22
MAG. MATEJ TONIN.....	22
MATJAŽ NEMEC	24
VIOLETA TOMIČ	25
DR. BOJAN DOBOVŠEK	26
MARJAN DOLINŠEK	27
FRANC JURŠA.....	28
JAN ŠKOBERNE	29
LUKA MESEC.....	29
MATJAŽ NEMEC	31
JANEZ (IVAN) JANŠA	31
LUKA MESEC.....	33
MARKO FERLUGA	34
JAN ŠKOBERNE	35
MATJAŽ HAN	36
ANDREJA KATIČ	37
PRIMOŽ HAINZ.....	37
MAG. BRANKO GRIMS	39
UROŠ PRIKL	40
BOJAN PODKRAJŠEK	41
JAN ŠKOBERNE	42
ŽAN MAHNIČ.....	42
JAN ŠKOBERNE	42
ŽAN MAHNIČ.....	43
MAG. BRANKO GRIMS	43
ANDREJA KATIČ	43
JANKO VEBER.....	43
ŽAN MAHNIČ.....	44
ANDREJA KATIČ	49
JOŽE TANKO	52

MATJAŽ NEMEC	53
FRANC BREZNIK	54
MARJAN DOLINŠEK	55
JOŽEF HORVAT	58
ANDREJA KATIČ	59
MARIJA BAČIČ	65
FRANC BREZNIK	65
ANDREJA KATIČ	65
JOŽEF HORVAT	65

Državni zbor VII. mandat

54. izredna seja 5. in 7. marec 2018

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 5. marca 2018 ob 14.02.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci,
gospe in gospodje!

Začenjam 54. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi drugega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Iva Dimic, gospa Eva Irgl, gospa Anita Koleša, dr. Jasna Murgel, gospa Vesna Vervega, gospa Erika Dekleva, gospod Ivan Hršak, dr. László Göncz, Luka Mesec, dr. Franc Trček, gospod Zvonko Lah, gospod Roberto Battelli, gospod Franc Jurša, gospod Tomaž Gantar, Miha Kordiš in gospod Dušan Radič.

Na sejo sem vabil predstavnike Vlade. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 54. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v četrtek, 1. marca 2018, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 68, proti nihče.

(Za je glasovalo 68.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 54. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S STANJEM V SLOVENSKI VOJSKI IN ZAHTEVE ZA MNENJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE O TEM VPRAŠANJU.**

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina 25 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom

Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Skupina 25 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom je na podlagi drugega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije in prvega odstavka 223. člena Poslovnika Državnega zbora tudi predlagala, da Državni zbor od predsednika Republike Slovenije zahteva mnenje o tem vprašanju. Skladno s prvim odstavkom 223. člena Poslovnika Državnega zbora bo Državni zbor o tem predlogu odločil po postopku, določenem v desetem odstavku 64. člena Poslovnika.

Glede na to dajem najprej besedo predstavniku predlagatelja predloga sklepa gospodu Žanu Mahniču.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovani kolegice in kolegi, ministrica!

Zakona, ki sta predlagana, situacije ne poslabšujeta, bistveno pa je, da je ne rešujeta. »Če ne boste Slovenske vojske izvzeli iz enotnega plačnega sistema v javnem sektorju, če ne boste uredili beneficij in pa če ne boste naredili ostalih sprememb, leta 2020, 2021 Slovenske vojske ne bomo več imeli.« To so besede takratnega namestnika, danes pa aktualnega načelnika Generalštaba Slovenske vojske generala Alana Gederja, ki jih je izrekel na 60. nujni seji Odbora za obrambo, s tem potrdil eksistenčno krizo v Slovenski vojski in celotni slovenski javnosti nalil čistega vina.

Glede na to kar je general povedal, smo v Poslanskih skupinah SDS in Nove Slovenije pripravili predlog priporočila za Vlado, umestili njegove predloge v to priporočilo in ga vložili v Državni zbor. Zgodilo se je to, kar smo lahko pričakovali, glede na to da vemo, kakšno je stanje – da je koalicija ta priporočila zavrnila, s tem pa tudi na nek način izglasovala nezaupnico generalu Gederju, ki je jasno povedal, kje vojska

je, predvsem pa, kaj bi morali storiti, da se stanje izboljša.

Oprema, finance in kadri. Vse to troje je področje, za katero je pristojen minister za obrambo, v aktualnem primeru ministrica za obrambo gospa Andreja Katič. To kar smo mi vložili, je kritika celotnega mandata na področju Ministrstva za obrambo, je kritika let, ki so bila neplodna za Ministrstvo za obrambo, je kritika vrhovnemu poveljniku obrambnih sil Republike Slovenije gospodu Borutu Pahorju, ki je kot predsednik vlade v mandatu od 2009 do 2011 dovolil, da je Slovenska vojska utrpela hud udarec pri znižanju finančnih sredstev. Sedaj, po 6, 7 letih se šele to stanje pozna. Gospodarska situacija se izboljšuje in zaradi tega iz vojske odhajajo številne pripadnice in pripadniki. Z domovinskim pogumom in ponosom, žal, ne morejo plačevati položnic, oprema, ki jo imajo, jih pogosto spravlja tudi v neugodne situacije. Za vse to je odgovorno vodstvo Ministrstva za obrambo in ker želimo v Slovenski demokratični stranki, da se stvari izboljšajo, smo skupaj z Novo Slovenijo predlagali priporočilo. Žal to ni bilo sprejeto in če drugega ne, pričakujemo, po tem ko bo predsednik povedal svoje mnenje, tudi mnenje Vlade, kaj bo storila, da se stanje izboljša. Jasni ukrepi in pa jasni cilji.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Iz tega sicer ni jasno, da zdaj glasujemo o oziroma da poskušamo razpravljati o postopkovnem sklepu, da se zahteva mnenje predsednika republike o teh vprašanjih.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin do vprašanja zahteve predsedniku republike.

Besedo ima najprej Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsednik, za besedo. Lep pozdrav vsem skupaj!

Skupina poslank in poslancev iz opozicijskih SDS in Nove Slovenije je 21. februarja vložila predlog priporočila glede stanja v Slovenski vojski in v zvezi s tem podala zahtevo za sklic izredne seje Državnega zbora ter zahtevo za pridobitev mnenja predsednika Republike Slovenije. Predlog priporočila in zahteva za sklic izredne seje oziroma v njej nanizani razlogi zanjo niso novost. Posamezna vprašanja ter stanje v Slovenski vojski na splošno so v tem mandatu polno zaposlovali državnozborni odbor za obrambo. O Slovenski vojski, od njene zmogljivosti do socialnega položaja njenih pripadnikov smo veliko razpravljali tudi na plenarnih zasedanjih. Med drugim na 31. izredni seji maja 2016, na kateri je svoje poglede na stanje v Slovenski vojski predstavil tudi takratni in hkrati sedanji predsednik republike gospod Borut Pahor. Predsednik republike je v kontekstu večletnih zaporednih negativnih ocen stanja

pripravljenosti Slovenske vojske poleg zaskrbljenosti konec leta 2017 javno poudaril nujnost posodobitve vojske in celotnega sistema nacionalne varnosti ter svojo podporo spreminjanju krovne zakonodaje. Glede na vsebino predloga priporočila, še bolj pa neposredne in širše zelo kompleksne okoliščine vložitve tega priporočila v Poslanski skupini SMC podpiramo predlog, da mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske izreče tudi predsednik Republike Slovenije. Njegovo mnenje bo pomembno prispevalo k realni oceni stanja v Slovenski vojski namesto nepreverjenih informacij ter prehitrega podajanja zaključkov, ki vznemirjajo javnost, najbolj pa škodujejo pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske. Hkrati pa pričakujemo, da se bo predsednik Pahor v okviru svojih pristojnosti sedaj, ko je vlada dr. Mira Cerarja uspela stabilizirati javne finance, obenem pa zaustaviti dolgoletno padanje obrambnih sredstev in z dodatnimi izrednimi povečanja sredstev za Slovensko vojsko celo obrniti trend v drugo smer, s svojimi predlogi in pobudami aktivno vključil v proces iskanja družbenega soglasja glede načina reševanja najbolj perečih težav v Slovenski vojski ter vizije njenega dolgoročnega razvoja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratične stranke, zanjo gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Lep pozdrav! Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovani kolegice in kolegi, spoštovani veterani, veteranke vojne za Slovenijo, spoštovani nekdanji moji boji tovariši, spoštovani vsi tisti domoljubi, ki vam je bila Slovenija in Slovenska vojska kdajkoli tudi intimna opcija!

Slovenska vojska je že četrto leto zapored na najnižji ravni sposobnosti delovanja, kar je v bistvu naravno zaskrbljujoče. Glavni problem je, da je večkrat javno izpostavila ta problem tudi ministrica za obrambo gospa Andreja Katič in tudi sedaj že nekdanji načelnik generalštaba Slovenske vojske generalmajor dr. Andrej Osterman. Po mnenju Slovenske demokratične stranke imamo v Slovenski vojski in v stanju Slovenske vojske dva problema. Prvi problem je proračunsko ogrožanje Slovenske vojske, ki je posledica nizkega financiranja Slovenske vojske, lahko rečemo, v zadnjem desetletju. Drugi, bolj pomemben vidik ogrožanja Slovenske vojske pa je prevrednotenje osnovnih vrednot, osnovnega vrednostnega središča Slovenske vojske, ki je nastalo na slovenski pomladi, na združevanju, ne na iskanju prvo- in drugorazrednih vojakov, oficirjev ali pa podčastnikov, častnikov ali tudi vojaških uslužbencev Slovenske vojske. Zato tudi, lahko rečemo, iz Zveze Nato prihajajo resna opozorila glede Slovenije. Glavni očitki Nata so, da se Slovenija ne drži zavez o financiranju in o gradnji zmogljivosti Slovenske vojske. Od leta

2010 do danes je torej Slovenska vojska izgubila več kot 40 % finančnih sredstev. Posledice zmanjševanja proračuna ali po naše tudi ogrožanja, finančnega ogrožanja ali proračunskega ogrožanja tega pomembnega sistema pa se kažejo v tehnološkem zaostanku, nizki stopnji vzdrževanja bojnih sredstev v Slovenski vojski, zaradi nizkega financiranja pa je tudi nižja usposobljenost, tehnološki zaostanek, nizka stopnja vzdrževanja, zastarela zaščitna sredstva, predvsem pa tudi zastarel vozni park. V Natu je naša struktura zaradi finančne podhranjenosti najslabša, ponavljam, najslabša, za razvoj in modernizacijo opreme namesto 20 % sredstev dajemo lahko v tem trenutku samo 0,66 %, kar je najmanj med vsemi državami članicami. Glede vrednostnega sistema Slovenske vojske pa lahko ugotovljamo drugi del ogrožanja. To je velik problem Slovenske vojske – nesposobnost ustaviti padec morale in dvig apatičnosti njenih predstavnic in predstavnikov. Kot lahko zaznamo v medijih in iz izjav vidnih predstavnikov Slovenske vojske, je mogoče opaziti očiten padec morale v zadnjih treh letih. Problem je tudi padec zaupanja v nadrejene in posledično bojne morale v enotah. Problem Slovenske vojske je tudi neprimerna kadrovska politika. Na taktični ravni se opaža nenačrtno in kampanjsko prikovanje kariernih poti posameznikov, ki so močno odvisni od trenutnih poveljnikov enot, ki pa se menjujejo tudi s hitro frekvenco, tako da se vsak načrt podre, še preden bi se začel uveljavljati. Ta proces dodatno ruši še ministrica, s tem da samovoljno dodaja ter odvzema pogoje za napredovanje in zasedbo delovnih mest.

Spoštovani kolegice in kolegi! Predsednik republike je v svojem zadnjem stališču ob predaji poročila za leto 2016 povedal naslednje: »Vendar pa predanost in hvaležnost nista dovolj. Številke kažejo, da vojaški poklic ni več konkurenčen poklic v slovenskem prostoru. Izboljšanje gospodarskega položaja, odpiranje delovnih mest ter boljši pogoji zaposlitve v sorodnih poklicih bodo imeli dodaten učinek na stanje v vojski.«

Zato v Slovenski demokratični stranki predlagamo, da na podlagi 107. člena Ustave Republike Slovenije predsednik Republike Slovenije v roku 24 ur izreče mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo gospod Peter Vilfan.

PETER VILFAN (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, ministrica, kolegice in kolegi!

Verjetno vsi poznamo dejstvo, da Ustava Republike Slovenije določa, da predsednik države zastopa državo ter da je vrhovni poveljnik obrambnih sil. Prav tako vsi poznamo temo današnje izredne seje; ponovno namreč razpravljamo o stanju v Slovenski vojski, ki naj bi bilo po mnenju predlagatelja te seje še

vedno izjemno kritično, zato je popolnoma jasno, da se mora o tem stanju izreči tudi predsednik države kot vrhovni poveljnik Slovenske vojske. Gospod predsednik je bil v preteklosti sicer sam že večkrat kritičen do stanja v Slovenski vojski. V naši poslanski skupini sicer ostajamo na stališču, da gre za temo, ki je ne bi smeli spolitizirati, kajti politika ni tista, ki bi bila odgovorna za to kar se je zgodilo na preverjanju Slovenske vojske. Menimo tudi, da ta tema ni primerna za nabiranje političnih točk v tem, lahko rečem, predvolilnem času. Vseeno pa se tudi v naši poslanski skupini strinjamo s tem, da mora predsednik države s svojim mnenjem o tem vprašanju, ki ga bomo obravnavali na tej izredni seji, seznaniti državljanke in državljane naše države, za katere varnost skrbi Slovenska vojska.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovana gospa ministrica, drage kolegice in kolegi!

Predsednik republike ima kot vrhovni poveljnik Slovenske vojske le dve pristojnosti: sprejem poročila o pripravljenosti Slovenske vojske ter povišanje brigadirjev v generale. Če se osredotočimo le na prvo pristojnost, ki že nekaj let kaže na večplasten problem naših obrambnih sil, lahko zaključimo le eno – predsednik republike bi moral redno spremljati razmere v vojski in pozivati Ministrstvo za obrambo ter Vlado k spremembam celotnega sistema nacionalne varnosti. V Novi Sloveniji smo prepričani, da je zgolj opozarjanje premalo, da bi se zares kaj spremenilo. Če predsednik republike javno razkrije slabo oceno o pripravljenosti Slovenske vojske, potem bi moral tudi odločneje nakazati rešitve. Kandidat na lanskih predsedniških volitvah Borut Pahor je v času kampanje sicer dejal, da so se v zadnjih letih dejavniki v varnostno-obrambnem sistemu zelo spremenili, »... mi pa nismo spremenili koncepta, zasnove in filozofije obrambne pred novimi tveganji, kot bi zahteval čas.«

Takšne ugotovitve poslušamo že nekaj let. In kakšen je rezultat teh ugotovitev? Ga ni. Vojska je sicer v zadnjem proračunu dobila nekaj več sredstev, vse ostalo pa ostaja na enakem nivoju. Dejstvo je, da le povečanje obsega sredstev oziroma zaustavitev trenda padanja za njeno delovanje ni dovolj. Slovenija potrebuje takojšnjo kadrovske okrepitve in modernizacijo na vseh nivojih. V tem trenutku nimamo vizije in nimamo strateških okrepitev za okrepitev nacionalne varnosti. Vse preveč je, gospe in gospodje, praznih besed in obljub in ugotovitev, da je poklicu vojaka treba vrniti dostojanstvo, ga na novo ovrednotiti in poskrbeti za motivacijo mladih, da se bodo odločali za ta

poklic. Zdaj je skrajni čas za ukrepanje. Zdaj je skrajni čas za dejanja.

Kolegice in kolegi! Čas je, da si odkrito povemo, ali v Sloveniji sploh želimo imeti vojsko. To vprašanje je praktično enako vprašanju, ali želimo imeti svojo državo ali ne, kajti vojska je eden ključnih atributov države. Če hočemo torej imeti vojsko, potem ji dajmo vse kar potrebuje, v nasprotnem primeru pa jo razpustimo. Najslabša možnost je stanje, ki ga imamo prav zdaj. Prepričani smo, da se tega še kako zaveda tudi predsednik republike Borut Pahor. Pričakujemo njegovo jasno stališče in nakazane rešitve, zato bomo predlog sklepa za pridobitev njegovega mnenja seveda podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Matjaž Nemeč.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovane kolegice, dragi kolegi, gospa ministrica!

Predsednik Republike Slovenije se bo v primeru sprejetja sklepa – in Socialni demokrati ne dvomimo, da bo temu tako – že tretjič v tem sklicu izrekal o pomembni in aktualni temi, o stanju v Slovenski vojski. Državni zbor je v zvezi z razmerami na meji Republike Slovenije ob migrantski krizi nagovoril novembra 2015; že takrat je poudaril nujnost povečanja denarnih sredstev za policijo in vojsko. Tudi v luči tega je moral kot vrhovni poveljnik obrambnih sil Republike Slovenije tistega leta že drugič zapored podati oceno, da se je Slovenska vojska prav zaradi pomanjkanja finančnih sredstev znašla na najnižji ravni pripravljenosti. Pozval je k povečanju denarne podpore obema glavnima varnostnima stebroma države. Kljub temu je treba priznati, da so se naporu ministrice vendarle obrestovali in da se je za zadnji dve leti denarna finančna pomoč za Slovensko vojsko povečala. Je pa težko pričakovati, da se bo stanje v Slovenski vojski z nekaj finančnimi injekcijami čez noč spremenilo na bolje. K temu ne bo pripomoglo nenehno udrihanje s strani opozicije. Še več, zdi se, da ta želi vojsko spremeniti v prikladen politični poligon za svoje, ponavljam, za svoje politične računice. Na ta račun se vojski razkrajja ugled, rezultira se tudi v nenehnem zmanjševanju števila njenih pripadnic in pripadnikov, v to spiralo pa sta ujeti vedno manjša motivacija in nezadovoljstvo. H kadrovskega manku v Slovenski vojski pripomore tudi to da se zadnja leta slovensko gospodarstvo pobira in potencialni kandidati si delo raje poiščejo drugje kot v slabo plačani Slovenski vojski. Če k temu dodamo še slabše demografske obete, si v prihodnje brez iskrenih političnih namenov in predvsem ukrepov ne moremo obetati nič boljšega.

Spoštovani, Socialni demokrati se zavedamo mnogih dejavnikov, ki vplivajo na delovanje in stanje v slovenskem obrambnem sistemu. In ti niso samo posledica vodenja obrambnega

ministrstva med leti 2009 in 2011 ter 2014 in 2018. Imajo precej daljšo brado, če si to želimo priznati ali ne.

Podprli bomo sklep, da se predsednik Republike Slovenije in vrhovni poveljnik obrambnih sil v sredo, 7. marca, opredeli do stanja v Slovenski vojski. Pričakujemo pa, da se v nadaljevanju točke razvije razprava v smeri iskanja rešitev, kako lahko politika pomaga k izboljšanju stanja v pomembnem varnostnem steboru države, svoje pa bo moral oddelati tudi najvišji strokovni organ za poveljevanje v Slovenski vojski – Generalštab Slovenske vojske. Vsi mi bomo v naslednjih mesecih in letih morali prevzeti svoj del odgovornosti z mislijo, da ne rušimo, temveč pomagamo ponovno zgraditi načeti ugled Slovenske vojske. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Violeta Tomič.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Hvala za besedo.

Levica predloga ne bo podprla iz več razlogov.

Prvi je postopkovni. 107. člen Ustave bi bilo upravičeno uporabiti, če se predsednik ne bi hotel izreči o tem vprašanju, vemo pa, da se bo predsednik o stanju v vojski uradno izrekel ob predaji poročila o bojni pripravljenosti, še ta mesec. Sicer pa so stališča predsednika Pahorja dobro poznana vsem. SDS torej izkorišča 107. člen za svojo propagando. Ve se, da bo predsednik podprl zahteve, da se povečajo izdatki za vojsko in oborožitev, kar od nas pričakuje Nato. V Levici temu seveda nasprotujemo. Prvič, zato ker se z nakupi orožja ne bo nič izboljšal standard naših vojakov. Drugič, zato ker se ne bo povečala obrambna sposobnost Slovenije, ampak le uporabnost naše vojske za Natove operacije v tujini. In tretjič, zato ker SDS predlaga, da se povečajo plače vseh pripadnikov Slovenske vojske, tudi tiste najvišje. To je socialno krivično, ker bi vojak pridobil 300 evrov, visoki častniki pa po tisoč evrov in še več. S tem bi v bistvu nagradili ljudi, ki so krivi za te slabe razmere.

Kadrovske težave v vojski so predvsem posledica njenega podrejanja zahtevam Nata. Če bi se vojska ukvarjala s svojo ustavno nalogo, to je obramba države, ne bi potrebovali velike stalne sestave. Slovenija ima recimo več vojakov na prebivalca kot Češka, Slovaška, Madžarska ali Poljska. Veliko stalno sestavo vzdržujemo po Natovem diktatu, zato da so enote v stalni pripravljenosti in na razpolago za operacije v tujini. Prav tako ni res, da je problem Slovenske vojske v premajhnem financiranju; v zadnjih 10 letih smo za vojsko porabili več kot Avstrija, Češka, Slovaška in Madžarska. Rezultati pa so kljub temu porazni.

Zato smo v Levici trdno prepričani, da je treba to zadnjo blamažo Slovenske vojske

izkoristiti za radikalno spremembo obrambne politike. Vojska se mora vrniti k svoji ustavni nalogi – k obrambi države. Ustaviti je treba proces oblikovanja dveh srednjih bataljonskih skupin. 1,2 milijarde evrov, kolikor bi nas to stalo, je bolj pametno in nujno nameniti za razvoj naše družbe. Prav zato v Levici zahtevamo, da se o tem opredelijo državljani in državljanke na referendumu, nikakor pa ne bomo podprli zahteve, da se o tem opredeli predsednik Pahor. Kajti Pahor je privrženec Nata in podpornik agresivne politike zahodnih velesil. Vse to pa seveda ne pomeni, da nas ne skrbi standard vojakov; nasprotno, Levica bi jim priznala vse sindikalne in delavske pravice, ampak to je že druga razprava. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Žal se nekateri varnosti zavedo šele takrat, ko je ogrožena. Ampak takrat je prepozno. Moramo delovati proaktivno. Kakšno je stanje v Sloveniji? Tisti, ki morajo skrbeti za našo varnost? Sova stavka. Policija premalo popolnjena, tudi v tem mandatu večinoma v stavki. Kaj pa je v Slovenski vojski? Predsednik države je že večkrat podal negativno oceno. Pravi, ta hibridna ogrožanja, ki nas pričakujejo, na ta ogrožanja nismo pripravljeni. Če smo se v Sloveniji na referendumu odločili, da vstopimo v Nato, potem moramo imeti profesionalno vojsko, ki je usposobljena in izobražena in si moramo ustvariti ugled. Ta ugled je še kako pomemben, če pogledamo, da ga zdaj potrebujemo za arbitražo, za Novo Ljubljansko banko, pa tudi za Mercator. To je še kako pomembno. In pa seveda, če je problem denar ... Kot kaže, denar ni problem; imamo ga za banke, imamo ga za 2TDK in imamo ga za žilne opornice in svetovalne pogodbe. Se pravi, ga bi imeli lahko tudi za varnost. Kajti če ga bomo imeli za varnost, potem bomo imeli tudi za gospodarstvo in za turizem in za vse kar Slovenija potrebuje. Kajti kaj potrebuje gospodarstvo? Varno državo. Kdaj bodo tujci investirali? Ko bomo varni. Kdaj bo prišel turist? Ko bomo varni. Zato je še kako pomembno, da soočimo stališča, kajti asimetričnost informacij ne daje pravih odgovorov.

Zato je prav, da opravimo razpravo in zato v Poslanski skupini nepovezanih poslancev podpiramo, da predsednik države poda svoje mnenje o varnosti v državi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Za dodatno pojasnitev razlogov za predlog sklepa dajem besedo še predstavniku predlagatelja gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik.

Nisem razumel tiste vaše opazke, ki ste jo izrekli na začetku, tako da očitno je potrebna obrazložitev še enkrat. Če ni bilo iz mojega uvodnega nastopa jasno, da je več kot dovolj razlogov, da predsednik Pahor, ki je poveljnik obrambnih sil, izjavi svoje mnenje oziroma svoje stališče, potem ne vem, kako bi lahko še bolj nazorno to predstavil, razen če se seveda gremo v smislu forme, kako se oblikuje stavke.

Skratka, zaradi stanja v Slovenski vojski nas zanima mnenje vrhovnega poveljnika obrambnih sil gospoda Boruta Pahorja. Zanima nas njegovo videnje po slabih dveh letih, odkar je nazadnje izrekel svoje mnenje. Takrat nam je predsednik postregel tudi z nekaterimi informacijami v smislu števil, kar se tiče stanja v Slovenski vojski, in zanimiva bo tudi primerjava tega. To mnenje želimo slišati, ker smo v nasprotju z enim od stališč prepričani, da je ravno politika tista, ki je odgovorna, da je stanje v vojski takšno. Kajti če mi leta 2008 ne bi – vemo, kako – zapeljali zgodbe, da se je zaradi potrebe takratnih volitev, diskreditacije Slovenske demokratske stranke in pa Janeza Janše rušilo nakup 135 oklepnikov Patrie, bi danes Slovenija imela dve bataljonski bojni skupini, kar bi dvignilo bojno moč, kar bi dvignilo našo pripravljenost, kar bi dvignilo ugled Slovenije v zavezništvu; imeli bi dve srednji bataljonski bojni skupini in danes se zagotovo o problemih, ki jih imamo, ne bi pogovarjali. Če ne bi bilo rezov v obrambni proračun ... In tukaj želimo slišati predsednika Pahorja, kaj je imel takrat v mislih, ko je prek svojega finančnega ministra in z očitnim odobravanjem svoje obrambne ministrice krčil sredstva Slovenski vojski. Ali niso videli za tri, štiri leta naprej, kaj se lahko zgodi, če se mednarodno okolje spremeni? Od takrat se je pojavila Islamska država, pojavila se je agresivna ruska politika, invazija na Krim in vzhodni del Ukrajine. Tako kot je dejal dr. Dobovšek; varnosti se zavemo prepozno oziroma se je zavemo takrat, ko varnosti ni več. In želimo slišati od predsednika republike njegove jasne usmeritve, ne toliko, da podpira Zvezo Nato, kot pa, kaj konkretno kot vrhovni poveljnik namerava storiti. Prvi korak je bil, da ste na čelo vojske postavili novega načelnika, ki je jasno in glasno v Državnem zboru na to stanje opozoril, kljub temu da sem trdno prepričan, da je odšel načelnik, ki je objektivno za stanje najmanj odgovoren in da je bil to načelnik, ki je prvi v tem državnem zboru resno opozoril, prvič, da je eksistenčna kriza in drugič, koliko denarja je treba dati, da Slovenska vojska iz te eksistenčne krize izide oziroma da se ta kriza ne pogloblja. V štirih letih nismo slišali nobenih konkretnih pobud za rešitev nastale situacije s strani vladajočih. S strani opozicije je bilo veliko predlogov, ampak vsi so, žal, končali tako kot je končal ta zadnji predlog priporočila, ki ni sledil nekim političnim igricam, ampak smo sledili samo temu kar je rekla vojaška stroka –

da je treba vojsko izvzeti iz enotnega plačnega sistema in da je treba dvigniti plače. Dvigniti plače vsem, kajti če bomo dvignili za 30 % plače samo vojakom, poddesetnikom, desetnikom, naddesetnikom, bodo te plače počasi prišle na raven poročnikov in nadporočnikov. Skratka, plače vojakov bomo zblížali s plačami najnižjih častnikov in častniki se bodo začeli spraševati, kakšen je sploh še smisel, da kot častniki delujejo v Slovenski vojski.

Skratka, vprašanj je veliko in želimo si slišati mnenje vrhovnega poveljnika obrambnih sil, predvsem pa si želimo slišati predloge za konkretne rešitve s strani tistih, ki konsistentno zavračajo konkretne predloge za rešitve z naše strani. Vsaj to je tisto, kar bi pričakoval tri mesece pred volitvami, da Vlada naredi neke smernice in da pove, to in to je treba narediti, če ne želimo, da vojske čez dve leti ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Zaključujem predstavitev stališč o predlogu sklepa in prehajamo na odločanje.

Glasujemo o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor na podlagi 107. člena Ustave Republike Slovenije zahteva, da predsednik Republike Slovenije v roku 24 ur izreče mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 68, proti 3.

(Za je glasovalo 68.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Ker je bil sklep sprejet, prekinjam 1. točko dnevnega reda in 54. izredno sejo, ki jo bomo z obravnavo predloga priporočila nadaljevali v sredo, 7. 3. 2018, ob 14. uri, ko bomo prejeli mnenje predsednika republike.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 5. MARCA 2018 OB 14.36 IN SE JE NADALJEVALA 7. MARCA 2018 OB 14. URI.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 54. izredne seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: gospa Iva Dimic, mag. Julijana Bizjak Mlakar od 15.30 ure dalje, gospa Irena Grošelj Košnik od 17.30 ure dalje, gospa Anita Koleša, gospa Anja Bah Žibert, Miha Kordiš, gospod Roberto Battelli, gospod Ivan Hršak od 16. ure dalje, mag. Branislav Rajić, gospod Ivan Škodnik od 15.45 do 17. ure, gospod Igor Zorčič od 16. ure dalje, dr. Vinko Gorenak od 16. ure dalje, gospa Nada Brinovšek od 16. ure dalje in gospa Suzana Lep Šimenko od 16. ure dalje, od 18. do 20. ure pa bom odsoten tudi sam.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Nadaljujemo s prekinjeno 1. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski in zahteve za mnenje predsednika Republike Slovenije o tem vprašanju.

Državni zbor je 5. marca 2018 sprejel sklep, da predsednik Republike Slovenije v roku 24 ur izreče mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske. V skladu s sprejetim sklepom je gospod Borut Pahor na podlagi drugega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije Državnemu zboru 6. marca poslal mnenje, ki sem ga na podlagi drugega odstavka 223. člena Poslovnika Državnega zbora posredoval vsem poslankam in poslancem.

Predsednika Republike Slovenije gospoda Boruta Pahorja vabim, da nagovori Državni zbor in dodatno obrazloži svoje mnenje.

Prosim, imate besedo.

BORUT PAHOR: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci, ministrice in ministri, načelnik, lep pozdrav vsem! Spoštovani gospe in gospodje! Slovenija se je znašla v položaju, ko mora premišljeno, vendar brez odlašanja posodobiti celoten varnostni sistem. To vključuje tudi modernizacijo Slovenske vojske, ki je vojaški steber sistema nacionalne varnosti. Slovenija ni neposredno vojaško ogrožena. Upravičeno velja za varno državo, toda mednarodno okolje je postalo bistveno bolj nepredvidljivo in manj stabilno, kot je bilo. Nastala so nova varnostna tveganja. Varnost je postala manj zanesljiva, zato je treba v varnost več vlagati. V takem položaju mora država po mojem mnenju sprejeti strateške in seveda tudi finančno vzdržne ukrepe za dolgoročno posodobitev celotnega sistema nacionalne varnosti, ne samo vojske, seveda tudi vojske kot enega od njenih stebrov.

Moja ocena o potrebnosti posodobitve celotnega sistema nacionalne varnosti – in ne samo o potrebnih večjih izdatkih za vojsko – torej za Državni zbor ni nova. Državnemu zboru sem jo predstavil v maju pred dvema letoma. Bistvo te ocene je, da potrebujemo skupni pristop ob hkratni posodobitvi vseh institucij sistema nacionalne varnosti: vojske, policije, obveščevalnih služb in civilne zaščite.

Visoki zbor! Novo v današnjem mnenju, ki ste ga zahtevali, je moj predlog, da to storimo z zakonom. Vladi in Državnemu zboru predlagam, da po vzoru nekaterih drugih, primerljivih držav sprejmemo zakon o sistemskem dolgoročnem financiranju nacionalne varnosti. Razumem, da tako zahtevnega zakona ni mogoče pripraviti in sprejeti v tem sklicu Državnega zbora. Morda je v teh mesecih do letošnjih parlamentarnih volitev, to boste sami najbolje ocenili, priložnost, da se zaključí razprava o Zakonu o obrambi in morda o Zakonu o službi v Slovenski vojski. Oba zakona sta vložena v parlamentarno proceduro. Če bi se to posrečilo, bi oboje, tako menim, koristilo potrebam Slovenske vojske. Čas do

oblikovanja nove vlade pa je v vsakem primeru mogoče koristno porabiti, vključujoč današnjo razpravo, za oblikovanje prepotrebne političnega soglasja o temeljnih načelih zakona, za katerega se zavzemam, torej zakona o sistemskem dolgoročnem financiranju nacionalne varnosti.

Visoki zbor! Potrebujemo politično soglasje o treh stvareh: o aktualnih in prihodnjih varnostnih tveganjih – ta ocena, ki je nimamo, je zelo pomembna –, o konceptualni, institucionalni, materialni in seveda kadrovske posodobitvi, ter – in to je bistveno – o finančnih vlaganjih v posodobitev vseh teh institucij.

Mislím, da smo se znašli v položaju, ko zagotavljanje nacionalne varnosti ni več zadeva posameznih ministrstev ali služb, ampak zahteva skupen in celovit pristop politične oblasti in vseh institucij sistema nacionalne varnosti. Zaradi spremenjenih dejavnikov tveganja, demografskih sprememb, sprememb na trgu dela in finančnih omejitev je treba preseči tekmovalno posameznih vladnih resorjev glede kadrov in financ ter zagotoviti usklajeno skupno določanje prednostnih nalog in s tem tudi vzdržno finančno podporo. Z zakonom bi po mojem mnenju zagotovili pravno podlago za preiščljeno posodobitev vseh institucij sistema nacionalne varnosti, vključno z zagotavljanjem konkurenčnega, primerljivega plačila zaposlenih, njihovega kakovostnega usposabljanja, primerne opreme, načina njihovega vzdržnega, dolgoročnega usposabljanja in seveda finančno podlago za to.

Visoki zbor! V Državnem zboru ste sicer zahtevali, naj podam mnenje o stanju pripravljenosti v Slovenski vojski. Letno poročilo o tem bom od Generalštaba Slovenske vojske in ministrice prejel konec tega meseca. Glede na moje vedenje o razmerah v Slovenski vojski ne pričakujem bistvenih razlik od lanskega poročila, vendar bomo natančno poročilo slišali, ko ga bo do konca tega meseca pripravil Generalštab in mi ga bosta konec meseca – mislim, da 29. – posredovala ministrica in načelnik Generalštaba. Vsekakor ostajam pri svoji oceni in vas prosim, da se o njej pomenite – če boste smatrali, da je tega vredna –, da samo povečanje proračunskih sredstev za potrebe Slovenske vojske, ki je potrebno, ni zadosten, zlasti pa ne celovit pristop k strateškemu zagotavljanju varnosti države. Zato sem torej predlagal, da se premisli – za to bo treba nekaj časa, nekaj mesecev, morda leto – in morda uskladi ter pripravi zakon in sprejme zakon, ki bi po zgledu recimo Francije ali Poljske v bistvu dolgoročno zagotovil varnost države in njeno financiranje.

Slovenija za vse institucije sistema nacionalne varnosti – vojsko, policijo, obe obveščevalni službi, civilno zaščito – skupaj danes namení približno 1,8 % bruto domačega proizvoda. Menim, da bi lahko v naslednjih 10 letih brez hujšega odrekanja za druge potrebe razvoja države za varnost namenili okrog 2,5 % bruto domačega proizvoda, seveda pod

pogojem, da se mednarodne varnostne razmere ne bi bistveno poslabšale. V tem primeru, če bi se, česar si nihče ne želi, če bi se, bi bili potrebni izredni ukrepi. Slovenija pa si bo, mislim, da je prav, da ob tej priložnosti predsednik republike to reče, s svojo zunanjo in varnostno politiko prizadevala, da bi se vsa vprašanja, regionalna in mednarodna, globalna rešila po mirni poti in da bi se izognili sleherni uporabi sile za reševanje sporov v mednarodni skupnosti.

Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke in poslanci! Slovenska vojska ima približno tako dolgo tradicijo, kot jo ima naša država. Čas in razmere, v katerih se je oblikovala Slovenska vojska, so bili drugačni od današnjih. Zdi pa se, to je moja zelo subjektivna ocena, zdi pa se, da se že ves ta čas na različne načine, kakšenkrat posredno, kakšenkrat neposredno pojavlja vprašanje, ali Slovensko vojsko zares potrebujemo. Že v času priprav na osamosvojitve so bila tako razmišljanja o demilitarizirani Sloveniji na eni strani kot tudi razmišljanja o profesionalni Slovenski vojski na drugi strani. Sčasoma, se mi zdi, je prevladalo nekakšno razdvojeno razpoloženje, da vojsko sicer potrebujemo, vendar ni življenjskega pomena za državo. To nas je privedlo v razmere, ko imamo poklicno vojsko, vendar je nepripravljena za delovanje v vojnih razmerah.

Visoki zbor! Poudariti želim, da moramo zdaj zaradi naših slabih in dobrih domačih izkušenj, z razvojem in zastojem naše vojske, spričo vsega tega sprejeti nek nauk za naša bodoča ravnanja. Vojsko potrebujemo. Je življenjskega pomena za obrambo in varnost naše neodvisnosti. Toda vojska je smiselna samo, če je delujoča. Ne more biti nekaj vmes. Če je dolgo časa nekaj vmes, je samo potem na koncu res samo strošek države, ne pa učinkovito orodje za njeno obrambo. Zato vojsko potrebujemo in potrebujemo posodobljeno Slovensko vojsko. Vsaka država, tudi veliko bogatejša od naše, mora s svojimi javnimi financami vedno ekonomizirati, ravnati gospodarno. Vedno znova se bo vsaka vlada, vsak sklic državnega zbora ukvarjal z vprašanjem, koliko naj namení za kakšne razvojne in obrambne varnostne potrebe države. To ni nič novega. Gre za vprašanja našega obstoja in razvoja. Znanost, šolstvo, zdravstvo, socialna varnost; vse to so področja v javnem interesu, ki terjajo izdatna finančna sredstva, če naj bi živeli v državi, kot si jo zaslužijo naši ljudje. In to deloma velja tudi za obrambo, vendar bi tudi na osnovi mojih izkušenj, dobrih in slabih s temi odločitvami dejal, da je vendarle obramba, varnost v tem smislu nekaj posebnega. Sredstva za obrambo so se v času krize znižala, in to so sredstva znižale tri vlade zapored: moja prva, naslednja predsednika Janše in predsednice Bratuškove. Ekonomizirali smo z izdatki, ocenili smo, da so drugi ukrepi v času krize pomembnejši, znižali smo sredstva za vojsko. Kriza se je umirila, Slovenija okreva, zdaj ima možnost, da celovito, preiščljeno oceni,

kako naprej, da se ne bi znova, če bi se ponovile okoliščine, znašli v takšnem položaju.

Spoštovani kolegi in kolegice! V času krčenja izdatkov za obrambo je žal prišlo tudi v zadnjih letih do poslabšanja razmer v mednarodni skupnosti. Deležni smo novih varnostnih tveganj in spričo vsega tega moramo ugotoviti, da smo se znašli v nekem trenutku, ko moramo pametno premisliti, kako bomo postavili sistem varnosti, da se bomo lahko mi in državljani nanj v celoti zanesli. Cela vrsta drugih področij, za katere skrbi država, so takšna, da lahko v zadnji konsekvenci mimo države zase poskrbi tudi državljan. Pri varnosti je drugače; skoraj v celoti je odvisen od ukrepanj države, zato ima tukaj država nenadomestljivo vlogo, da dolgoročno poskrbi za takšne pogoje, predvsem pa za tak koncept zagotavljanja varnosti, ki bo zanjo primeren, ki bo kompatibilen z našim članstvom v zvezi Nato in bo v različnih obdobjih v naslednjih 10, 15 letih odgovarjal na ključne varnostne izzive in tveganja, s katerimi se sooča. Mnogo primerljivih držav ima izdelano oceno ogroženosti; mi je take, da bi bila sprejeta na Vladi ali v Državnem zboru, nimamo. Ocenjujem, za potrebe te razprave, da jo potrebujemo. Ocena ogroženosti bo pokazala, kateri so stari in novi dejavniki tveganj in bo dobra podlaga za to da bomo, če se bomo odločili za zakon ali če se boste odločili za kakšna druga ukrepanja, primerno ukrepali na osnovi tega kar bomo ocenili za vir ogrožanj naše države. Osebo ta hip, vendar jaz nisem strokovnjak in nisem poklican za to, ocenjujem, da mi v klasičnem smislu nismo vojaško ogroženi. V tem hipu – če ne bi prišlo do sprememb – pa smo glede na opremljenost in zaščito zelo izpostavljeni hibridnemu tipu vojne ali kibernetičnemu napadu; pred tem smo zelo malo zaščiteni. Zaradi vsega tega predlagam, da bi morda Vlada in kasneje Državni zbor prvič po osamosvojitvi tudi sprejel oceno ogroženosti in s tem v bistvu postavil temelje za sprejem drugih ukrepov, upam morda Zakona o sistemskem dolgoročnem financiranju nacionalne varnosti. Spoštovani gospod predsednik, visoki zbor! V času osamosvajanja smo na koncu vseh koncev v tej dvorani pravilno ocenili, da potrebujemo vojsko. So bile razprave, vendar na koncu je potrebna večina ugotovila, da vojsko potrebujemo in odločila se je pravilno. Prav tako smo se pred 15 leti pravilno odločili, da našo varnost povežemo v zavezništvo Nato. Tudi takrat so bila različna mnenja, različna stališča in vendar smo se večinsko pravilno odločili; Slovenija je danes država, ki ima svojo vojsko in zagotavlja varnost skupaj z zaveznicami v zahodnem delu sveta v zavezništvo Nato. In danes, morda po 15 letih, smo se znova znašli v prelomnem času, ko so znova po mojem mnenju potrebne neke dolgoročne, dobro premišljene, ampak velikopotezne odločitve. Pred tem in pred naslednjim Državnim zborom se zastavlja vprašanje, kako z varnostjo – ne samo, kako z vojsko, vojska je njen vojaški steber, ampak

kako z varnostjo – naprej, da bo Slovenija še naprej, tako kot je, ostala varna država. Dejstvo, da Slovenija velja za varno državo, ustvarja nek vtis, privid, da v varnost ni treba vlagati. Ta vtis je škodljiv, ker nas pripelje do napačnih odločitev, da zato niso potrebna vlaganja in posodobitve kompletnega sistema varnosti. Pri čemer se vsi – ne samo slovenska država, vse evropske države, kot vidite, tudi spričo novih odločitev o skupnih obrambnih naporih, da ne govorim o novih strateških odločitvah v zvezi Nato, kolikor sem imel priložnost sam spoznati ob zadnjem obisku na sedežu Nato – pripravljajo na nove razmere, v katere gremo. In nihče ne ve, kaj se bo zgodilo, prav nihče od nas. Lahko samo ugibamo, lahko samo uporabimo vso našo pamet in izkušnje, da predvidevamo in da se pripravimo tako, da ne bo nikomur od nas žal, da je morda opustil ali spregledal kaj pomembnega, kar je bistveno za varnost slehernega našega državljanja in državljanke. Kot predsednik republike in vrhovni poveljnik obrambnih sil sem pripravljen z Vlado, z Državnim zborom v tej in drugi sestavi, z vsemi parlamentarnimi strankami v tej in naslednji sestavi sodelovati pri tem pomembnem projektu.

Na koncu naj rečem naslednje. Izkušnje nas učijo, da smo se znali Slovenci glede pomembnih vprašanj – tudi varnosti – med seboj krepko skregati, vendar smo se na koncu uspeli pravočasno pravilno odločiti in zavarovati našo varnost. V prepričanju, da se bomo tudi tokrat in pogovarjali in mestoma prepirali o tem zelo pomembnem vprašanju, kako zagotoviti, da bo Slovenija še naprej, tako kot zdaj varna država, se priporočam za sodelovanje.

Želim vam uspešen dan in hvala za vašo pozornost.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsedniku republike gospodu Borutu Pahorju se zahvaljujem za njegove besede.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo najprej predstavniku predlagatelja gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovane kolegice poslanke in poslanci, ministrica, spoštovani načelnik general Alan Geder!

Leta 2010 je tednik Mladina pričel s peticijo Ukinimo Slovensko vojsko. In lahko bi rekli, da je s to peticijo tednik začrtal obrambno politiko ... / oglašanje iz dvorane/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim, mir v dvorani!

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): ... strank, ki so vodile obrambno področje pod levimi vladami. Dosledno sledenje temu načrtu je pripeljalo do tega da je lahko mislim da 14 dni nazaj odgovorni urednik Mladine Gregor Repovš dejal, da sedaj glede na to kakšno je stanje, Slovenske vojske ne potrebujemo, da je

Slovenija majhna država, ki vojske ne potrebuje. Skratka, skrbno izdelan načrt, ki se je pričel januarja leta 2010, je s temi besedami potrdil veljavo, da teče uspešno naprej oziroma da je v svoji zaključni fazi. Da je temu res tako, pričajo številke, ki so same po sebi najbolj zgovorne. Katerikoli strateški dokument, ga je sprejela Vlada in se je kasneje Državni zbor z njim seznanil ali pa ga je celo potrdil – tukaj govorim o Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti, o Obrambni strategiji Republike Slovenije, dolgoročnem načrtu opremljanja in razvoja Slovenske vojske do leta 2025, Srednjeročnem obrambnem programu Republike Slovenije 2016–2020 –, povsod je eden od glavnih poudarkov na kadrih. Kadrih, ki morajo biti kompetentni, kvalitetni, dobro usposobljeni, predvsem pa, kot pravi obrambna strategija, primerno številčni. In kakšni so kadri, ki so primerno številčni, jasno začrta strategija dolgoročnega opremljanja in razvoja Slovenske vojske. Potrebujemo 8 tisoč pripadnikov poklicne sestave in pa 2 tisoč pripadnikov pogodbene rezerve. Skratka, to je številka, ki je potrebna, da Slovenska vojska lahko izvaja vse naloge, ki jih zadaja Zakon o obrambi. Kakšno pa je stanje danes? Od 8 tisoč vojakov, kolikor bi jih morali imeti stalne sestave, je na dan 1. marec številka 6 tisoč 761. In od 2 tisoč pripadnikov pogodbene rezerve je na dan 1. marec številka 956. Vsaj kar se tiče rezerve, bomo v kratkem videli, koliko rezerve dejansko sploh imamo; ne samo na papirju, ampak kakšen bo odziv na vpoklic, ki ga pripravlja Generalštab Slovenske vojske. In eden od razlogov, zakaj je stanje takšno, je to da je večji odhod vojakov kot prihod. Pod to vlado se je kadrovski primanjkljaj Slovenske vojske povečal za en bataljon. Približno ena četa vojakov letno odide iz Slovenske vojske – zaradi plač, zaradi neustrezne kadrovske, predvsem karijerne politike, zaradi neustrezne opreme, zaradi tega ker ni motivacije, ker ni čutiti neke želje po izboljšanju stanja in po napredku.

In tukaj se strinjam z vrhovnim poveljnikom obrambnih sil. Vojska je smiselna, če je delujoča. Gospe in gospodje, mi že 4 leta nimamo delujoče vojske. Kdor je danes ob 12. spremljal novinarsko konferenco generala Alana Gederja, ta je lahko videl, kakšno je realno stanje. In kot je dejal general, zaradi kadrovskega primanjkljaja in zaradi tega ker se ta kadrovski primanjkljaj ob stanju, kakršen je danes – govorim pa o plačah, beneficijah in ostalih stvareh, ki jih imajo vojaki po trenutno veljavni zakonodaji, v zakonskih, podzakonskih in drugih aktih –, v naslednjih dveh letih ne bo izboljšal, to pomeni, da Slovenska vojska ne bo mogla opravljati niti svojih primarnih nalog. Primarna naloga Slovenske vojske, ena in edina, za katero je vojska tudi ustanovljena, jo imamo, jo financiramo, jo potrebujemo, pa je izvajanje oboroženega boja v primeru napada na državo; sami ali skupaj z zavezniki. In še posebej pomemben del stavka je »skupaj z zavezniki«. Slovenija je v zavezništvu zveze

Nato. Sedaj se priključujemo tudi oziroma smo se PESCO. In tisto kar se pričakuje od nas, je izpolnjevanje zavez. Ne moremo pričakovati samo beneficij, ne moremo pričakovati samo ugodnosti, nič pa za to ne bi dali. In tukaj je seveda dobra priložnost za populiste, da rečejo, dve srednji bataljonski skupini kupujemo za zvezo Nato. Ne, ni res, gospe in gospodje. Dve srednji bataljonski bojni skupini kupujemo, ker je Generalštab Slovenske vojske na podlagi strokovno utemeljenih odločitev odločil, da dve srednji bataljonski bojni skupini potrebujemo za potrebe nacionalne obrambe Republike Slovenije. In milijardo 200 za dve srednji bataljonski bojni skupini je znesek, ki ga bo Slovenija dala v desetih letih.

Sedaj pa pogledjmo, kaj piše v Zakonu o izvajanju temeljnih razvojnih programov Slovenske vojske v letih 2008 do 2015, ki je bil sprejet v času prve Janševe vlade leta 2006. »Za izvajanje temeljnih razvojnih programov v letih 2008 do 2015 iz prejšnjega člena bo Republika Slovenija zagotovila v proračunu Republike Slovenije skupno do 710 milijonov evrov.« In potem v naslednjem odstavku piše, da obseg ne sme presežati 105 milijonov evrov na leto. Skratka, to kar je danes predstavil predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor, da potrebujemo zakon, ki bo določil financiranje nacionalne varnosti, konkretnije lahko rečemo tudi Slovenske vojske, smo v preteklosti že imeli. In predsednik ni odkril tople vode s tem kar je danes povedal. To sem jaz omenil že v lanskem letu. In tudi ministrica je govorila, da bi potrebovali nek stalni vir financiranja. Ampak pogrešali smo, žal, nikoli ne ona ne Ministrstvo za finance niso prišli z zakonom, ki bi besedam dal tudi neko veljavo v praksi. In dokler ne bomo sprejeli takšnega zakona, je vse skupaj nesmiselno, kajti vsaka vlada lahko seveda kreira obrambno politiko po svoje. Je pa varnost in znotraj nje tudi obrambni sistem zagotovo stvar, za katero se moramo strinjati, da je nadstrankarska in da je v interesu vsakega posameznega državljana. Vozni park je popolnjen 60 %. Enote Slovenske vojske so popolnjene 60 %. Glavna oprema, ena od glavnih oprem, lahko govorimo o tankih, lahko govorimo o helikopterjih – življenjska doba jim poteče v roku dveh, treh let. Se pravi, ne samo da vojsko imamo nedelujočo, ampak da tudi ni videti nobenih signalov, da bi se stanje lahko izboljšalo.

Kakšna je rešitev? Zagotovo je ena od rešitev, ki bi jo bilo treba takoj narediti, to kar smo v Slovenski demokratični stranki in pa v Novi Sloveniji predlagali v priporočilu Vladi – da se Slovensko vojsko izvzame iz enotnega plačnega sistema. Za Slovensko vojsko ne morajo veljati isti predpisi, isti zakoni kot veljajo za javne uslužbenke. Ne moremo mi naložiti na rame poveljniku polka, poveljniku čete, poveljniku voda, da vojaka prosi, da ne uveljavlja člena zakona, po katerem lahko ostane doma zaradi majhnega otroka. Ne moremo, gospe in

gospodje, ker s tem delamo vojsko neučinkovito. Poveljniki se s takšnimi stvarmi ne morejo in tudi ne smejo ukvarjati. Je pa za odvzem nekaterih pravic pripadnikom in pripadnicam Slovenske vojske, kot jih imajo ostali državljani, treba to ustrezno finančno nadomestiti in tudi na tem področju ne odkrivamo tople vode, ampak predlagamo, da se naredi to kar delajo tuje države. In tukaj podpiram idejo generala Gederja, ki je dejal: »Plača vojaka bi se morala začeti pri povprečni bruto plači, kot velja v Republiki Sloveniji.« To naj bo izhodišče, izhodišče za današnjo razpravo naj bodo naša priporočila, izhodišče za razpravo naj bodo besede, ki jih je izrekel v svojem mnenju predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor in pa izhodišča naj bodo besede in pa konkretni predlogi, ki jih je na današnji novinarski konferenci izrekel načelnik Generalštaba Slovenske vojske general Alan Geder.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo še predstavniku predlagatelja gospodu Jožefu Horvatu.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, spoštovana gospa ministrica, spoštovani načelnik Generalštaba Slovenske vojske, dragi kolegice in kolegi!

Vsi se zavedamo, da je na lestvici vrednot varnost naše države in njenih državljanov pozicionirana najvišje, vsi pa se očitno ne zavedamo, da mora za svojo nacionalno varnost v prvi vrsti poskrbeti država sama z zadostnimi finančnimi sredstvi, pravilnim kadrovanjem in visokim moralnim zavedanjem, da vojsko potrebujemo zaradi naše varnosti in zaradi izpolnjevanja mednarodnih zavez. Ne pozabimo, da je Slovenija članica Nata, kamor je stopila na podlagi referendumske odločitve državljanov, in da mora v skladu z zavezami do leta 2024 nameniti 2 % bruto domačega produkta za obrambno. V Novi Sloveniji imamo glede Slovenske vojske zelo jasna stališča. Vemo, da brez svojih lastnih vojaških zmogljivosti, visoke tehnološke opremljenosti in brez visoko usposobljene vojske Slovenija izgublja v primerjavi z drugimi državami članicami Evropske unije. Smo namreč edina država članica Nata, ki je za dve stotinki odstotne točke bruto domačega produkta zmanjšala obrambni proračun za letošnje leto, torej ta vlada ni obrnila oziroma zaustavila trenda padanja obrambnega proračuna. Ker se že nekaj let vztrajno vrtimo v začaranem krogu, so današnja priporočila Vladi logična in samoumevna. Žal samo dela opozicije, saj jih poslanci koalicije na seji matičnega odbora niso podprli. Njihov edini argument je bil, da bi morala politika te probleme reševati za zaprti vrati. Imate moč, kolegice in kolegi, zaprite vrata. Ampak očitno tudi interesa ni za takšno početje, pa bi moral biti, interes namreč, moral bi biti

glede na to da Vlada v svojem mnenju – zanimivo in pozor – pritrjuje našim ugotovitvam, da potrebujemo celovite sistemske rešitve. V isti sapi pa pravi, da naše rešitve tovrstnih rešitev ne ponujajo. Seveda jih. Naši predlogi bi v zelo kratkem času prinesli več zanimanja za poklic vojaka med mladimi, število vojakov bi se povečalo. S tem bi ohranili stalno poklicno sestavo, imeli pa bi tudi hibridno rezervno sestavo, ki bi jo sestavljala prostovoljna pogodbeno rezerva in selektivna vojaška obveznost. Poklic vojaka res težko primerjamo z ostalimi poklici v javnem sektorju, saj gre za izrazito specifiko – od starosti upokojevanja do psihofizičnih zahtev, zaposlitev za določen čas. Vse to vpliva na upadanje zanimanja za ta poklic. S tega vidika je logično, da bi Slovensko vojsko izvzeli iz enotnega plačnega sistema javnega sektorja, prav tako zvišanje plač za 30 %. Sliši se veliko, vendar takšno povečanje pri osnovni bruto plači vojaka 927 evrov pomeni le njihovo preživetje in nič drugega. Nesprejemljivo je tudi, da imamo med 6 tisoč 826 pripadniki kar 16 % častnikov, skoraj 30 % podčastnikov, vojakov pa le 40 %. Potrebujemo vsaj dodatnih 700 vojakov stalne sestave. Med profesionalnimi vojskami je naša tudi najstarejša. Povprečna starost je okrog 40 let, medtem ko je pri drugih profesionalnih vojskah ta podatek za kar 10 let nižji. Upadanje proračunskih sredstev za Slovensko vojsko od leta 2010 do danes za dramatičnih 40 % lahko le delno utemeljujemo z gospodarsko krizo, ne moremo pa razumeti, da sedanja vlada Mira Cerarja, ki se tako hvali z gospodarsko rastjo, tega negativnega trenda ne ustavi odločneje, s konkretnimi ukrepi, ki pomenijo rešitve na kratki rok, pa čeprav niso povsem celoviti. Danes bi bilo najpomembneje, da bi zagotovili dovolj sredstev, vojake opremili z najboljšo opremo, ki bi dalj časa vzdržala v najslabših vremenskih pogojih, ter zagotovili apolitično kadrovanje in napredovanje. Vse naštetu pomeni alarm za ukrepanje in ne le za lepote popravke Zakona o službi v Slovenski vojski in Zakona o obrambi, kar dela naša vlada. Predlagatelji smo svojo dolžnost opravili s predlogi zelo konkretnih rešitev, naloga koalicije pa je, da jih udejanji. S tem bi skupaj pokazali, da je naše zavedanje o pomembnosti visoko usposobljene vojske naša prednost in naša velika dota. Žal je zopet prevladal argument moči in ne moč argumenta. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog priporočila je 28. 2. 2018 obravnaval Odbor za obrambo. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel točk predloga priporočila, je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, predsednik.

Odbor za obrambo je na 61. nujni seji 28. februarja kot matično delovno telo

obravnava Predlog priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski in zahtevo za mnenje predsednika Republike Slovenije o tem vprašanju, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

V dopolnilni obrazložitvi je v imenu predlagatelja predsednik odbora Žan Mahnič poudaril, da je Slovenska vojska že četrto leto zapored na najnižji ravni sposobnosti delovanja, kar je zaskrbljujoče. Predlagatelji so zaradi tega stanja predlagali izredno sejo, kjer predlagajo tri konkretna priporočila, kako izboljšati stanje v Slovenski vojski. Od leta 2010 pa vse do danes je ta namreč izgubila več kot 40 % finančnih sredstev. Posledice zmanjševanja proračuna so tako: nižja usposobljenost, tehnološki zaostanek, nizka stopnja vzdrževanja, zastarela zaščitna sredstva in pa tudi vozni park. Izpostavil je, da zaradi stanja v Slovenski vojski predlagatelji v sprejem Državnemu zboru predlagajo priporočilo, da se Slovensko vojsko izvzame iz enotnega plačnega sistema, da se plača dvigne za 30 % in da se Slovenska vojska reorganizira v smeri, da se ohrani stalna poklicna sestava, rezerva pa se spremeni na način, da se oblikuje hibridna rezerva, sestavljena iz prostovoljne pogodbene rezerve in selektivne vojaške obveznosti.

Predstavniki predsednika republike Uroš Krek je ostro in neposredno zavrnil konstantno kazanje in zvrčanje krivde za stanje v Slovenski vojski na predsednika republike iz takratnega časa in dejal, da v zvezi s tem predstavlja tudi nekatere konkretne podatke o izdatkih za Slovensko vojsko v proračunih od leta 2009 do konca 2013. Ministrica za obrambo Andreja Katič je izpostavila, da je obrambni resor v obdobju od leta 2010 do 2015 nosil eno največjih bremen gospodarske krize, saj so se obrambni izdatki znižali za kar 40 odstotkov, kar je imelo vpliv tudi na razvoj načrtovanih zmogljivosti Slovenske vojske, uresničevanje sprejetih zavez v okviru Nata ter sposobnost izvajanja zakonsko opredeljenih nalog Slovenske vojske. V tem mandatu je Vlada kot enega bistvenih ukrepov na področju obrambe države uspela zaustaviti trend zmanjševanja obrambnega proračuna ter ga postopno povečevati; Vlada je ob obravnavi zaključkov strateškega pregleda obrambe sklenila, da se mora obrambni proračun povečati za najmanj 30 milijonov evrov letno. Povečanje obrambnega proračuna se je delno že izvajalo v okviru proračuna za leto 2017, še bolj pa bo to upoštevano s proračunoma za leti 2018 in 2019. S tem bo omogočeno tudi, da bo Slovenska vojska lahko vzpostavila prednostne zmogljivosti, najprej za nacionalne potrebe, kot tudi zmogljivosti, dogovorjene v okviru zavezništva.

V razpravi so opozicijski poslanci izpostavili, da je bila Slovenska vojska dolgo časa po mnenju državljanov ena izmed najbolj zaupanja vrednih institucij, v meritvah slovenskega javnega mnenja v zadnjih nekaj

letih pa na tej lestvici intenzivno pada. Ena izmed stvari, zakaj se to dogaja, je tudi stanje v vojski. Druga stvar, ki pa skrbi vojake, je občutek brezperspektivnosti, da gre vse skupaj navzdol in da ni rešitve. Vse to v veliki meri izvira iz tega, da je bila v preteklosti obrambnemu resorju odvzeta praktično polovica sredstev. Odvzem sredstev je pomenil slabšo opremo, slabše usposabljanje, nezmožnost napredovanja in nezmožnost uvajanja nove tehnike. Izrazili so mnenje, da je v sedanjo situacijo vojsko pripeljala celotna politična garnitura od leta 2008 pa do danes in menili, da je sedanja ministrica najbolj odgovorna za to da se začne stvar spreminjati na bolje.

Poslanci koalicije so opozorili na konsenz, ki bi bil potreben v politiki, da bi dosegli sprejemljivo raven Slovenske vojske. Spomnili so na mnenje nekdanjega in aktualnega načelnika, da je pomembno določene pogovore o problematiki opraviti za zaprtimi vrati, da se ohrani kredibilnost Slovenske vojske. Izrazili so tudi mnenje, da je Slovenska vojska deležna največjih kritik tudi na račun neobjektivnega poročanja.

V nadaljevanju je odbor glasoval o vseh točkah predloga priporočila skupaj in jih ni sprejel, zato je na podlagi razlage Komisije za poslovnik v zvezi z drugim odstavkom 61. člena Poslovnika Državnega zbora z dne 9. december 2009 predsednik odbora ugotovil, da je obravnava Predloga priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski in zahteve za mnenje predsednika republike o tem vprašanju na matičnem delovnem telesu končana.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade ministrici za obrambo gospe Andreji Katič.

ANDREJA KATIČ: Spoštovani!

V preteklih dveh, treh letih se je strateško varnostno okolje spremenilo. V letu 2015, v letu nastopa mojega mandata se je Slovenija skupaj z ostalimi državami članicami srednje Evrope soočila z migrantsko krizo velikih razsežnosti. Za krepitev evropske varnostne in obrambne politike je decembra lani 24 držav članic pristopilo v PESCO, v t. i. stalno strukturno sodelovanje, med njimi tudi Slovenija. Slovenija tako svojo nacionalno varnost in obrambne zmogljivosti gradi tudi v okviru kolektivne varnosti, kot članica Nata in EU.

Na spreminjanje mednarodnega varnostnega okolja bodo v prihodnje poleg konvencionalnih oblik ogrožanja – kot je na primer terorizem, hibridno delovanje, organiziran kriminal – vplivale tudi podnebne spremembe, omejenost naravnih in drugih strateških virov, neugodna demografska, finančna, gospodarska in socialna gibanja, poglobljanje razlik med bogatimi in revnimi v svetu. Zakaj poudarjam to stanje? Zato ker je obrambni sistem Republike

Slovenije del sistema nacionalne varnosti in navedene varnostne grožnje bodo terjale, pravzaprav že terjajo, hitro, odločno, predvsem pa usklajeno odzivanje vseh akterjev v okviru celotnega nacionalnovarnostnega sistema. Tako obrambni sistem kot Slovenska vojska znotraj njega ob nastopu te vlade nista bila v zavidljivem položaju. Večletno nekritično zmanjševanje finančnih sredstev, pomanjkanje investicij v osnovno opremo, v vzdrževanje razpoložljive tehnike, zmanjšan obseg usposabljanja, nekritično varčevanje pri plačah in pravicah vojakov so bile samo nekatere od posledic, s katerimi smo se soočili in so vidne še danes. Ministrstvo je glede na leto 2010 izgubilo več kot 40 % finančnih sredstev, kar nominalno znaša več kot milijardo evrov. Izvajal se ni niti poseben Zakon o izvajanju temeljnih razvojnih programov Slovenske vojske v letih 2008 do 2015, ki je omogočil zagotovitev 710 milijonov evrov v tem obdobju. Realiziranih je bilo samo 121,8 milijona. Za razliko od predlagateljev za takšno stanje ne bi rada krivila posameznega ministra ali vlade v preteklosti. Vprašanje pa je, ali so bili varčevalni ukrepi v obrambnem sistemu sorazmerni ukrepom na drugih področjih in ali nismo šli pri zmanjševanju finančnih sredstev preko dopustnih meja. Verjetno so razmere narekemale takšne ukrepe, tako kot danes narekujejo postopno rast obrambnih izdatkov. Strinjati pa se moramo, da ta primanjkljaj – eno milijardo – težko nadoknadimo v času dveh, treh let, ko je kriza sicer v izzvenevanju, ko imamo veliko gospodarsko rast, njenih učinkov pa vsi ljudje in vsi resorji še ne čutijo.

O stanju v Slovenski vojski in ukrepih, ki jih izvajamo v obrambnem resorju, smo v Državnem zboru že večkrat govorili. Izpostavila bi tri najbolj ključne sklope. Prvič, v letu 2016 smo opravili Strateški pregled obrambe. Drugič, Vlada je zaustavila trend zmanjšanja obrambnega proračuna in zagotovila postopno povečevanje. In tretjič, Vlada je prenovljeno obrambno zakonodajo septembra lani predlagala v sprejem Državnemu zboru. Moja ambicija je bila in to sem že tudi večkrat predstavila, da se strateški pregled naredi za celoten nacionalnovarnostni sistem, tako da bi lahko predlagali bolj celovite in uravnotežene ukrepe med posameznimi podsistemi. Za učinkovito soočanje s sodobnimi izzivi je nujno potrebno usklajeno delovanje, sodelovanje vseh treh podsistemov nacionalne varnosti. Zato kot nepremišljen ukrep ocenjujem poseg v samo enega izmed podsistemov, kot na primer izvzem samo zaposlenih v Slovenski vojski iz javnega sektorja, ne pa tudi zaposlenih na primer v policiji in v drugih reševalnih sistemih. Žal objektivne okoliščine, povezane zlasti z migrantsko krizo, predlogu niso bile naklonjene.

Vlada je decembra 2016 obravnavala Strateški pregled obrambe in sprejela ustrezne sklepe. Ti se nanašajo na, prvič, povečevanje

obrambnih izdatkov, modernizacijo Slovenske vojske in vlaganje v kadre, drugič, prenovu normativnih podlag in strateških dokumentov ter tretjič, razvoj kvalitetnega voditeljstva v Slovenski vojski.

Kot prvo, Vlada je že sklenila, da se mora obrambni proračun povečevati vsakoletno za dodatnih najmanj 30 milijonov evrov. S tem bo omogočeno, da bo Slovenska vojska lahko vzpostavila prednostne zmogljivosti, najprej za nacionalne potrebe, kot tudi zmogljivosti, dogovorjene v okviru zavezništva. Če se dotaknem plač v Slovenski vojski. Najnižja masa je bila leta 2015, dobrih 200 milijonov evrov. V letu 2017 je dosegla višino 222 milijonov evrov, kar nedvomno pomeni, da plače v tem obdobju niso stagnirale. Poravnali smo tudi pretekle obveznosti, na primer odškodnine zaradi nerazporejenih ur in neizkoriščenega dopusta na misijah v višini 9,5 milijona evrov in izplačilo 369 tisoč 117 nadur v višini 4,6 milijona evrov. V zadnjih treh letih je bilo skoraj 21 milijonov evrov namenjenih zagotovitvi osnovne opreme, kot so nakup uniform, zaščitne opreme za vojaka, s čimer se kritično stanje na tem področju postopoma odpravlja. Ob tem pa me posebej žalosti dejstvo, da smo bili priča prizorom, ki so se v javnosti pojavili v primeru preverjanja bataljonske bojne skupine na Počku. Menim, da mora celotna poveljniška linija v Slovenski vojski storiti več, da do neodgovornega odnosa do opremljenosti vojakov z osnovno opremo v bodoče ne bo prihajalo. V primeru poškodovane opreme je treba zagotoviti njeno zamenjavo. Pričakovanja Vlade pa so, da se bodo povečana finančna sredstva postopoma morala odraziti tudi v boljši pripravljenosti Slovenske vojske. Z letom 2018 se začne tudi večji investicijski cikel. Vlada je sprejela sklep, da se prične postopki za pridružitve Slovenije k mednarodni organizaciji vzajemnega sodelovanja na področju oborožitve OCCAR, katere osnovni namen je upravljanje vojaških programov in opreme skozi celotni življenjski cikel. Za projekt izgradnje srednje bataljonske bojne skupine je zanimiv program BOXER, kjer so že vključene Nemčija, Nizozemska in Litva. Na ta način bo Slovenija izpolnila tudi več zavez za sodelovanje v okviru stalnega strukturnega sodelovanja Evropske unije na področju obrambe. Cene so določene in enake za vse države članice in ne odstopajo bistveno od cen drugih proizvajalcev. Odpadejo torej korupcijska tveganja in članstvo v OCCAR je priložnost tudi za slovensko gospodarstvo.

Pod drugo področje je Vlada Republike Slovenije pripravila paket prenovljene zakonodaje in jo poslala v Državni zbor. Namen novega Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski je posodobiti obrambni sistem, omogočiti spremembe v organizaciji in načinu delovanja ter omogočiti nadaljevanje razvoja vojske znotraj sistema kolektivne obrambe. Kot enega najpomembnejših ciljev je Vlada zasledovala povečanje zanimanja za zaposlitev

v vojski, ustrežnejšo ureditev statusa pripadnikov in izboljšanje njihovega socialnega položaja, za kar so predlagani sistemski ukrepi. Bistvena je tudi nadgraditev pravic pripadnikov po dopolnjenem 45. letu. Naj omenim tudi, da je bilo Ministrstvo za obrambo nosilec vladnega strateškega projekta Krizno upravljanje in vodenje, ki smo ga uspešno zaključili, da je Državni zbor sprejel Zakon o kritični infrastrukturi. Skladno s predvidenimi ukrepi strateškega pregleda smo pripravili tudi pregled drugih strateških dokumentov. Vlada se je seznanila z informacijo o pregledu Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije. Srednjeročni obrambni program 2018–2023 je pripravljen, čakamo še na spomladansko napoved Umarja in dopolnjene višje projekcije obrambnih izdatkov. Pripravljen je predlog sprememb Obrambne strategije Republike Slovenije ter Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, ki pa ju zaradi tega ker še čakamo na sprejem obeh novih zakonov, še nismo dali v proceduro.

In kot tretje, kar se tiče izboljšanja voditeljstva, bo največ morala narediti Slovenska vojska sama. Želim in moram pa izpostaviti, da k padcu morale ter dvigu apatičnosti pripadnikov Slovenske vojske, ki jo navajate, nedvomno prispeva tudi stalno problematiziranje nekaterih postopkov iz preteklosti, s katerimi predlagatelji manipulirate tudi v tem primeru v gradivu. Z imeni in priimki izpostavljate posamezne poveljnike, politično ocenjujete njihovo primernost in strokovno usposobljenost ter s tem spodbujate nepotrebne delitve v Slovenski vojski. Če so obstajali kakršnikoli razlogi, da se nekateri leta 1991 ne bi mogli pridružiti takratni Teritorialni obrambi, je imel takratni minister za obrambo vse možnosti, da to prepreči in pogodb o zaposlitvi ne sklene. Po več kot 25-letni uspešni karieri v Slovenski vojski, ko so svoje kariere gradili pod vsemi dosedanji ministri, pa te posameznike danes etiketirate in dvomite v njihove sposobnosti. Strokovnost, pripadnost in predanost poklicu, ki ga pripadniki Slovenske vojske opravljajo, so kriteriji, ki jih zagovarjam, nikakor pa ne takšna ali drugačna politična primernost.

Naj se na kratko dotaknem še priporočil, ki ste jih predlagali in jih Vlada zavrača. Izvzem Slovenske vojske iz plačnega sistema javnih uslužbencev in interventni dvig plač pripadnikov Slovenske vojske sta nedvomno zelo populistična predloga, ki bi ju bil vesel vsak minister za obrambo, če bi bila takšna predloga uresničljiva in sprejemljiva z vseh vidikov. Eden ključnih razlogov za zamudo pri pripravi obeh zakonov tiči ravno v nasprotovanju nekaterim rešitvam, ki smo jih predlagali za izboljšanje položaja pripadnikov Slovenske vojske, s strani drugih poklicnih skupin v javnem sektorju. Uresničitev vaših priporočil bi imela demonstracijski učinek na druge poklicne skupine in bi verjetno pomenila razpad enotnega

plačnega sistema javnega sektorja. Upoštevanje predlaganih poročil je – tako je bilo izrecno povedano s strani Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora – mogoča le z zakonom, kar že samo s časovnega vidika je neizvedljivo v tem mandatu, po naši oceni pa bi terjalo spremembo najmanj Zakona o obrambi, Zakona o službi v Slovenski vojski, Zakona o vojaški dolžnosti, Zakona o javnih uslužbencih, Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in verjetno še katerega zakona. In ne pozabimo tudi, da bi jih bilo treba uskladiti z vsemi ostalimi poklicnimi skupinami. Tudi spremembe glede sestave Slovenske vojske ni mogoče izvesti samo z izvedbo reorganizacije, ampak predvsem najprej z spremembo zakonodaje. V okviru predlogov obeh zakonov smo že predlagali dodatne možnosti za tako imenovano naraščanje sil, za prostovoljno usposabljanje državljanov ter tudi možnost za ponovno uvedbo posameznih sestavin vojaške dolžnosti. Seveda bi kot ministrica takoj pozdravila interventno povečevanje plač vseh zaposlenih v Slovenski vojski. Predlagani ukrepi Vlade skozi oba zakona so oblikovani na način, da ne rušijo niti enotnega plačnega sistema niti ne posegajo v hierarhični sistem v vojski. Z odhodi in zmanjšanim vstopom se srečujemo tako v Slovenski vojski kot tudi v slovenski policiji in predlagani ukrepi Vlade so ciljno usmerjeni v tiste skupine v Slovenski vojski, kjer je primanjkljaj kadrov največji, torej vojake in skupine s pogodbami za določen čas. Pri tem bi bil finančni učinek za najnižje plačane vojake – če pogledam vojak II – v primerljivi višini, kot je predlagano v priporočilu, to je okoli 3 tisoč evrov letno. Glede povišanja plač pa bi opozorila tudi, da so v teku pogajanja s sindikati o nadaljnji odpravi plačnih anomalij in varčevalnih ukrepov, uvedenih z Zufom.

Spoštovani! V ministrstvu smo pripravili prenovljeno obrambno zakonodajo, skozi katero smo predlagali rešitve, ki bi pomenile izboljšanje stanja v Slovenski vojski. Zato vas, spoštovane poslanke in poslanci, ponovno pozivam, da zagotovite kar najhitrejšo obravnavo obeh zakonov, ter vas ponovno vabim, da s konstruktivnimi predlogi pripravljena predloga poskušamo še izboljšati, saj jih je možno sprejeti v mandatu tega sklica Državnega zbora. Menim, da bomo tako najprej naredili tisti prvi korak za Slovensko vojsko, za izboljšanje njenega položaja, za izboljšanje socialnega statusa pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. Kot neprimerno pa se mi zdi tudi pozivanje, ki je bilo izrečeno na Odboru za obrambo, da je glasovanje za priporočila ali proti njim glasovanje za novega načelnika ali proti njemu. Generalu Gederju zaupam in od njega tudi pričakujem, da bo s svojimi izkušnjami in predanostjo prispeval k izboljšanju stanja ter da bo predlagal ustrezne realne rešitve. Pričakujem tudi, da bo novi načelnik z osebnim zgledom in zgledom podrejenih poveljnikov voditeljstvo dvignil na raven, ki jo vojska pričakuje in zasluži.

Seveda pa ostaja normativni in finančni okvir, v katerem se vsi skupaj gibljemo. In kot je predsednik republike v uvodu povedal, ni nobene potrebe, da se z izpostavljanjem takšnih dilem na njega in na Slovensko vojsko izvaja dodaten politični pritisk.

Še enkrat, spoštovane poslanke in poslanci, prosim, podprite predloga obeh zakonov in naredimo nekaj skupaj za Slovensko vojsko še v tem mandatu. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani kolegi in kolegi, spoštovani državljani in državljanke, spoštovani predsednik republike, spoštovani veterani in veteranke vojne za Slovenijo, spoštovani bojni tovariši v zmagoviti vojni za Slovenijo leta 1991!

Danes smo pred, lahko rečemo, sejo, na kateri bomo razpravljali, govorili, morda tudi zapečatili usodo enega najbolj pomembnih sistemov naše države. Sistem, ki nam je na bojnem polju omogočil slovensko državo, sistem, ki mu danes rečemo Slovenska vojska, ki je zmagal proti 4. najbolj močni armadi v Evropi, sistem, kjer je David premagal Goljata in sistem, ki je v najbolj usodnih dnevih nastajanja slovenske države v letu 1990 moral čez noč reorganizirati Teritorialno obrambo in iz kontinuitete s prejšnjim režimom pripraviti diskontinuiteto in postaviti ta sistem, lahko rečemo, na nove temelje. Pomembnost ali pa, lahko rečemo, pragmatičnost takratne oblasti – predvsem govorimo o Demosu, govorimo o tudi Ministrstvu za obrambo, takrat še Republiškem sekretariatu za obrambo – je pomenila takrat veliko združevanje vseh domoljubov v Sloveniji, vsega slovenstva doma in v tujini, vseh resursov in vseh dobrih ljudi, ki so nosili stoletja Slovenijo v srcu, da je sedaj usodni čas – ali bomo tudi na bojnem polju zmagali, ali bomo z novimi silami, z združevanjem v to novo silo, ki je nastajala, ta Slovenska vojska, ali bomo to storili. Takrat smo to storili. Vse ostale je že zgodovina. In Slovenska vojska je torej nastajala na združevanju, na povezovanju, na nedelitvi na naše in vaše. Ne glede na politično pripadnost ni bilo prvo- in drugorazrednih, ampak vsi smo bili prvorazredni in vsi smo se borili za največji, prvorazredni cilj Slovenstva, to je bila slovenska država.

Slovenska vojska je doživljala v svojem delovanju v zadnjih več kot dveh desetletjih nastajanja, delovanja, povezovanja – torej v zvezi Nato – številna obdobja pod številnimi ministri; številne manjše padce, dvige. In tisto kar je tudi danes ministrica povedala in načelnih Generalštaba po vsej verjetnosti bo tudi – to 40 % znižanje. Torej, slovenski vojaki, častniki in podčastniki, tudi vojaški uslužbenci in tudi civilne

osebe v Slovenski vojski, ki jih mnogokrat zanemarite, so tisti, ki so bili najmanj krivi za to krizo. Vedno so bili profesionalni. V Slovenski vojski nismo imeli nikakršnih izpadov ne doma ne v tujih misijah. Do sedaj je Slovenska vojska, lahko rečemo, izšla tudi iz tujih misij brez smrtnih žrtve, kar zagotavlja, da je ta Slovenska vojska delovala izredno profesionalno in tudi zavedno. Na žalost pa kot nekdanji pripadnik ... 14 let sem preživel v tem sistemu. Leta 1991 sem imel, lahko rečem, privilegij služiti v prvi generaciji v Pekrah. Doživel sem pekrske dogodke, doživel sem vojno za Slovenijo, doživel sem napad s kasetnimi bombami in bil tudi težje poškodovan v tej vojni. Doživel sem tudi kot pripadnik prve častne čete, da smo spustili nekdanjo zastavo, ko smo mislili, da smo za vedno odšli iz totalitarnega režima in ko smo dvignili nov simbol slovenstva, novo slovensko zastavo. To je bil ta privilegij, za katerega sem usodi vedno hvaležen. In kot sem danes dejal tudi na twitterju: »Ne želim biti nekdo, ki je imel privilegij služiti, biti priča tej naši veliki zmagi in kot politik zapečatiti usodo enega najbolj pomembnih sistemov naše države, to je Slovenske vojske.«

Torej, Slovenska vojska je po mojem mnenju in po mnenju Slovenske demokratske stranke doživljala v zadnjih obdobjih dve ogrožanji. Prvo ogrožanje je ogrožanje po letu 2009. Gre za proračunsko grožnjo temu sistemu in podsistemu. 40 % znižanje financiranja, padec financiranja Slovenske vojske v najbolj prelomnih letih, ko bi morala modernizirati tudi svojo bojno moč, svojo usposobljenost, ko bi morala analizirati nove nevarnosti, ki prihajajo, in se s temi nevarnostmi spopasti tudi z novimi sredstvi, je pomenilo, lahko rečemo, en velik fiasko. Torej, sistem, ki je eden najbolj pomembnih, je doživel, lahko rečemo, največji padec. Drugi je problem padca pod 1 % financiranja BDP – najmanj v zvezi Nato –, predvsem pa v okviru tega 1 % ali pa manj kot 1 % je v povprečju bilo 20 % financiranja v tem proračunu za razvoj, za modernizacijo bojnih sredstev, kar je pomenilo, da imamo 0,66 % financiranja, torej za razvoj teh sredstev. Torej, to je ta velik problem tega tako imenovanega proračunskega ogrožanja pomembnega sistema naše države. Drugi sistem, ki pa doživlja kontinuiteto ogrožanja po letu 1994 in traja vse do danes in je največje ogrožanje doživelo ravno pod ministrico Katičevo in v času vladavine SD, je pa tako imenovano, lahko rečemo, prevrednotenje osnovnih elementov, osnovnega vrednostnega središča te institucije. Slovenska vojska ima svoje vrednostno središče v novonastali slovenski državi, v povezovanju, v vrednotah slovenske osamosvojitve, v združevanju za največje cilje slovenstva. Takrat ni bilo, kot sem danes dejal, prvo- in drugorazrednih, ni bilo levih in desnih. Bili smo samo tisti, ki smo to slovensko vojsko in slovensko državo videli kot svojo intimno opcijo in bili so tisti, ki si tega nikoli niso želeli. Tisti, ki so jim zamerili, da smo jim ukradli neko državo,

ki je začela svojo pot v množičnem kršenju človekovih pravic, v množičnih zločinih, v množičnih pokolih in končala leta 1995 v množičnem genocidu v Srebrenici. To je tista država, kjer so zmagovalci govorili, da so zmagovalci, za njimi pa je ostalo v Sloveniji 620 množičnih grobišč. Slovenska vojska ni bila takšna vojska. Bila je zmagovalna vojska. Bila je vojska, ki je imela taktiko imeti najmanjši nivo žrtev, tako civilnih kot vojaških, za največji cilj slovenstva, torej postavitev slovenske države. In s to vojsko nismo izgubili koščka slovenske zemlje. S to vojsko se nismo nikoli maščevali tistim, ki so nasprotovali slovenski osamosvojitvi, konstituiranju slovenske države in tudi njenemu nastajanju. Za nami ni ostalo 620 množičnih grobišč. Na žalost pa doživljamo, lahko rečemo, tisti notranji razkroj osnovnih kohezivnih vezi med častniki, podčastniki in vojaki, torej ljudi, ki morajo imeti 100 % zaupanje v nekemu pomembnemu sistemu. To je edini sistem v naši državi, kjer nadrejeni vodijo svoje enoto marsikdaj tudi v smrtno nevarnost, za neke višje državne interese, za preživetje nekega naroda. In tega sistema ne morete primerjati z nobenim sistemom in podsistemom naše države. Zaradi tega smo predlagatelji danes opravili to sejo, zaradi tega ker se zavedamo tega eksodusa najbolj sposobnih kadrov Slovenske vojske in da na ta mesta ne bodo prišli več kadri; ali jih sploh ne bo ali pa bodo prišli ljudje z drugačnimi vrednotami z drugačnimi cilji. In ta drugi razkroj, se mi zdi, je še veliko bolj pomemben. Financiranje tega sistema morda lahko popravljamo v naslednjih letih, če bo neka velika gospodarska rast – upam, da se nam to zgodi –, ampak uničevanje teh kohezivnih tkiv med častniki, podčastniki, vojaki, vojaškimi uslužbenci je pa naravnost grozljivo.

Mi smo vam, spoštovani kolegi, večkrat, tudi na Odboru za obrambo ... Spoštovana ministrica, kot nekdanji pripadnik sem razlagal, kakšne so sploh naloge slovenskih vojakov, častnikov in podčastnikov. Naj za državljane in državljanke to navedem. Za slovenskega častnika mora vsak pripadnik končati najmanj visokošolsko izobrazbo, mora biti primeren fizično, psihično, vojaška obveščevalna služba preveri tudi njegovo varnostno tveganje za ta sistem, po vstopu mora končati uspešno vojaško usposabljanje, tako imenovano častniško šolo, ki traja najmanj eno leto in s to šolo lahko nadaljuje nekje do kariere poti stotnika, še pred tem do nadporočnika. Za čin stotnika mora končati štabno šolanje, za čin majorja višji štabni tečaj; za čin majorja mora že izpolnjevati pogoje druge bolonjske stopnje ali tako imenovane starejše univerzitetne izobrazbe in do tega nivoja lahko napreduje slovenski častnik do čina podpolkovnika. Za čin polkovnika potrebuje generalštabno izobraževanje, tako doma ali v tujini; največkrat slovenski častniki in tudi sedanji generali so takšno izobraževanje končali v tujini. V zadnjih letih smo tisti, ki smo ta sistem dobro poznali, vpeljali tudi tako imenovano

podčastniško linijo po vzoru zahodne Republike Nemčije, kot smo nekoč rekli. Torej, osem podčastniških činov smo uvedli. Uvedli smo čin vodnika, višjega vodnika, štabnega vodnika, višjega štabnega vodnika, praporščaka, višjega praporščaka in štabnega praporščaka. Torej, gre za tudi pomembno hrbtenico Slovenske vojske, kot ji pravimo, tako imenovano podčastniško linijo. In uvedli smo tudi tri vojaške čine: poddesetnik, desetnik in tudi naddesetnik. Torej, izoblikovali smo karierno poti. Ampak oprostite, mi lahko naštejete poklic, v katerem ste v smrtni nevarnosti, v katerem imate zaposlitev za določen čas petih ali desetih let, v katerem morate biti vsak dan fizično in psihično pripravljeni, poklic, v katerem rokujete z orožjem, poklic, v katerem ste v nenormalnih varnostnih tveganjih tako doma kot v tujini, poklic, kjer ste v nenormalnih tudi meteoroloških pogojih, kjer delujete tudi pri minus 30, minus 25 stopinj in kjer delujete na Počku včasih tudi pri plus 45 stopinjah Celzija? Jaz takšnega poklica ne poznam v Sloveniji, ne poznam ga niti v tujini in takšni poklici so edinstveni in so samo v vojski, v vseh vojskah; ne samo v Sloveniji, tudi drugod. Tako da v času te, lahko rečemo, gospodarske rasti se v Slovenski demokratični stranki kot predlagatelji tega zavedamo. Zavedamo se, da če bo ta sistem padel, če teh kadrov mi ne dobimo nazaj, spoštovane kolegice in kolegi, tega sistema ne bomo več vzpostavili. Mi danes z današnjo sejo dajemo neko znamenje vsem pripadnikom, pripadnicam, tudi tistim, ki bi se morebiti kdajkoli odločili za delovanje v Slovenski vojski ali pa za svojo karierno pot.

Ali mi te ljudi spoštujemo? Ali lahko enega slovenskega vojaka primerjamo z nekim, lahko rečem, – pa vse moje spoštovanje – klasičnim delavcem v javni upravi ali državni upravi? Jaz mislim, da ne, da gre za tako specifičen poklic in gre tudi za nekonkurenčnost na trgu dela, o čemer je govoril tudi predsednik Pahor. Tudi on se tega zaveda. In Vlada in ministrica te vlade, ki govori predvsem v smeri tega, da se ne more najti denarja za slovenske vojake – govorimo seveda samo o 30 % povečanju plač, taista vlada, ki je zaposlila 8 tisoč 300 ljudi v javnem sektorju v zadnjem letu in pol in se je Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega sektorja povečalo v času 4. industrijske revolucije za 94 % –, ta vlada je za vse to našla denar, za najbolj pomemben steber slovenske države, ki ga predstavlja nacionalni varnostni steber in del tega je tudi Slovenska vojska, pa ne najde tega denarja, torej želi odmirati. In lahko ponovim tiste besede, ki jih je nekoč tudi povedal gospod Janša: »Na žalost so slovensko državo v upravljanje dobili tisti, ki so si je najmanj želeli tudi na začetku.« Povejte mi, kako vzgaja nekdo otroka, ki ni njegov, ki je v rejji? Navadno mati svojega otroka vzgaja vedno z neko posebno skrbnostjo, čudovito ljubeznijo, s čudovitim nekim odnosom. In danes in v zadnjih letih so tudi Slovensko vojsko dobili v roke tisti, ki si je nikoli niso želeli. Ko sem povedal na začetku,

začelo se je z Depalo vasjo, začelo se je s kriminaliziranjem vojnega ministra, gospoda Janše, prvega med prvimi, gospoda Krkoviča, mojega nekdanjega poveljnika častne čete, človeka, ki je postavil, lahko rečemo, slovenske oborožene sile, kar se tiče Teritorialne obrambe, ki je v najkrajšem času ... Gospa ministrica, gospod Krkovič in gospod Janša sta v najkrajšem času, v času vojnega ogrožanja popolnoma preuredila in, lahko rečem, na nove temelje postavila kompletni sistem slovenske vojske in ga pripravila tudi za vojno delovanje; v najkrajšem času, govorimo o nekaj mesecih, ko je kompletna opozicija takratna – t. i., jaz pravim, izrojena levica – dobesedno nagajala do konca.

Da nadaljujemo to pot tega uničenja vrednot ali pa temeljnih vrednot Slovenske vojske. Nadaljevalo se je torej s kriminaliziranjem tistih, jaz pravim, tistih vzorov, ki so bili, častnikov in podčastnikov. V času, ko sem jaz tukaj poslanec, je postal minister za obrambo nekdo, ki si te vojske nikoli ni želel. Slovenski vojaki danes morajo sramotno stati v častni straži pred spomenikom enega največjih vojnih morilcev, povojnih morilcev Ivana Mačka Matije. Ali ... Kakšno sliko nosite v svet? Ali vas ni sram? V času ministrice dva pripadnika ... Prej ste, ministrica, napadali gospoda Janšo, zakaj je takrat podpisal, da lahko prihajajo v Slovensko vojsko tudi tisti, ki so v Slovensko vojsko vstopili po tistem datumu, o katerem smo govorili. Veste, kaj je bilo? Lahko vam povem. Mi smo po vojni z vsemi temi dejavniki ravnali milostno, verjeli smo, da so spregledali in da se bodo odpovedali tudi svoji osnovni doktrini. Nikoli nismo obsojali marsikoga, ki je tudi služil v JLA, in častnikov, ki so prišli takrat na slovensko stran. Številne spoštujem; številni moji kolegi so bili častniki JLA, so pravi čas prišli in so se čez, lahko rečemo, nekaj tednov borili proti svojim kolegom. Tem se še posebej zahvaljujem. In nikoli teh delitev ni bilo, ampak so se pa te delitve začele, ko se je začelo kriminaliziranje številnih – ne samo tistih, ki sem jih naštel, ampak številnih častnikov in tudi podčastnikov, ki so delovali v vojni za Slovenijo. To pa, da sta pod vašo vladavino dva pripadnika napisala t. i. ekspertizo taktičnega delovanja gospoda Popova ali pa polkovnika Popova v Radgoni, kjer sta umrli dve civilni žrtvi, kjer je nastala večja materialna škoda, kjer so delovali, bojno delovali na sakralni objekt, kjer so izrabljali vozila Rdečega križa za prevoz bojne tehnike in vojakov na samo bojišče v Gornjo Radgono ... In da ta dva vojaka, ki sta bila milostno zaposlena v Slovenski vojski – danes en visoki vojaški uslužbenec, drugi častnik te vojske –, delujeta mimo vas, gospa ministrica, in da potem ko sta bila v tako imenovanem disciplinskem postopku, disciplinsko komisijo spet vodi nekdo, ki smo ga milostno zaposlili v Slovenski vojski, in potem dobita opomin; opomin za to da je padel, lahko rečemo, najbolj čisti element nekega vojnega hudodelstva, ki ga je storil polkovnik Popov ... Povejte mi, kakšni vzori so to za mlade

vojake, častnike in podčastnike! Glejte, moji kolegi, mi smo se borili tudi takrat ko smo imeli najnižje plače, ko nam je gospod Pahor znižal plačo, lahko rečemo, čez noč, ko so financiranje znižali, ko ni bilo več nobenih dodatkov, nobenih nadur, z raztrganimi uniformami, s škornji, ki so bili še slabši, kot jih imajo danes vojaki, pa smo še vedno imeli to čast. Ampak tudi 2010, veste, preden sem odšel, ko so nam dali ukaze, da si moramo s svojih uniform začeti trge znake »1«, prve generacije, prvih častnikov in podčastnikov, ki smo bili v vojni za Slovenijo, znake »Veteran vojne za Slovenijo«, potem, oprostite, se mi je zdelo, da je konec z mojim delovanjem v tej instituciji, da so tudi to institucijo popolnoma prevzeli ljudje, ki si te države in te vojske nikoli niso želeli. To, kar danes delate, da govorite vsej slovenski javnosti, da imate neko rešitev, nek zakon ... Mi vam povemo in povemo vam tisti, ki smo ta sistem postavljali, tisti, ki smo v tem sistemu dolga leta delovali, tisti, ki smo bili tudi odlikovani s širšimi priznanji. In če kdo ve, potem mislim, da vemo nekaj na to temo, gospa ministrica.

In še nekaj. Nam ni treba očitati. Z vami smo ves čas delovali v rokavicah, spoštovana gospa ministrica. Ves čas smo z vami delovali v rokavicah. Celo zaradi tega ker ste ženska, smo imeli posebno, lahko rečem, eno posebno skrb nad vami. Ampak če pogledate svojo kolegico z Ministrstva za notranje zadeve, kaj je naredila za slovenske policiste – mislim, da ji to priznava celo kolega Gorenak kot velik strokovnjak na tem področju in celo izredni profesor –, potem vam pač povem, da ste vi v okviru te vlade, lahko rečemo, drugorazredna ministrica. Tega vam nismo povedali mi, ampak so vam povedali vaši kolegi s tem, koliko tega denarja so namenili vam in instituciji, ki jo predstavljate. Prav to je tisto. Tu je naša skrb, da bomo mi ta sistem, lahko rečemo, trajno uničili. In sedaj, poglejte, je krizno obdobje. Krizno obdobje je, ker ko bodo Slovensko vojsko zapustili tisti pomembnejši častniki ali se upokojili, mi dotoka tistega boljšega, vrhunškega kadra v ta sistem ne bomo več imeli. Čez tri leta nam ne bo pomagalo ne vem kakšno financiranje. Danes ta sistem potrebuje neko znamenje in znamenje je, da bo tudi če sedaj ne bo sprejeto, v naslednjih mesecih – pod sedanjo ali naslednjo vlado – ta sistem izvzet iz sistema javnih uslužbenecv, zato ker gre za tako specifičen sistem, ki mu ni para v sami državi in njenih sistemih in podsistemih.

Spoštovana ministrica, to je en del moje razprave, en del našega pogleda na delovanje tega pomembnega sistema in podsistema. Verjamem, da bo današnja razprava tekla predvsem v spoznanju, da smo s Slovensko vojsko zmagali na bojnem polju in da ne želimo, da Slovenska vojska propade tukaj, v tem hramu demokracije. Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke

upokojencev Slovenije, zanjo gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala za besedo. Spoštovana ministrica, poslanke in poslanci ter seveda vsi ostali, ki ste v tej dvorani!

Mi smo se danes dejansko morali odločiti, da pridemo v to dvorano in razpravljamo o priporočilih Vladi Republiki Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski in zahtevi za mnenje predsednika republike o tem vprašanju. O tej zahtevi smo govorili nekaj ur prej, se pravi dva dni, no, danes pa govorimo o problematiki Slovenske vojske. Dobro, nekateri v to problematiko vključujejo tudi nekatera druga vprašanja, ki so zgodovinsko povezana z nastajanjem Slovenske vojske, kar na nek način tudi razumem, saj v končni fazi tudi človek, ko se rodi, raste in doraste. Glede na razpravo na matičnem odboru prejšnji teden bi lahko celo napačno sklepali, da gre za interpelacijo ministrice za obrambo gospe Andreje Katič oziroma vsaj za soočanje v kakšni oddaji tik pred volitvami. Verjetno bo razprava večinskega dela opozicije tudi danes šla v tej smeri. Nekako tako je bilo že najavljeno s predstavljanjem stališča poslanske skupine. Upam, da sem se zmotil. Imejmo vseeno v mislih opozorilo načelnika Generalštaba Slovenske vojske gospoda Alana Gederja in se rajši vzdržimo take javne razprave, saj s tem uničujemo samo ime Slovenske vojske.

Danes v tej dvorani obravnavamo kompleksno problematiko. Negativno oceno stanja pripravljenosti vojske za bojno delovanje je sprejel predsednik republike že 3. leto zapored. Slovenska vojska mora nadoknaditi velik primanjkljaj preteklih let, ko se je na veliko varčevalo. Verjetno nam je vsem znano, da je Mors v obdobju 2010–2015 utrpel največjo škodo ob vsakoletnem sprejemanju proračuna, saj so se sredstva v letih zmanjšala kar za 40 %. To je seveda negativno vplivalo na vse elemente sistema obrambe in zaščite. Šele leta 2016 je Vlada Republike Slovenije uspela ustaviti trend padanja obrambnih izdatkov glede na delež bruto družbenega proizvoda, ki se je v letu 2016 po 6 letih prvič spet povečal. To kaže na zavestno odločitev Vlade za krepitev varnosti v naši državi. Zavedamo se, da potrebujemo Slovensko vojsko, saj je ena temeljnih vrednot naših državljanov prav v varnosti in seveda brez varnosti drugih elementov ne moremo uresničevati. V Poslanski skupini Desus razumemo stisko zaposlenih v Slovenski vojski in v obrambi kot celoti. Nujno je urediti status vojske in izredne razmere v Slovenski vojski. Poudariti je treba, da sta predloga Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski absolutno prepozno prišla v Državni zbor. Kje in zakaj se je ustavilo, ne bom poudarjal. Če bi predloga bila sprejeta, bi se izboljšal tudi položaj vojakov. Vemo pa tudi, da je zastal v Državnem zboru in zaradi česa in kdo je dejansko vplival na to, da je zastal v Državnem zboru. Za

negativno oceno bataljonske bojne skupine na Počku po moji presoji pa po presoji naše poslanske skupine ni kriva politika. Lahko je dala tudi določen dodatek k temu. Razčistiti je treba, da minister za obrambo vojsko vodi kot politik, da pa načelnik poveljuje tej vojski. V Slovenski vojski imamo hierarhijo in odgovoren je vsak tisti, ki vodi enoto, pa naj bo to vod, četa pa še navzgor. Priporočila, ki jih predlagajo poslanci Poslanske skupine SDS in Poslanske skupine Nove Slovenije, se nam zdijo nepremišljena.

V Poslanski skupini Desus smo mnenja, da se morajo stvari reševati sistemsko, ne pa posamično, zato priporočil ne bomo podprli.

Bi pa želel še izpostaviti en del, o katerem je govoril tudi Predsednik republike oziroma vrhovni poveljnik Slovenske vojske – da bi bilo treba s sistemskim zakonom rešiti financiranje varnostnega sistema kot celote. Osebnostno se s to zadevo v celoti strinjam, seveda pa moram povprašati tudi o tem stranko kakor tudi poslansko skupino naše stranke. Upam, da bosta poslanska skupina in stranka sledili mojemu prepričanju. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dragi poslanke, poslanci, dober dan!

Smisel današnje seje ni v iskanju krivca, ampak je ključna poanta, da vzpostavimo politični konsenz, da Slovensko vojsko potrebujemo in da smo za Slovensko vojsko pripravljeni zagotoviti tudi ustrezna sredstva. V miru je zagotovo vsak cent – vsaj tako se zdi –, ki ga namenimo vojski, odvečen cent, ampak ko tega miru ni več, nobene hitre reakcije ne pripomorejo k temu da bi lahko vzpostavili obrambne zmogljivosti in vzpostavili zadovoljivo obrambo.

V Novi Sloveniji smo prepričani, da Slovenija potrebuje vojsko. Slovenska vojska je potrebna. Prav tako smo prepričani, da je naša varnost v okviru zavezništva Nata cenejša kot izven zavezništva. Želimo pa si, da bi Slovenija razvijala moderno vojsko, to je vojsko, ki bo usposobljena, da bo v primeru ogroženosti ubranila domovino, ki bo lahko v tujini pomagala zagotavljati mir in ki bo državljanom v primeru naravnih nesreč lahko hitro in učinkovito pomagala.

Seveda pa za moderno vojsko, kakršno si želimo, potrebujemo ljudi in potrebujemo denar. Žal nič od tega danes nimamo. Vojska ima premalo kadra; celo več, vojsko zapušča čedalje več ljudi. In vojska tudi nima ustrezno zagotovljenega denarja. Že tisočkrat je bilo izgovorjeno dejstvo, da je obrambni resor v pretekli krizi plačal največjo ceno. Nobenemu od ostalih resorjev se ni praktično odvzelo polovico sredstev, obrambnemu resorju se to je. Obrambni proračun se je razpolovil in če

razpolagaš s polovico manjšimi sredstvi, je jasno, da če ne želiš odpuščati ljudi, potem najprej izjemno zmanjšaš sredstva za tehniko, za usposabljanje in tudi za investicije in potencialne novosti.

Doslej je Slovenska vojska dolgo časa delovala na moralni pogon, če hočete, na domovinski pogon. V nedogled to ne bo šlo. Če danes govorite s pripadniki Slovenske vojske – morda imamo člani Odbora za obrambo to srečo, da imamo več srečanj, več možnosti stikov z vojniki –, vam znajo povedati, da je morala izjemno nizka, da v vojski vlada apatičnost in da v vojski so prisotna številna medsebojna obračunavanja. Za te stvari zagotovo ni krivo to da te probleme obravnavamo v parlamentu, ampak je seveda posledica tega, da ko vojske ne zaposliš, da bi se primerno usposabljala, da bi delala tisto kar mora delati, se začne ukvarjati sama s sabo. In točno na tej točki smo danes. Zato smo dolžni ukrepati takoj in prva izmed stvari, ki smo jo dolžni storiti, je dvigniti obrambni proračun, reorganizirati Slovensko vojsko in predvsem vojake izvzeti iz enotnega plačnega sistema. Zavedam se, da je to lahko hud pretres, ampak ne moremo pričakovati bistveno drugačnih rezultatov, kot jih imamo danes, če stvari počnemo na isti način; to je že davno tudi Einstein ugotovil. In tudi vsi ugotavljamo, da je vojaški poklic izjemno poseben, ampak te posebnosti jim pa v zakonodaji ne priznamo. In tlačenje vojaškega poklica v enotni plačni sistem mislim da se je v teh 10 letih ne samo pokazalo ampak dokazalo, da je neprimerno in prav zaradi posebnosti vojaškega poklica je treba ga izvzeti iz enotnega plačnega sistema, ker ima toliko specifik, da je enostavno nemogoče med seboj primerjati hruške in jabolka, ne gre. Se pa zavedamo vseh posledic, da to lahko sproži tudi morebitne druge zahteve in pobude. Tudi to drži. Se pa vsekakor ve, da je z vidika vladanja zagotovo najlažje imeti enoten plačni sistem, da izvzetje posameznih skupin iz enotnega plačnega sistema pomeni več dogovarjanj, več pogovarjanj, zagotovo težja naloga, ampak hkrati pa vsaki vladi omogoča tudi večjo fleksibilnost, da zagotovi vsaki skupini ustrezne pogoje. Ker tiščati vojake še naprej v enoten plačni sistem, to na dolgi rok pomeni propad Slovenske vojske. Ker še posebej, če – bog daj, da se bo to zgodilo – bi se ta gospodarska konjunktura nadaljevala in se bodo plače v realnem sektorju bistveno izboljševale, potem bo zelo malo ljudi, bodo ostali še tisti, ki imajo resnično čut do domovine in ki jim vojaški poklic predstavlja nekaj posebnega; ti bodo še naprej ostajali v vojski in hvala bogu, da jih imamo. Zagotovo pa bodo vsi tisti, ki vojsko jemljejo kot dobro priložnost za osebnostno rast, za nove izzive, za nove priložnosti in morda tudi nekateri za socialno varnost, vsi tisti bodo pa slej ko prej ob takšnih razmerah začeli zapuščati Slovensko vojsko. Torej, ko govorimo o tem ali naj vojake zadržimo v enotnem plačnem sistemu ali ne,

govorimo tudi o prihodnosti vojske. Ker če si danes še kdo dela utvare, da je mogoče vzpostaviti moderno in učinkovito vojsko znotraj tega enotnega plačnega sistema, potem enostavno laže sam sebi oziroma se slepi z evidentnimi dejstvi.

Vsekakor drži, da sta Zakon o obrambi in pa Zakon o službi v Slovenski vojski pomembna, nista pa ključna. Lahko imamo najboljši zakonodajni okvir, vendar če ta zakonodajni okvir ne bo imel ustrezne finančne podpore, potem je vse kar je v teh dveh zakonih napisano, mrtva črka na papirju. In zato se mi zdi pomembnejše kot sprejem Zakona o obrambi in pa Zakona o službi v Slovenski vojski dvig obrambnega proračuna. Pri zadnji obravnavi rebalansa proračuna za leto 2018 je prav naša skupina predlagala amandma, s katerim bi obrambnemu proračunu zagotovili skoraj 70 milijonov evrov več sredstev. In žalostno je, da ste v tisti razpravi vsi nam pritrjevali, da obrambni proračun potrebuje več sredstev, da Slovenska vojska si zasluži več sredstev, ko pa je prišel čas glasovanja, so žal – tako kot vedno doslej – koaliciji otrpnili prsti. In zato je bistvo današnje izredne seje, da bi vendarle dosegli nek politični konsenz, da bi se politično zavezali, da bomo do leta 2020 obrambni proračun dvignili na 1,2 % BDP; to bi bil konkreten, dober izplen te današnje izredne seje. Jaz si ne delam nobenih utvar, da bo sedanja ministrica oziroma sedanja vladna koalicija v teh dveh, treh mesecih, ki še ostajajo, naredila karkoli velikega. Žal je zmanjkalo časa, morda sta bili prvi dva leti izgubljeni, se je Vlada preveč ukvarjala sama s sabo pa s pozicioniranjem in postavljanjem takratne ekipe; to so pač boleznin novonastajajočih strank. Ampak smo, kjer smo. Ne delam si utvar, da se bodo v teh treh mesecih stvari spremenile in da bodo rožnate, bi pa ogromno naredili za prihodnost Slovenske vojske pa s tem tudi za prihodnost Slovenije, če bi se danes politično zavezali, da bomo do leta 2020 obrambni proračun dvignili na 1,2 % BDP. Še vedno bomo daleč od tistega, kar je priporočilo zavezništva. Še vedno bomo daleč od tistega, kjer so številne nam primerljive države. Bomo pa vsaj naredili bolj odločen korak naprej, kot ga delamo danes. Če želimo graditi na svoji kredibilnosti, potem je treba včasih tudi poslušati, kaj nam pravijo zavezniki, če želite, prijatelji. In generalni sekretar Nata je rekel, da sicer Slovenija stopa v pravo smer, kar pomeni po njegovu, da se je padanje teh obrambnih izdatkov zmanjšalo, da pa so ti koraki prepočasni. In prav to se mi zdi, da v Sloveniji neradi slišimo tisto česar ne maramo oziroma tisto kar nam ni všeč. In poudarek je bil, da so ti koraki prepočasni. In prav zato jaz nikogar v tej dvorani ne krivim, kdo je bolj kriv, kdo je manj kriv za sedanjo situacijo. Sem pa prepričan, da smo vsi v tej dvorani odgovorni, da vzpostavimo boljše pogoje za Slovensko vojsko. In prvi korak naprej bo politična zaveza, da bomo dvignili obrambni

proračun. Želel bi si, da bi v tej smeri korak naprej storila tudi koalicija. Mi v Novi Sloveniji ga nedvomno bomo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Matjaž Nemeč.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Kolegi in kolegice! Tokratni razlog obravnave stanja v Slovenski vojski sovпада s preverjanjem sposobnosti bataljonske bojne skupine po metodi zveze Nato, poimenovani CREVAL. To je potekalo sredi meseca februarja. Odločitev o preverjanju pa je sprejel sam vrh Slovenske vojske, kljub temu da je bila negativna ocena pričakovana. Mediji so poročali, da je bataljonska bojna skupina nesposobna za resno delovanje in nas obveščali, da vojaki niso niti ustrezno opremljeni. Nekatero navedbo so se sicer izkazale kasneje za neresnične. In če je bila negativna ocena pričakovana, potem si lahko postavimo vprašanje, s kakšnim namenom je bila sprejeta odločitev o preverjanju stanja v Slovenski vojski.

Socialni demokrati menimo, da je in ostaja nesprejemljivo, da se zaradi političnega napada na ministrico v javnosti izpostavlja in izrablja vojake z namenom političnega obračunavanja. To, spoštovani, je skrb vzbujajoč manevar. Ta degradacija je prešla vse meje dopustnega in tega si, če se naši vojski želi resnično dobro, ne bi smeli privoščiti. Danes bi bil skrajni čas, da sprejmemo odgovornost in predlagamo onkraj kratkoročnih političnih interesov in v ospredje postavimo interes Slovenske vojske. Da pa bomo zmogli opraviti učinkovito, predvsem pa argumentirano razpravo, moramo vsebino umestiti v ustrezne časovni kontekst, ko se je prenapihneni balon gospodarske moči leta 2008 razpočil in za seboj pustil razdejanje. Temu se ni mogla izogniti niti Slovenska vojska. Ta je plačala velik, morda celo največji račun, ki ga je izstavila kriza. Če govorimo v jeziku števil, so se obrambni izdatki od leta 2010 do leta 2015 s 583 milijonov skrčili na 369 milijonov evrov. Gre za ogromen, kar skoraj 40 % izpad. In tega je v nekaj letih težko pokriti, še manj pa pričakovati, da se bo ta velikanska luknja obrambnega proračuna kljub visoki gospodarski rasti zakrpala čez noč – z danes na jutri.

Očitki s strani predlagateljev se mnogokrat nanašajo tudi na pomanjkanje vojakinj in vojakov v Slovenski vojski, ob veliki skrbi za višino njihovih plač. Naj pa spomnimo, da se je po letih usklajevanja s sindikati vzpostavil enoten plačni sistem javnega sektorja, katerega so podpirali tudi kolegi iz SDS. Menili so oziroma menili ste: »Predlagana rešitev sistema plač v javnem sektorju je zelo podobna rešitvam v drugih za nas primerljivih državah, v katerih so plače v javnem sektorju tako urejene že več deset let. Podobno celovito urejeni sistemi v drugih državah so izkazali dobre rezultate in so

tudi primerno učinkoviti, pokazalo pa se je tudi, da so celovite rešitve edino možne.« Tako ste rekli. Ko se je ta enotni plačni sistem vzpostavil, je bilo obljubljeni, da nihče ne bo dobil manj, pa ni bilo tako. Nekateri so dobili manj. Ugotovile so se anomalije in napačne prevedbe. V času groženj z evropsko trojko – še več, klicanjem trojke v Slovenijo – se teh anomalij žal ni dalo opraviti. Z Zufom se je radikalno poseglo v plače in druge socialne dohodke, tudi na škodo vojakinj in vojakov. In zdaj ko se sindikati in Vlada pogajajo, kako del gospodarske rasti prenesti na plačne liste javnih uslužbencev, tudi vojakov, so predlogi o izvzetju Slovenske vojske iz enotnega plačnega sistema s strani tistih, ki so tako močno zagovarjali enotni plačni sistem, milo rečeno neprimerni. Še več; predlogi o 30 % povišanju oziroma zvišanju plač so sicer dobro zveneči, a nerealni in izrabljanje stisk vojske ter vseh vojakov in vojakinj s takšno demagogijo je nič več in nič manj kot ceneni populizem.

Socialni demokrati menimo, da so se pripadniki Slovenske vojske izkazali na mnogih nalogah, tako doma kot v tujini in prepričani smo, da so na svoje delo ponosni. Lahko so ponosni. Zavedamo se, da stanje v Slovenski vojski ni najboljšo, ampak ne zaradi vojakov, ne zaradi njihovega dela. Problem je veliko globlji in s populizmom ga žal ne bomo rešili. Skupaj si moramo prizadevati, da se stanje popravi tudi takrat ko ministrica za obrambo s svojo ekipo pripravi dva pomembna zakona, ki se nanašata na izboljšanje stanja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Predlog zakona o obrambi in predlog zakona o službi v Slovenski vojski sta v parlamentarnih klopih od 5. septembra 2017. Na zahtevo SDS je bila 19. oktobra 2017 opravljena splošna razprava. Sprejet je bil sklep, da je Predlog zakona o obrambi primeren za nadaljnjo obravnavo. Žal je predlog zakona obtičal v drugi obravnavi na delovnem telesu in če bi bila med poslankami in poslanci iskrena želja po izboljšanju položaja vojakov in vojakinj ter obrambnega sistema v celoti, izglasovani predlog za javno predstavitev mnenj ne bi smel biti izgovor ali ovira, da se predlaganemu zakonu ne dovoli nadaljnji postopek. Tudi predsednik Republike Slovenije in vrhovni poveljnik obrambnih sil nas v svojem mnenju poziva, naj razmislimo, ali imamo dovolj politične volje za sprejem obeh predlaganih zakonov. Ocenjuje, da bi sprejem obeh predlogov zakonov koristil predvsem Slovenski vojski; tako je zaključil predsednik republike. Če kaj, spoštovani, danes potrebujemo, je vpogled vase, da pretehtamo med dvema izbira: med tisto bolj všečno, a bolj škodljivo, da s predvolilno retoriko povozimo vse kar bi lahko bilo dobro in poteptamo še tisto malo upanja in odgovornosti, ki jo do Slovenske vojske nosimo vsi skupaj, ali tisto pravo, iskreno, da po svojih najboljših močeh pomagamo Slovenski vojski.

Socialni demokrati bomo vsekakor izbrali slednjo, manj všečno, a pravo izbiro, vas,

kolegice in kolegi, pa vabimo k sodelovanju. Hvala lepa.

PREDESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Violeta Tomić.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Hvala za besedo, spoštovani predsednik!

Premier Cerar je ob zadnji blamaži Slovenske vojske izjavil, da je bilo to namerno samoponižanje Slovenske vojske. Moram reči, da se tokrat z njim celo strinjam. Vojaška birokracija bi rada izsilila povečanje vojaških izdatkov. Problem Cerarja in vseh političnih strank razen Levica pa je, da se nihče ne vpraša, ali je res nujno, da vzdržujemo tako veliko stalno sestavo Slovenske vojske. Večina medijev širi domnevo, da Sloveniji primanjkuje vojakov, toda v resnici ima Slovenija več profesionalnih vojakov na prebivalca kot recimo Češka, Slovaška ali Madžarska. Te države namreč omenjam zato, ker so ekonomsko primerljive s Slovenijo. Hkrati pa so tudi članice Nata. Večina medijev širi prepričanje, da Slovenija za vojsko namenja premalo denarja, toda v resnici je Slovenija v zadnjih 10 letih za vojsko porabila več kot prej omenjena Češka, Slovaška in Madžarska, da o nevtralni Irski ali Avstriji sploh ne govorim. Večina medijev hkrati prepričuje ljudi, da je povečanje vojaških izdatkov nujno zaradi zagotavljanja varnosti, toda Slovenijo obkrožajo same partnerske države, članice Evropske unije. Slovenija srednjeročno ni vojaško ogrožena, razen če kdo res misli, da nas bo napadla Ruska federacija. Tisto kar pa večina medijev ignorira, so načrti Vlade, da bi samo za oborožitev dveh bataljonskih skupin porabila kar 1,2 milijarde evrov. Spoštovani državljani in državljanke, to je več, kot bo stal drugi tir.

In ravno zato ker politični razred sprejema odločitve o oboroževanju na podlagi napačnih predpostavk in mimo državljanov, v Levici zahtevamo, da se o tem izvede referendum, ki bi bil na dan volitev. V ponedeljek ste z veliko večino izglasovali sklep, da naj se o stanju in prihodnosti Slovenske vojske opredeli predsednik Pahor. Če ste vsaj malo dosledni, boste na aprilski seji podprli tudi naš predlog, da se o tem vprašanju opredelijo državljani. Konec koncev so prav državljani tisti, ki morajo na koncu plačati račun. Zato je edino demokratično, da državljani odločijo, ali naj se 1,2 milijarde evrov zapravi za dve Natovi bataljonski skupini ali se raje porabi za razvoj Slovenije.

Tako kot pri drugih pomembnih vprašanih tudi na tem področju praktično ni razlike med politično sredino in politično desnico. Vsi podpirajo podreditev Slovenske vojske zahtevam in potrebam Nata. Levica je edina politična sila, ki ponuja alternativo. Mi zahtevamo, da se Slovenska vojska vrne k svoji ustavni funkciji, to pa so priprave na obrambo države. Ker Slovenija srednjeročno ni vojaško

ogrožena, lahko vojaške izdatke zamrznemo. Prav tako ni nobene realne potrebe po tem, da bi povečali število pripadnikov Slovenske vojske, nasprotno – če bi se vojska vrnila k obrambni funkciji, bi lahko stalno sestavo celo zmanjšali. Slovenija vzdržuje veliko stalno sestavo ravno zato da zagotavlja kader za Natove operacije v tujini; Slovenija je torej v vrhu Nata po številu vojakov na operacijah v tujini, če upoštevamo velikost države. In če hočeš vzdrževati enote v stalni pripravljenosti ali na operacijah v tujini, moraš imeti veliko profesionalnih vojakov. Če hočeš imeti ekspedicijsko vojsko, moraš pač imeti dovolj profesionalcev, da nadomestijo vojake, ki so na bolniški, na starševskem dopustu ali pa preprosto nočejo več na Natove operacije. Ampak Slovenija ne rabi ekspedicijske vojske. Če bi se Slovenska vojska vrnila k svoji ustavni funkciji – pripravam na obrambo države –, bi odpadla potreba po veliki stalni sestavi in po velikih izdatkih. Kolikor vem, naj bi nekateri strokovnjaki premierju Cerarju že leta 2014 predlagali zmanjšanje stalne sestave Slovenske vojske na 5 tisoč pripadnikov, ampak Vlada je nadaljevala staro politiko. Do leta 2020 naj bi bilo 50 % vseh enot pripravljenih za delovanje v tujini, 10 % naj bi jih bilo v stalni pripravljenosti ali na operacijah v tujini. Slovenija je še vedno med največjimi dobaviteljicami žive sile za Nato. Še več, v preteklosti je Slovenska vojska delovala v operacijah, ki bi jih lahko vsaj pogojno imenovali mirovne operacije. Prav Cerarjeva vlada pa je poslala vojaške patrulje na mejo s Hrvaško in vod vojakov na rusko mejo v Latvijo, kar nima prav nobene zveze z mirovnimi operacijami. In prav ministrica Andreja Katič iz kvote Socialnih demokratov je 29. junija potrdila cilje Nata za Slovenijo. Prioritetni cilj Nata za Slovenijo pa je oborožitev dveh bataljonskih skupin, za kar naj bi v naslednjih osmih letih zapravili kar 1,2 milijardi evrov. To je več, kot so v zadnjih osmih letih znašali vsi proračuni Ministrstva za zdravje. Vsi skupaj. Zato Levica zahteva, da se na dan volitev izvede referendum. Prepričani smo namreč, da Slovenija novih bataljonskih skupin ne rabi, niti si jih ne more privoščiti.

Državljanom je treba jasno povedati: politični razred je s podporo Nata vojski zastavil cilje, ki nimajo nobene zveze z obrambo Slovenije in ki presegajo zmožnosti naše družbe, zato ni čudno, da vojska teh ciljev ni sposobna izpolniti, posledice pa so stalne afere. V teh okoliščinah noben razumen človek ne bi povečeval vojaških izdatkov, ampak bi zahteval, da se vojska vrne k svoji ustavni nalogi, torej k pripravam na obrambo države. Povečevanje izdatkov je metanje denarja v sod brez dna. Tega ne govorim na pamet, ampak na podlagi preteklih izkušenj, kajti do zdaj je bilo za orožje in opremo Slovenske vojske zapravljenih 1,5 milijarde evrov. Vsi večji nakupi orožja so bili do skrajnosti sumljivi. Spomnite se le na protiletalski sistem Roland, ki je stal 40 milijonov evrov in bil predčasno odpisan. Spomnite se na

modernizacijo tankov T-55, ki je stala 52 milijonov evrov, zdaj pa vojska teiste tanke prodaja kot staro železo. Da o aferi Patria, težki 268 milijonov evrov, sploh ne izgubljam besed. Zato se strinjam s strokovnjaki, recimo s tiskovnim predstavnikom Slovenske vojske, ki pravi, da glavni razlog za odhajanje vojakov niso slabe plače, ampak zgrešeni nakupi orožja in nerazrešeno vprašanje, kaj je sploh naloga Slovenske vojske. Kajti tisto kar je smiselno za ekspedicijsko vojsko, ni smiselno za vojsko, ki se ukvarja s pripravami na obrambo države. Že prej sem povedala, da ima Slovenija že zdaj več profesionalnih vojakov na prebivalca kot višegradske države ali pa kot naši sosedi Hrvaška in Italija. Slovenija torej ne rabi 7 tisoč 600 profesionalnih vojakov, kot je predvideno v srednjeročnem programu. Še manj rabi 8 tisoč profesionalnih vojakov, kot piše v Resoluciji o dolgoročnem obrambnem načrtu. Velike stalne sestave ne vzdržujemo zaradi obrambe države, ampak zaradi sodelovanja v Natovih operacijah v tujini. Če bi se Slovenska vojska začela ukvarjati s svojo ustavno funkcijo, torej obrambo države, bi lahko stalno sestavo celo zmanjšali. Glede na to da iz vojske že zdaj odide več pripadnikov, kot se jih zaposli, bi stalno sestavo zmanjšali po naravni poti, ne da bi kdorkoli izgubil službo. Če bi zmanjšali stalno sestavo na raven, ki je potrebna za obrambo države, bi se sprostila znatna finančna sredstva. Ta sredstva bi lahko uporabili za izboljšanje plač vojakov in vojaških uslužbencev ter za investicije v enote, ki opravljajo družbeno koristne funkcije na področju zaščite in reševanja.

Za konec bi rekla še tole. Slovenija ima za sabo izgubljeno desetletje. Ljudje, ki so v krizi ostali na cesti, si še vedno niso opomogli. Zdravstveni sistem je v hudih težavah. Pred kratkim so znanstveniki s protestom opozorili, da se je razvoj znanosti in raziskovanja tako rekoč ustavil. Zato se je treba vprašati, kaj bo prineslo razvoj in blaginjo – to da zaposlimo tisoč 500 dodatnih vojakov, ki bodo živa sila za Natove operacije v tujini, ali da zaposlimo tisoč 500 znanstvenikov in raziskovalcev, ki bodo omogočili tehnološki razvoj gospodarstva in družbe. Vprašajmo se, kaj je bolj pametno – da porabimo 1,2 milijarde evrov za nabavo novih patrij, novih rolandov, novih havbic in drugega orožja ali da ta denar vložimo v raziskovalne inštitute, univerze in civilno tehnologijo?

Odgovor je jasen. Vsak evro, ki ga zapravimo za oborožitev ali za vojsko nasploh, je izgubljen za razvoj družbe. Slovenija srednjeročno ni vojaško ogrožena, zato moramo 1,2 milijarde evrov preusmeriti v znanost in razvoj. Skratka, vlagati je treba v življenje in ne v smrt, kar orožje v svoji končni fazi vedno je. Ob tem naj spomnim, da Avstrija za vojsko nameni bistveno manjši delež BDP kot Slovenija, bistveno večjega pa za zdravje in razvoj. Avstrija je sicer nevtralna država, ampak tudi znotraj Nata bi lahko vodila drugačno politiko. Poglejmo na primer Češko. Češka je zadnjih 10 let za vojsko porabila manj

kot Slovenija, zato je lahko več namenjala za zdravje in razvoj. Zelo konkretno; lani je Slovenija za vojsko zapravila 258 dolarjev na prebivalca, Češka samo 238 dolarjev. Po drugi strani je Češka za raziskave in razvoj namenila 108,4 evra javnih sredstev na prebivalca, Slovenija pa samo 95,5 evra. Nikakor torej ne drži, da znotraj Nata ni mogoče voditi drugačne politike. In ravno zato v Levici zahtevamo, da se na dan volitev izvede referendum, na katerem bi lahko državljani glasovali proti temu, da Slovenija porabi 1,2 milijarde evrov za oborožitev 2 bataljonskih skupin. Slovenija ni vojaško ogrožena, kar je tukaj, na tem mestu nekajkrat poudaril tudi predsednik Pahor. Je pa še vedno v resni razvojni krizi, zato je treba vsa razpoložljiva sredstva usmeriti v razvoj, še posebej zato ker nas nakup novih patrij ali boxerjev ne bi obvaroval pred nobeno resnično varnostno grožnjo. Koristil bi zgolj proizvajalcem orožja in njihovim domačim posrednikom. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Varnosti se zavemo šele ko smo ogroženi, in takrat je prepozno. Zakaj je varnost pomembna? Pomembna je zato ker če je država varna, potem pridejo investicije, se zažene gospodarstvo, imamo turizem, pobereмо davke in davki grejo za šolstvo, zdravstvo, pa tudi vojsko. Če tega ni, potem sistem razpade. Kaj je v našem nacionalnovarnostnem sistemu? Če pogledamo – Sova stavka, policija stavka in ima premalo uslužbencev, vojska ima negativno oceno. Treba je iskati odgovore na sodobna ogrožanja. S takšnim sistemom vsekakor ne. Treba ga je posodobiti. Če smo se na referendumu odločili za Nato, potem je prav, da izpolnjujemo te pogoje, kajti ugled je pomemben tudi za ostalo: za arbitražo, za odnos do Hrvaške, ki ga je treba redefinirati, za Mercator, za rešitev Nove Ljubljanske banke in vse ostalo. Če ugleda nimamo v Evropski uniji, potem ne bomo dobili zelenega. In pa seveda, kaj je problem z denarjem? Samo en majhen segment. Denarja, kot vidimo, je dovolj. BDP raste, s tem se Vlada hvali, dovolj ga je za 2TDK, dovolj ga je za banke, dovolj ga je za žilne opornice in vse ostalo. Ali ga je dovolj tudi za vojsko? Pa ne samo denarja, kaj je še z vsem ostalim? Če pogledamo varnostne razmere v svetu; ogrožanja se spreminjajo. Ali se spreminja tudi obrambno-varnostni sistem? Smo v 4. industrijski revoluciji – umetna inteligenca, biotehnologija, kvantna fizika, kibernetični svet, kripto svet in seveda hibridna ogrožanja. Na vse to moramo iskati odgovore in prilagoditi nacionalnovarnostni sistem. Seveda se vloga vojske v tem sistemu spreminja – od tiste klasične obrambne vojaške v povsem drugačno – in temu se mora sodobna vojska prilagoditi.

Najšibkejši člen v tem sistemu vidimo, da je človek, ne pa tehnologija. Denar za tehnologijo je, ampak problemi so v človeku in problemi v sodelovanju med ministrstvi. Zakaj? Prihodnost sodobnega sistema je vojak, je policist in so tudi drugi uslužbenci, tudi problemi v civilni zaščiti. Treba je prilagoditi izobraževanje in usposabljanje in pa seveda varnostno kulturo. Zakaj varnostno kulturo? Ta je najbolj pomembna. Odgovori na sodobna hibridna ogrožanja se kažejo na varnostnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem področju, se pravi, morajo sodelovati vsa ministrstva. In v fokusu so sedaj mladi, kako jih pritegniti v poklic, kako bomo zagotovili kariero teh mladih v poklicu potem ko bi morali zgodaj nehati s poklicem, kako jih zainteresirati, da bo poklic ugleden v družbi. Zato so potrebne spremembe. In kakšno vojsko si v bodoče želimo? Jaz pravim pluralno vojsko – ne več tisto klasično, kot jo imajo vsi v mislih –, ki bo sposobna odgovarjati na varnostne izzive. Poskrbeti je treba za izobraževanje in usposabljanje, za razvoj stroke in pa seveda za karierni sistem. Cilj pa je varno življenje vsakega posameznika in varna Slovenija. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospod Marjan Dolinšek. Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsedujoči! Lep pozdrav, spoštovana ministrica, kolegice, kolegi in ostali prisotni!

V Poslanski skupini Stranke modernega centra smo naše stališče do predloga priporočila Vladi, ki so ga v zvezi s stanjem v Slovenski vojski spisali v SDS in Novi Sloveniji, podali že na 61. nujni seji Odbora za obrambo, kjer smo glasovali proti predlogu priporočila. Naše stališče se od 28. februarja, ko je bilo na Odboru za obrambo priporočilo zavrnjeno, ni spremenilo. Kljub težavam, ki so se več mandatov, najbolj intenzivno pa v obdobju finančne krize in z njo povezanega nepremišljenega poseganja v sredstva za obrambo, kopicile v Slovenski vojski, podobno kot Vlada menimo, da so rešitve iz predloga priporočila nepotrebne oziroma neuresničljive.

Spomnimo, kaj v SDS in v Novi Sloveniji predlagajo Vladi za izboljšanje položaja pripadnic in pripadnikov ter za izboljšanje stanja pripravljenosti Slovenske vojske. Prvič, izvzem Slovenske vojske iz sistema javnih uslužbencev. Drugič, spremembo sestave vojske, da bi ta po novem obsegala poklicno stalno sestavo in hibridno rezervno sestavo. In tretjič, interventno zvišanje plač za 30 %. Del opozicije ponuja na prvi pogled komu morda vsečne predloge, toda kot na načelni ravni brez razmišljanja o posledicah za delovanje vseh družbenih sistemov in podsistemov lahko vsi podpiramo znižanje davkov ... Všečno? Večini verjetno da. Odgovorno in na dolgi rok vzdržno? Ne. To pravi

tudi stroka, ki se je na predloge takih in podobnih, čez palec pisanih interventnih ukrepov za izboljšanje stanja v Slovenski vojski odzvala z ocenami od nerealno do smešno. Prav takšno nekritično in javnosti všečno poseganje v sredstva za obrambo v času varčevanja nas je privedlo v neljubo situacijo prepletenih problemov, ki jo danes težko rešujemo.

Če bomo ukrepe za izboljšanje stanja v Slovenski vojski sprejemali z isto logiko kot varčevalne – to je linearno, brez jasnega cilja in načrta njihove porabe, samo zato da bi bili všečni pripadnikom in pripadnicam Slovenske vojske ter delu volilnega telesa –, bomo nastalo škodo zgolj poglobili in razširili na druga področja. Mnogo previsok strošek za poceni politični kapital s kratkim rokom trajanja. Namesto predloga priporočila zato v Poslanski skupini Stranke modernega centra podpiramo konkretne poteze in ukrepe, ki jih je Vlada dr. Mira Cerarja že sprejela v tem mandatu. Vlada je uspela zaustaviti trend nominalnega padanja sredstev za obrambo, hkrati pa je že decembra 2016 ob obravnavi sklepov Strateškega pregleda obrambe naložila Ministrstvu za finance, da ob pripravi proračunov v naslednjem srednjeročnem obdobju upošteva možnost postopne nominalne rasti obrambnega proračuna na ravni 20 do 30 milijonov evrov letno. Že maja lani je Vlada sredstva za obrambo v letu 2017 povečala za 24,3 milijona evrov in se s sklepom jasno zavezala, da se bodo sredstva v obdobju 2018–2025 povečevala za najmanj 30 milijonov letno. Da gre za znatno povečanje sredstev, ki odpira investicijske in razvojne priložnosti za Slovensko vojsko in celotni obrambni sistem, priča dejstvo, da je bil zaradi povišanja sredstev kar dvakrat spremenjen in dopolnjen Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije 2016–2020. Pristojnost ter odgovornost Ministrstva za obrambo na čelu z ministrico Andrejo Katič je, da ta sredstva na podlagi mednarodnih zavez, nacionalne zakonodaje in strateških dokumentov v sodelovanju s stroko premišljeno ter transparentno porabi. Kakor so pokazali in nakazali tudi zadnji dogodki v Slovenski vojski, so finančna sredstva nujni, a ne zadostni pogoj za učinkovito delovanje nekega sistema ter karierni razvoj in zadovoljstvo kadrov v njem. Slaba komunikacija in napetosti v medsebojnih odnosih še posebej v hierarhično urejenih sistemih lahko povzročijo več škode kot najmočnejši eksploziv.

V Poslanski skupini SMC bomo upoštevali željo novega načelnika Generalštaba Slovenske vojske, da on in njegovi sodelavci pridobijo potreben čas, da stran od prevelike pozornosti politike in javnosti pripravijo nabor najnujnejših predlaganih ukrepov. Zato verjamemo, da bosta predlog tovrstnih ukrepov ter temeljito poročilo, k pripravi katerega je bila pozvana ministrica, ustrezna podlaga, da ta vlada začne in naslednja nadaljuje z modernizacijo Slovenske

vojske kot stebra obrambnega sistema in hkrati delodajalca njenim pripadnicam in pripadnikom. Upamo, da bo današnja razprava o predlogu priporočila dokaz za to da v Državnem zboru obstajata odgovornost in politična volja v podporo temu procesu. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev o predlogu priporočila.

Besedo ima kot prvi gospod Franc Jurša, pripravita naj se gospod Jan Škoberne in gospod Luka Mesec.

Gospod Jurša, izvolite.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, zahvaljujem se za besedo. Še enkrat vse skupaj prav lepo pozdravljam!

Ja, kot sem že v stališču poslanske skupine nekako najavil, to je zelo pomembna tema, katere smo se mogoče lotili malo prepozno, ampak vseeno nikoli ni tako pozno, da se ne bi moglo določene zadeve tudi razrešiti. Če spremljamo dogodke nekaj časa v Slovenski vojski, potem moramo izvzeti eno zlato obdobje, ki je bilo v letih tam nekje po 2005 do 2008; no, takrat so bili tudi časi tako imenovanih debelih krav. Potem pa je nastala gospodarska, ekonomska kriza in seveda s tem so na nek način prihajali tudi časi, ko smo s proračuni, z rebalansi proračunov nenehno zmanjševali sredstva. S prvotnih 1,7 % bruto družbenega proizvoda za Slovensko vojsko smo prišli pod 1 % bruto družbenega proizvoda za Slovensko vojsko. Te krize so na nek način botrovale današnji situaciji v Slovenski vojski. Zadnji dve leti so se začele zadeve počasi spreminjati. To spreminjanje situacije pa ni dejansko narekovala samo boljša gospodarska situacija v Sloveniji, ekonomska situacija v Sloveniji, ampak je na nek način botrovala temu tudi situacija, v kateri smo se znašli. Namreč, v tem zadnjem obdobju je dejansko bilo kar precej migrantske krize in v tej dvorani smo sprejemali tudi neke zakone, s katerimi smo pooblašali Slovensko vojsko, da je sodelovala pri razreševanju teh problemov. In seveda, po vsem tem pa se je prižgala rdeča luč. In v tem trenutku je čas, da še rešimo tisto kar se rešiti da, ampak predolgo ne smemo oklevati. Tu bi rekel, da pa vseeno podpiram tisti predlog predsednika republike, vrhovnega poveljnika, da sprejmemo sistemski zakon, s katerim bomo celotnemu sistemu varnosti dodelili sredstva in da to ne bo odvisno od vsakokratne vlade, kakšen predlog bo dala v proračun oziroma rebalans proračuna.

Kot sem že rekel, ta situacija ni od včeraj, ampak izstopila je ali pa eskalirala pri ocenjevanju bataljonske bojne skupine na Počku. Ta negativna ocena je bila na nek način prisluzena tudi zaradi tega ker razmere znotraj Slovenske vojske niso takšne, kot bi morale biti. Te možnosti, da se to ocenjevanje naredi tudi pozneje in da se vojsko pripravi na to

ocenjevanje, te možnosti so obstajale. Zakaj so slovenski častniki to naredili ravno zdaj, ali so tu kakšni razlogi, ali je treba to zadevo raziskati? Če jo je treba, potem, ministrica, je treba stopiti v akcijo in to stvar tudi pripeljati do konca, da se obelodani.

Je pa tudi to res, tega ne smemo zanemariti, da je ministrica nosila ocene generalov predsedniku Vlade; trikrat zapovrstjo so te ocene o pripravljenosti in usposobljenosti in bojnem delovanju bile negativne. Mogoče je nekdo ... Kljub temu da so zagotavljali, da se je to delalo na osnovi nekih predlogov, ko so bili predpisani neki standardi, da se je na osnovi tega delala ocena, verjetno pa se je na nek način tudi hotelo s tem nase opozoriti, da je treba pa vseeno na področju financ nekaj narediti. Za javnost te negativne ocene niso bile najbolj spodbudne, moram pa reči, da kljub temu da so tudi te ocene bile tri leta zapovrstjo, Slovenci in Slovenke Slovenski vojski na nek način še vedno zaupajo. In tega preostanka zaupanja ne smemo izgubiti v prihodnosti. Zato še enkrat, moramo ukrepati in ta predlog se mi pa zdi kar v redu, ki ga je predlagal vrhovni poveljnik.

S pogledom sem ugotovil, da ko sem bral stališče Poslanske skupine Desus, da so bili nasmeški pri posameznikih – kar se mi nekako ni zdelo niti čudno –, ko sem začel govoriti o tem da ta odgovornost, zakaj je v takšnem stanju Slovenska vojska, ni samo na ramenih politike. Kaj sem hotel s tem sporočiti? V Slovenski vojski obstaja hierarhija in to hierarhijo je treba spoštovati. Odgovornost prevzamejo tisti najnižji poveljniki na najnižjih ravneh, vse do tistih na najvišjih ravneh, najvišji, ki vojski poveljuje, se ve, pa je načelnik Generalštaba Slovenske vojske. In če bi to odgovornost prevzemali vsi po vrsti, se nam verjetno na usposabljanju, preverjanju na Počku to ne bi zgodilo. Ne moremo pa reči, da bomo pa to odgovornost prenesli na tiste najnižje ravni poveljevanja. Tega ne moremo in ne smemo narediti.

Če mogoče podam tudi svojo oceno o tem ali je postopek razrešitve načelnika Generalštaba tisti, ki bo prinesel te spremembe ... Verjetno v veliki meri je, ampak v tem trenutku, bom rekel, nič slabega o tistem, ki odhaja, in se te teme ne bom dotikal, sem pa svoje mnenje na matičnem delovnem telesu glede tega javno jasno in glasno tudi povedal.

No, zdaj pa se bom mogoče vseeno dotaknil tudi vrhovnega poveljnika. Ne bom šel v leta 2008, 2009 pa do 2011, ko je bila na oblasti socialna demokracija. To so bila dejansko najtežja leta in gospodarska kriza je takrat z veliko koso kosila v naši državi. Ni bilo lahko in lahko ne bi bilo nobeni vladi. Bi pa vseeno rad izpostavil, da bi vrhovni poveljnik nekatere zadeve v zvezi z napredovanji moral izpeljati, da bi imel politik na čelu ministrstva večjo možnost izbire, koga bo postavil na prvo mesto, na mesto načelnika Generalštaba. Tu pa je predsednik zahteval neke karijerne načrte in tako dalje, seveda pa te

pristojnosti vrhovni poveljnik, kljub temu da je vrhovni poveljnik, pač nima.

Slovenska vojska ni v dobrem stanju. Če razmišljamo o tem koliko pripadnikov nam manjka, potem – če primerjamo ta sorazmerja med častniki, podčastniki in vojaki – pridemo do zelo čudnih zaključkov. Zakaj sploh obstajajo taka razmerja? Poglejte, za to plačo mladi fantje v Slovensko vojsko ne bodo šli. To bi bilo mogoče v času gospodarske krize, ko ni bilo delovnih mest, danes, ko pa je povpraševanje po delavcih, vemo pa da vsi, ki so potencialni kandidati za Slovensko vojsko, že imajo svoje poklice in se zaposlujejo tam kjer dobijo boljšo plačo, kar je logično in normalno. Če te zadeve ne bomo spremenili, potem bo vedno več odhodov, prihodov v Slovensko vojsko pa ne bo. No, če bi naredil še eno primerjavo. Glede na to da pripadam poslanski skupini stranke, ki ima dober socialni program in ki je socialna stranka, potem bi bilo verjetno – pa tudi to moram povedati, da v vsakem primeru to povem – v tej družbi treba zagotavljati višje pokojnine, da bi bilo treba zagotavljati višje minimalne plače, da bi morali zagotavljati več denarja za javno šolstvo, da bi morali zagotavljati več denarja za javno zdravstvo in ga tudi bolje organizirati. Za vse to pa seveda moramo zagotoviti več sredstev. In če bo vse to zagotovljeno, potem bo v tej družbi nam vsem skupaj bistveno lepše.

Pa še ena zadeva. Kar predlagamo v naši stranki, ni zanemarljivo. Mi smo že nekaj časa nazaj na našem kongresu predlagali, da bi dejansko uvedli nabor. Ta nabor slovenskih fantov in deklet bi bil v cilju 3-mesečnega usposabljanja. Kakšno bi to usposabljanje bilo, v tem trenutku ne bom razpredal. Bom pa vam rekel, s sigurnostjo pa trdim, da bi s tem imeli bistveno večjo bazo za nabor za profesionalno vojsko. V nobenem primeru pa ne razmišljamo o tem da bi pošiljali te fante v misije, v nobenem primeru ne, ampak bi bili osnova za nabor za profesionalno Slovensko vojsko. Vsi tisti, ki ste bili v vojski, veste, kako zgleda v vojski in kaj se mladi fantje v vojski naučijo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jan Škoberne. Pripravita naj se gospoda Luka Mesec in Janez Janša.

Izvolite, gospod Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, podpredsednik. Spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

V resnici je vse bistveno za današnjo sejo že povedal predsednik republike gospod Borut Pahor. Na nas je, da smernice, ki jih je podal in so prave, implementiramo, seveda na osnovi dela, ki je že bilo opravljeno. Po vsaj dveh vladah, ki sta skozi odzivanje na hudo krizo, ki ni prizadela samo Slovenije, ampak celoten Evrosistem in širše, morali zniževati – ne samo na obrambnem, ampak tudi na vseh ostalih področjih –, je ta vlada tista, ki je zagotovila več sredstev, začela izboljševati tako

materialne kot nematerialne pogoje; ne nazadnje skozi dva temeljna zakona, Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski, ki sta vložena v proceduro tega Državnega zbora in njuno obravnavo na javni predstavitvi mnenj ter možnost, da ju sploh obravnavamo tudi na tem plenumu, dokončno še čakamo. Je pa to osnova za tisto kar mora, kot je povedal vrhovni poveljnik obrambnih sil, slediti v širokem političnem in družbenem konsenzu po tem ko bodo ti temelji sprejeti in postavljeni. Slovensko vojsko potrebujemo, določiti pa moramo nadstrankarski, če želite, državotvorni konsenz o tem kako bomo to v naslednjih desetletjih počeli.

Če se samo v enem segmentu dotaknem tega, zakaj ocenjujem tudi sam, da priporočila, ki so bila podana, niso primerna in jih ni mogoče potrditi. V času miru, ki je seveda bistveno drugačen od izrednih ali vojnih razmer, mora imeti tudi vojak ali vojakinja pravico do starševskega dopusta, do skrbi za otroka in vse pravice, ki jih – seveda z logičnimi omejitvami, ki izhajajo iz specifike tega dela – določa Zakon o delovnih razmerjih. In izstop iz sistema plač v javnem sektorju tega niti naslavlja ne. Hkrati pa predlagatelj, ki danes zahteva izstop iz javnega sektorja, je taisti, ki je ta sistem postavljal. Lahko da se skozi evolucijo politične misli tudi to spreminja, pa vendar to bistvenega problema ne rešuje. Kot izhaja tudi iz predstavitve stališča predsednika republike, mi moramo skozi sektorsko zakonodajo reševati situacijo, ki ni nastala samo v Republiki Sloveniji; tudi nemške oborožene sile, tudi francoske in še katere druge se soočajo s posledicami varčevanja v času hude krize. In osnova za to, če želimo resno in iskreno narediti nekaj za Slovensko vojsko, je, da najprej pospešimo in omogočimo še v tem sklicu sprejetje Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski, izboljšanje tako socialnega, materialnega kot tudi organizacijskega položaja Slovenske vojske, njenih pripadnic in pripadnikov. In s tem bomo naredili največ, kot je v svojem izvajanju povedal danes tudi predsednik republike. Najlepša hvala, podpredsednik.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Luka Mesec. Pripravita naj se gospod Janez Janša in Marko Ferluga.

Izvolite, imate besedo.

LUKA MESEC (PS Levica): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Predlagatelji izhajajo iz dveh predpostavk. Prva je: Slovenija je ogrožena. Druga pa je: Slovenija je ogrožena, ker naša vojska ni funkcionalna, saj je finančno in kadrovske podhranjena. Iz tega izpeljujejo sklep, da moramo v vojsko investirati več, da je treba vojake izvzeti iz enotnega sistema plač v javnem sektorju in povišati plače za 30 % in lobirajo za investicije v oborožitev, konkretno, 1,2 milijardi do leta 2025 za opremo dveh srednjih bataljonskih bojnih skupin. Tukaj mogoče samo

kratka replika Žanu Mahničju, ki mu je prej ušel lapsus. Ne gre za investicije v naslednjih 10 letih, ampak v naslednjih 8 letih. In tukaj bom dodal to kar je prej rekla Violeta: 1,2 milijarde v osmih letih je več kot smo v preteklih osmih letih investirali v zdravstvo. Toliko o tem, koliko je težka ta investicija. Da o povišanju plač in stroškov za Slovensko vojsko nasploh sploh ne govorimo, če bi se približevali temu kar je predsednik Pahor izpostavil, namreč, da naj bi ti stroški šli – skupno za policijo in vojsko – na 2,5 BDP v desetih letih.

Ob tem se je treba resno vprašati, ali so predpostavke predlagateljev pravilne. Je res Slovenija res vojaško ogrožena? Je res smiselno, da se oborožujemo na ta način? Najprej se bom dotaknil tega kar je tudi že predsednik Pahor poudaril. Slovenija ni neposredno vojaško ogrožena. Obdani smo s prijateljskimi državami. Vse štiri naše neposredne sosede so članice Evropske unije. Avstrija je celo deklarativno nevtralna. Torej, jaz mislim, da lahko s precejšnjo sigurnostjo rečemo, da nas nobena od sosednjih držav niti približno ne ogroža. Potem če se pogovarjamo o hibridnem vojskovanju, ki ga predlagatelji radi poudarjajo, bi rekel to. Nato resda sedaj poudarja to hibridno vojskovanje kot neko tveganje, ki se prek razvoja svetovnega medmrežja preliva pač tudi v možnost raznoraznih hekerskih spopadov, ga izpostavlja kot domeno vojske, ampak to ni nujno domena vojske. Pač, zaščita pred hekerskimi napadi je lahko domena državne uprave, lahko je v neki meri tudi domena posameznikov, saj imamo konec koncev vsi neke protivirusne zaščitne itd. programe na svojih računalnikih. Posebej so pa zaščiteni računalniki in serverji, ki so nacionalnega pomena. Če se pogovarjamo o terorističnih napadih, ki jih radi izpostavljate; tudi tukaj ne vidim v bistvu, kako naj bi nam vojska, ki je mišljena za obrambo, predvsem proti drugim vojskam tujih držav navzven, kako naj bi to pomagalo pač proti, recimo, možnosti nekega samomorilskega napada v Sloveniji, kakršni se dogajajo po Evropi. Ponavadi takrat poseduje policija, ne vojska. In ne razumem, kako naj bi proti katerikoli od teh groženj dejansko pomagala oborožitve dveh srednjih bataljonskih skupin. In zakaj bi v to zlili milijardo 200 milijonov, mogoče milijardo in pol, če še provizije domačih posrednikov in še koga zraven pribijemo. Zakaj? Jaz enostavno ne razumem.

Če gremo sedaj naprej, kjer pa vam deloma dajem prav in tudi predsedniku države deloma dajem prav. Namreč, da se pa mednarodno okolje spreminja in postaja vse manj stabilno. To pa je res, samo tukaj se je treba vprašati, zakaj in na kakšen način reagirati. Mislim, da je vsakemu opazovalcu mednarodnega dogajanja jasno, da pod novim predsednikom ZDA Trumpom strategija ZDA, ki so desetletja svet obvladovale prek gospodarskega in političnega vpliva, postaja vse bolj oboroževanje, rožljanje z orožjem in surovo

močjo. To se je začelo v Severni Koreji; zadnjič, pred 14 dnevi, če ste brali poročila z Münchenske varnostne konference, so tam naši zavezniki odkrito nekako že malo postavljali tudi Rusko federacijo, Kitajsko in še koga na neko novo os zla in govorili o prihajajoči morebitni novi globalni vojni. To so dejavniki nestabilnega mednarodnega okolja. Ampak s kom smo mi tukaj v zavezništvu? Mislim, da smo v zavezništvu z ZDA v Natu, z državo, ki je trenutno največji faktor globalne nestabilnosti, njen »tviter predsednik« pa mogoče najbolj nevaren, da kaj takega zakuha. Jaz ne verjamem, da nas bi, recimo, če se bi znašli pač sredi svetovne vojne ... Po kakšnem scenariju bi nas morebiti lahko kdo napadel? Jaz mislim, da samo v pogojih svetovne vojne, ker smo mi pač v zavezništvu, v nekem bloku. Takrat lahko postanemo tarča. In mi se zato oborožujemo? Glejte, jaz sem prepričan, da bi morali narediti ravno obratno. Investicije odpovedati in se čim bolj približati nevtralni poziciji in se ne vpletati v rožljanje z orožjem, ki se ga trenutno grejo svetovne velesile. Kaj točno imamo od tega? Imejmo prijateljske odnose z vsemi, zaenkrat jih imamo, trgujemo uspešno z vsemi državami na vzhodu, zahodu in ... / oglašanje iz dvorane/ ... se pač ne vpletajmo enostavno v to. Seveda, ampak lahko pa pač nase rišemo tarčo, če se bomo preveč zagnano lepili na interes neke zahajajoče velesile, ki se je zdaj pač odločila z mišicami poskušati obvladovati svet. Pa ne bo šlo tako, saj to smo v zgodovini že večkrat videli, ampak ne bo šlo. In mislim, da je pač popolnoma neumno in zgrešeno, da mi v tem vztrajamo in da za to še zlivamo milijarde javnega denarja. Kdo bo imel zares koristi od te oborožitve, če spregledamo zdaj celo to rožljanje z bodočo svetovno vojno in ne vem kaj? V Evropi jo predvsem forsirata Nemčija in Francija, ki sta sami proizvajalki orožja, doma pa bo verjetno koristila kakšnemu posredniku.

Če se zdaj približam počasi domačim zadevam. Pravite, da je Slovenska vojska podhranjena. Violeta je prej lepo pokazala primerjave. V Sloveniji namenjamo za vojsko 258 dolarjev letno na prebivalca. Češka namenja 238 dolarjev na prebivalca, Madžarska 163. To so recimo primerljive države v naši bližini. Torej je res vojska podhranjena? Če primerljive države namenjajo toliko, jaz ne morem reči, da je podhranjena, kvečjemu dajemo več od teh držav. Je res treba investirati več v vojsko? Desnica je nekako ta sklep izpeljala po tej nezadostni samooceni Slovenske vojske. Če ste brali dopis Sindikata vojske, obrambe in zaščite z dne 21. februarja, so rekli – vojaki sami –, da je v veliki meri prišlo do te negativne ocene zaradi hudih napak v poveljevanju. Vojaki sami to pravijo. Kje je torej problem? V finančah, poveljevanju, načinu organizacije, mogoče v smislu te vojske, ki je postala podizvajalka Nata? Je res treba zagotoviti več denarja? Po vsem povedanem tudi jaz dobivam občutek, kakršnega je izrazil

premier Cerar, da je šlo pri tej samooceni za načrtno sabotажo pred volitvami. Pa ne zato ker bi imeli kakršnekoli volilne interese v vojski, ampak enostavno zato da se tik pred volitvami postavijo v središče javne polemike, da spodbudijo to kar je danes naredil predsednik Pahor, se pravi, stranke v Državnem zboru se do volitev zmenite, na kakšen način bomo dolgoročno, na deset let – srednjeročno v bistvu – povečali naše varnostne izdatke na 2,5 %. Desnica je sprožila debate o tem kako vojake izvzeti iz enotnega plačnega sistema, čeprav po drugi strani nasprotuje recimo temu da bi se vojaki lahko sindikalizirali in njihovim osnovnim pravicam, in na ta način je pač njihova akcija uspela. V Levici temu seveda ne nasedamo in ne nasedamo floskulam, da smo ogroženi, niti tem predvolilnim zahtevam Slovenske vojske, ki pač izsiljuje več sredstev, in predlagamo nekaj povsem drugega. Če nočemo razvojno zaostajati, te 1,2 milijarde porabimo za kaj bolj pametnega, kot je uvoz orožja in predlagamo, da se državljani sami izjasnijo o tem kaj je za njih prioriteta; bomo dali to v znanost, zdravstvo, izobraževanje ali bomo dali to v uvoz orožja. Predlagamo, da se o tem skliče posvetovalni referendum in naj ljudje sami odločijo. Hvala.

PODPRESDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janez Janša, priprava naj se gospoda Marko Ferluga in Matjaž Han. Izvolite.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Pravo intonacijo ali pa pravi poudarek za razumevanje situacije, zaradi katere sploh danes razpravljamo o tej temi, je deloma dal predsednik države prej, ko je omenjal začetke Slovenske vojske. Seveda je bil pri tem površen. Če se prav spomnim, je dejal, kako se je Slovenija v tej hiši odločila za to da bo imela Slovensko vojsko malodane enotno. Kako se je to izkazalo za potrebno in ta potreba danes še vedno obstaja. Danes o tej problematiki razpravljamo po mojem mnenju ravno zaradi načina, na katerega se je Slovenija odločila za to da imamo Slovensko vojsko. Ta način ni bil način soglasja, sporazuma, nacionalne enotnosti, ampak je bil način enega glasu Demosove večine, s katero smo izglasovali Zakon o obrambi spomladi – mislim, da marca – leta 1991. Če bi en sam poslanec takratne koalicije Demos zbolel ali imel nesrečo na cesti, preden se je glasovalo na skupni seji vseh treh zborov, potem najbrž Slovenske vojske ne bi imeli in veliko vprašanje je, če bi imeli Slovensko državo. Imeli smo plebiscit decembra leta 1990, imeli smo resolucijo, ki jo je sprejela takratna skupščina že julija o slovenski osamosvojitvi, imeli smo vrsto ustavnih zakonov, s katerimi je Slovenija nakazovala, da se bo osamosvojila, takratna vlada je predlagala Zakon o obrambi in Zakon o vojaški dolžnosti zgodaj jeseni leta 1990, sprejeta sta bila pa oba zakona z

šestmesečno zamudo, vključno z obrambnim proračunom, ki je bil sprejet 31. marca leta 1991, tri mesece pred vojno. Takrat še ni bilo tega Poslovnika Državnega zbora. Bil je poslovnik, po katerem je lahko vsak razpravljaj, kolikokrat je hotel in kolikokrat je kdo hotel replicirati je repliciral in šest mesecev smo v treh zborih razpravljali o tem ali Slovenija potrebuje vojsko ali ne in en glas večine je odločil na koncu. Gospodje Ribičič, Potrč, Školč, Šetinc, tudi gospod Pahor so dneve razpravljali o tem kako Slovenija ne potrebuje vojske. In to v situaciji, ko smo imeli za sabo že plebiscit, ko je slovenska politika dobila ukaz ljudstva, da se osamosvojimo in v situaciji, ko je bila Slovenija primorana prek carin in zveznih dajatev dajati še približno 800 milijonov takratnih ameriških dolarjev za granate jugoslovanske armade, ki so jih potem streljali na nas. Štirikrat več, štirikrat več je Slovenija zadnje leto, ko je bila v nekdanji Jugoslaviji, dala za jugoslovansko vojsko, za agresorsko armado, kot pa za Slovensko vojsko prvo leto potem ko smo bili samostojni. Štirikrat več! Pa to na strani tako imenovane levice takrat nikogar ni motilo, nasprotovali so pa zadnjemu dinarju še takrat za Slovensko vojsko. Z enim glasom večine smo sprejeli ključni zakon. Po mučnih razpravah. V Beli knjigi slovenske osamosvojitve, ki je dostopna zastonj, brezplačno na spletu, si lahko te razprave preberete. Tudi razprave gospoda Pahorja, ki je nasprotoval Slovenski vojski, je glasoval proti. In zaradi tega jaz razumem, da v tem času, ko je nominalno vrhovni poveljnik Slovenske vojske, ni ravno nek iz duše, iz srca zagret zagovornik tega da se stanje v Slovenski vojski popravi. Uvertura k temu nasprotovanju je bila tako imenovana Deklaracija za mir, ki so jo podpisali štirje člani od petih vrhovnega poveljstva – Milan Kučan, Dušan Plut, Ciril Zlobec, Matjaž Kmecl – in v kateri je pisalo, da Slovenske vojske ne potrebujemo; so pa bili nominalni poveljnik te Slovenske vojske. Tudi, roko na srce, trije podpredsedniki takratne Demosove vlade so podpisali isto deklaracijo. Zaradi tega recimo del stranke Zelenih, brez katere ni bilo večine, ni glasoval za te zakone in zaradi tega je bil samo en glas večine za ključni zakon. Torej, šlo je skozi šivankino uho in ko danes poslušam te razprave, vidim tukaj eno samo razliko. Takrat je levica v celoti trdila, da Slovenija svoje vojske ne potrebuje, imela je svojo JLA – narod je sicer mislil drugače, na srečo –, danes pa del te levice trdi enako, drugi del pa trdi, da Slovensko vojsko potrebujemo, naredi pa vse za to da je ne bi imeli.

Ključni dokaz za to kar sem ravnokar dejal, je v podatku, ki ga je danes na tiskovni konferenci povedal novi načelnik Generalštaba. Plača poklicnega vojaka leta 2008 je znašala 95 % povprečne plače v Sloveniji, danes pa znaša 55 %. 40 % povprečne plače manj in temu ni kriva nobena kriza. Leta 2012, ko smo morali proračunske izdatke pa tudi del drugih javnih izdatkov s tako imenovanim Zufom znižati za

stotine milijonov – posredno skoraj za milijardo evrov –, takrat je Slovenija za Slovensko vojsko oziroma za obrambo dala nekaj manj kot 400 milijonov evrov. To je leto, ko se je Slovenija resno spopadla s krizo in leto, ko smo še vedno imeli več kot 2-odstotni padec bruto domačega proizvoda. V lanskem letu je imela Slovenija 5-odstotno gospodarsko rast, za obrambo pa smo dali 40 oziroma 50 milijonov manj kot leta 2012. 50 milijonov manj. Seveda do te situacije ni prišlo v enem letu, ampak se je ta situacija nabirala in kulminirala v stanju, za katero zdaj celo nominalni vrhovni poveljnik že dve leti govori, da Slovenija nima vojske, ki bi bila sposobna delovati v vojnih oziroma kriznih razmerah – v razmerah, zaradi katerih je pravzaprav ta institucija sploh ustanovljena. Izgovarjati se na denar in na te stvari je seveda zelo mimo pravega vzroka za situacijo, v kateri smo. Gre enostavno za vprašanje opredelitve do slovenske države in del slovenske države je seveda tudi Slovenska vojska. Tisti, ki si Slovenske vojske takrat ko je nastajala niso želeli, ki so naredili vse, da je ne bi bilo – in posredno, da ne bi bilo tudi slovenske osamosvojitve –, so se potem leta, desetletja trudili, da ta institucija, ki je bila pravzaprav edina na novo postavljena institucija slovenske države, nikoli ne bi do konca zajela sape. Na koncu so našli orodje ali pa orožje, s katerim so to skoraj uspešno dosegli. To so plače v vojski. Katerokoli reformo danes naredite v Slovenski vojski – lahko kupite najmodernejše oklepnike, tudi avione, če hočete, najboljše uniforme, poskrbite za najboljše šolanje itn. –, nič od tega ne bo delovalo, če ne bo vojakov. To je najbolj kritična točka v Slovenski vojski in tudi v številnih drugih sestavih. In če boste nekomu, ki si je izbral poklic, v katerem bo na koncu, če bo treba, tvegati lastno življenje za domovino, dali 55 % povprečne plače v državi, kdo mislite, da bo šel v ta poklic. Zagotovo nekaj entuziastov, drugače pa predvsem tisti, ki slučajno še danes nimajo druge priložnosti. To je temeljni razlog za osip in govorjenje o tem kakšna sredstva se bo kupilo, kaj se bo se naredilo, je popolnoma brez veze, dokler se tega temeljnega problema ne reši. In lahko se ga reši bodisi znotraj enotnega plačnega sistema bodisi izven. Lahko, glede na to da očitno enotni plačni sistem ni problem, ker imeli smo ga tudi leta 2008, pa je bila plača vojaka za 40 % višja glede na povprečno plačo. Sistem sam seveda ni razlog za takšno stanje. Razlog so tisti, ki so morali skrbeti za obrambni sistem, za Slovensko vojsko v tem času. In to so bili v glavnem ministri za obrambo, predsedniki vlad, vlade, vladne koalicije; tisti ki so pač prevzeli odgovornost za vodenje države. Res pa je, da za to da to stanje uredite znotraj enotnega plačnega sistema, potrebujete drugačno vlado od te, ki jo imate danes. Potrebujete trdno vlado, ki si upa dvigniti enemu delu zdaj še istega javnega sektorja plače za pet razredov, to znati obrazložiti, utemeljiti in zdržati politični pritisk, ki bo nastal potem iz vseh koncev. Če je Vlada

trdna, če je to sposobna argumentirati in politično preživeti, potem lahko to rešite jutri znotraj tega istega plačnega sistema, tudi brez zakona. Vlada ima vse možnosti, da interventno poseže v nek sektor, če je stanje ogroženo; uvede dodatke, začasne dodatke, ki so lahko eno leto, dve leti, dokler se situacija ne uredi sistemsko. In to, spoštovani – tukaj je samo ena gospa iz Vlade – lahko naredite jutri na seji Vlade. Jutri lahko ta problem rešite. Sredstva so, ker je gospodarska rast zadostna. Vsi ste za to. Levice, ki pravi, da vojske ne potrebujemo, praktično v koalicijo formalno ni, vse tri stranke, ki ste zagotavljale, da vojsko potrebujemo in da je problem treba rešiti, ste v Vladi, torej jutri sprejmite sklep, boste slovenskim vojakom omogočili dodatke, na podlagi katerih bodo prišli na povprečno plačo, pa jutri nihče več ne bo razmišljal o tem da vojsko zapusti in pred vrati nabornih centrov oziroma vojašnic, kjer se zbirajo prijave za nove zaposlitve, bo naenkrat nekoliko več ljudi kot zdaj, ko jih praktično ni. Jutri lahko ta problem rešite, če hočete. Vlada ima vse pristojnosti za to. Vse to govorjenje o tem da sta kriva dva zakona, ki še nista sprejeta itn., to je čisto sprenevedanje. Sistemsko, jasno, je treba to urediti, bodisi znotraj enotnega plačnega sistema bodisi izven. Verjamem, da ta vlada znotraj tega ni sposobna, glede na to kako se pogajate s sindikati javnega sektorja in glede na to kako praktično nihče ne ve, kdo pije in kdo plača, lahko pa se to reši izven, to je tudi zelo enostaven sklep, ali pa z interventnimi ukrepi, ki jih Vlada lahko sprejme jutri. Če to kar ste govorili, drži, obstaja politična volja, sredstva so ... Če se je lahko takole zagotovilo 130 milijonov za ilegalne migrante 2 leti nazaj, ko je bila gospodarska situacija bistveno slabša, boste našli tudi 15 milijonov za sanacijo plačnega stanja v Slovenski vojski. In zdaj smo morda tudi pri drugemu bistvenemu vprašanju, to je vprašanje ogroženosti. Predsednik države je dejal, da potrebujemo oceno ogroženosti. Bolj kot oceno ogroženosti potrebujemo zdravo pamet. Ocena ogroženosti v teh razmerah, v katerih smo, najbrž predstavlja to da bo kakih 5 inštitutov ali pa kvazi inštitutov nekaj zaslužilo, da bomo dobili neke papirje, kjer bo pisalo tisto kar lahko danes najdete na internetu, če pogledate par spletnih strani, in seveda od tega ni nič. Bistveno bolj pomembno je, da se doseže neko soglasje o tem, kaj ogroženost sploh je. Druge so pa razlike, tako kot so bile v času osamosvojitve. Ko smo razpravljali o Zakonu o obrambi in o Zakonu o vojaški dolžnosti spomladi leta 1991, se je pičila večina tega prostora, ki je bil sicer takrat slabše urejen, počutila ogrožena od jugoslovanske armade, od groženj generalov, ki so prihajale takrat iz Beograda, od groženj z vojaškim udarom, od ostrostrelcev, ki smo jih imeli tamle na Mladiki pa na zasedeni zgradbi nekdanjega štaba Teritorialne obrambe, 30 metrov zračne razdalje od moje pisarne, torej smo se od tega počutili ogrožene in od teh groženj se je počutilo

ogroženih tudi 90 % ljudi v Sloveniji, Slovenk in Slovencev in drugih državljanov, ki so na plebiscitu glasovali za samostojno državo. In tudi ta grožnja in občutek ogroženosti sta pač prispevala k temu rezultatu. Ampak skoraj polovica skupščine in 10 % ljudi, ki so na plebiscitu glasovali proti samostojnosti ali pa so to glasovanje bojkotirali, se pa od te grožnje ni čutilo ogroženih, ker so smatrali, da je JLA njihova vojska, da štiti njihove privilegije, njihov status, njihovo oblast, kolikor je je še ostalo, in je bil pogled na to grožnjo drugačen in zaradi tega je bilo drugačno tudi glasovanje. No, in če pogledamo zdaj, v današnji situaciji in preskočimo nekatere druge primerjave, ki bi bile tudi možne, pa gremo par let nazaj, ko je čez Slovenijo dnevno prehajalo 10 do 15 tisoč ilegalnih migrantov; takrat, ne vem, je tudi približno 90 % ljudi, tudi večina tega zbora to občutila kot vsaj posredno grožnjo. Če se spomnimo prestrašenih obrazov nekaterih šefov slovenske policije tam v Brežicah, pa nekaterih ministrov in ministric, predsednika Vlade, ki ni vedel, kaj bi rekel, ko je na eni strani slovenska policija zavračala ljudi na mejnih prehodih, ker niso imeli veljavne šengenske vize, pa so prišli sklepat posle v Slovenijo – ali pa so imeli vizo, ki jim je potekla, pa so nanjo čakali 3 mesece –, zraven nekaj metrov je pa 15 tisoč ljudi šlo mimo brez vsake kontrole, brez kakršnegakoli nadzora, na začetku peš, dokler se nekdo ni spomnil, da bi jim vsaj vlake organiziral do Avstrije, in je bil kaos, čisti kaos in neposredna grožnja. Ampak tudi takrat so nekateri, bom rekel, te prihode horde ilegalnih migrantov smatrali kot prijateljski obisk; »Refugees welcome!«, so nekateri tvali. Se pravi, za njih to ni bila grožnja. Moram pa reči, da je za večino tega zbora to očitno bila grožnja, ker se je takrat –mene žal ni bilo zraven, ker sem bil na nekem drugem dogodku takrat v Španiji – na nočni seji sprejela odločitev, da se povečajo pooblastila Slovenske vojske. In to ni bilo leta 1991, ni bilo leta 1995, ni bilo v prejšnjem stoletju; to je bilo v tem mandatu. V tem mandatu ste glasovali za to da se Slovenski vojski začasno podeli pooblastila, ki jih prej ni imela, zaradi povečane grožnje. Torej, govoriti o tem da nismo od nikogar ogroženi, da tukaj nekdo prenapihuje situacijo, da so same prijateljske države okrog nas, da Slovenske vojske ne potrebujemo, dajmo raje zdaj za zdravstvo, namesto za vojsko ... Moram samo reči, kako znano mi to zveni, čeprav so že desetletja minila. Ko sem zjutraj prišel v službo, tamle na Župančičevi, kjer je bilo takrat še Ministrstvo za obrambo, in če sem odprl okno na drugi strani, so ostrostrelci merili na nas iz tiste bančne stavbe, kjer je bila včasih Teritorialna obramba, in smo se spraševali, kdaj bo začelo pokati. Potem sem pa prišel 100 metrov stran, sem, v to stavbo, v skupščino; tukaj so mi pa pač na podoben način, kot poslušamo to danes, nekateri govorili, da ni nobene grožnje, da pretiravamo, da nas nihče ne bo napadel, da Slovenija ne potrebuje vojske.

In še huje – ko smo šli potem malo naprej, tam kjer je bilo vrhovno poveljstvo, so sedeli štirje člani predsedstva republike, vrhovno poveljstvo obrambnih sil, ki so podpisali, da tudi Slovenija ne potrebuje vojske, se tudi niso čutili ogrožene. Mi, kot je prej poslanski kolega Franci Breznik govoril, teh stvari potem v času osamosvojitve nikoli nismo razčiščevali. Tukaj, kot je dejal pokojni dr. Jože Pučnik, je šlo za elemente veleizdaje v tistih časih, ampak nihče ni tega izpostavljal, nihče ni tega sankcioniral, nihče ni tega razčiščeval in zato se pač danes srečujemo s to enako dediščino, s kakšno se ne srečuje nobena druga država, ker so tako ali drugače vsaj takšne stvari razčistili, vsaj če pogledamo po naši sosesčini.

Tako da je problem, o katerem danes govorimo in zaradi katerega je ta izredna seja, globlji kot zgolj vprašanje financiranja. Gre za hujske stvari, ampak nimamo nobenih iluzij, da je to možno rešiti znotraj tega mandata. Ker pa pri bistvenem problemu, se pravi pri človeškem faktorju dejansko gori voda, pa skušamo s to sejo doseči nek apel na tiste, ki imate škarje in platno v rokah, da v naslednjih dneh sprejmete potrebne interventne ukrepe za to da se Slovenska vojska kadrovske ne bo totalno razsula in sesula. Tukaj zdaj ne gre več za leta, gre za tedne in gre za mesece. Čakati na naslednjo vlado jeseni pomeni, da boste imeli še tisoč 500 vojakov manj glede na ekonomske trende, ki gredo, in potem Sloveniji ne bo ostalo drugega, kot da za rešitev te situacije ponovno na hitro uvede naborni sistem in sprejme še vrsto drugih ukrepov, ki grejo tukaj zraven. To bodo pa situacije, ki jih boste težko pojasnjevali svojim volivkam in volivcem. Kot je dejalo že nekaj poslanskih kolegic in kolegov pred mano, mi te seje nismo sklicali za to da ugotavljamo, kdo je kriv za to stanje in tako naprej, čeprav neko analizo je treba narediti, če hočemo priti do rešitve; sklicali smo jo zato ker se dejansko bije plat zvona. In ni glavni problem ta ocena, negativna ocena bataljonske skupine na Počku. Glavni problem je ta številka, ki jo je danes poudaril načelnik Generalštaba. Plača slovenskega vojaka danes je 55 % povprečne plače v Sloveniji. In tisti, ki to dopušča in na tem vztraja, uničuje Slovensko vojsko in mi apeliramo na vas, da s tem končate.

PODPREDESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Luka Mesec.

Izvolite, imate besedo.

LUKA MESEC (PS Levica): Ja, hvala.

Gospod Janša ima svoje spomine. Jaz imam sicer krajšo politično zgodovino, ampak tudi sam se česa spomnim. Recimo, stranka Janeza Janše je leta 2015, ko smo imeli begunsko krizo, govorila o hordah, podivjanih hordah migrantov, nekaj takega, kar smo tudi danes slišali, ki bo sedaj islamizirala to našo državo, ki bo vzela naše ženske, raztrgala naš ponos in ne vem kaj. In če bi pač takrat tako

resno vzeli njihova svarila, bi si predstavljali, da bo leta 2018, torej danes, Slovenija izgledala približno tako kot izgleda v Podreditvi pri Houellebecqu; ženske se čez noč pokrijejo, začnejo nositi dolge hlače, po državi rastejo minareti – pa tega ni. In enako prazna so vaša svarila glede ... /izključen mikrofon/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravita naj se gospod Matjaž Han in dr. Franc Trček.

Gospod Ferluga, imate besedo. Izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav ministrici!

Ko imamo kralja Instagrama, ki kraljuje s svojo vojsko, potem je vse lepo in je vse mogoče; rožice cvetijo in praktično ni nobenih problemov. Ko pa se zazremo v neko realnost, ko se zbudimo iz te zgodbe Trnuljčice, ko želimo naenkrat vsi imeti funkcionalno, operativno, zelo dobro opremljeno vojsko, je pa nekaj drugega.

Tudi ta današnji pahorjanski govor – spravni, uglajeni, samaritanski ... Zelo veliko povedanega, ampak o vsebini ni bilo kaj konkretnega. Vsi se zavedamo, da imamo probleme. Vsi se zavedamo, da nakopičene težave, ki temeljijo na preteklem pomanjkanju ustreznih tako finančnih virov kot tudi neke dokončane vizije, kaj si želimo in kaj hočemo s to vojsko narediti, privedejo do te kulminacije, do katere smo sedaj prišli. Jaz mislim, da je v osnovi pravilno, da je politika transparentna, tudi na področju obrambe. Mogoče pa ni povsem na mestu, in to zmeraj ponavljam, da se na neki odprti sceni, na očeh domače in tuje javnosti razgalijo vse naše slabosti, pa tudi prednosti, če hočete. Mislim, da za neko odgovorno politiko, ki bi želela imeti Slovensko vojsko takšno kot se spodobi in kot ji gre, ni to, po mojem mnenju, državniško obnašanje.

Še prej sem pa pozabil pohvaliti in se zahvaliti vsem vojakinjam in vojakom, ki opravljajo to svojo dolžnost izredno častno in odgovorno, ne glede na vse to o čemer mi danes govorimo. Tako da velja njim velika zahvala za vse to kar so v vseh teh letih naredili in delali.

Ko se obračamo na te zadeve, imam v mislih mogoče tudi neko nedomišljeno in tudi nedokončano preoblikovanje Slovenske vojske v to poklicno vojsko, ki se je ves ta čas nekako odvijala. Ob tem – to kar je bilo tudi že rečeno v prejšnjih govorih mojih sodelavcev – da so se ti novi globalni izzivi definitivno zelo radikalno spremenili in tudi na tem segmentu smo nekako zaspali, ob zavedanju, da imamo omejene resurse, tako materialne in finančne. Mislim, da smo si vsi enotni tukaj, da je problematika stanja v Slovenski vojski splet različnih medsebojnih in kompleksnih povezanih dejavnikov in tu nimamo kaj dosti izgubljati besed. Lahko pa rečemo – in tukaj velja pohvala, čeprav z enim takim zadržkom –, da je ta vlada v tem mandatu, če ne

drugega, vsaj nekako zaustavila ta trend padanja in ga vsaj malo, malo vzdržala in obrnila na gor, malenkostno.

Seveda ne moremo iti mimo tega, in tu se bom skliceval na ta dopis SVOZ, se pravi izjavo za medije in člane, ki ga je Sindikat vojske, obrambe in zaščite dal 21. 2., kjer je eksplicitno napisano, da problematika sega ne samo v Mors in politični vrh in da je SVOZ že vse od leta 2006 opozarjal na nezavidljivo situacijo. Edini izhod iz krize – in tega nisem slišal niti s strani poveljnika, povejo tukaj iz sindikatov –, je, prvič, sprememba politične miselnosti, drugič, vzpostavitev odgovornosti, in to disciplinske, kazenske in odškodninske, in tretjič, kar je zelo pomembno, je ta naša politična volja, ki je v teh turbulentnih časih pred volitvami takšna, kakršna je. Tukaj tudi zelo lepo povejo in to bom citiral: »Prav sedanji vrhovni poveljnik je pričel z zmanjševanjem sredstev na Morsu, sedaj pa zahteva odgovornost in odpravo stanj, na kar je SVOZ nenehno opozarjal. Enako velja za vse sodelujoče v politiki od leta 2006.« Veliko sprenevedanja, licemerja in dvoličnosti. Da pa nismo sposobni narediti nekih velikih premikov, to smo že videli. Imamo dva problema. En je ta politični in drug je ta strokovni. Kar se tiče strokovnega ... Našo Slovensko vojsko v tujini zaznavajo in hvalijo, pri nas doma je nekako drugače, ampak to je skoraj že tipično slovensko obnašanje. Kar pa se tiče vseh teh ekscesov, ki so, je tudi eno veliko vprašanje odgovornosti, ki sega po celi vojaški hierarhiji, se pravi od vrha navzdol. In tudi tukaj je eno veliko vprašanje, kako in kaj. Vprašanja, kaj se je dogajalo in tole mrcvarjenje Slovenske vojske v javnosti mislim, da ni nobenemu v prid, ker, kot sem omenil, nas tako vse obveščevalne službe kot tudi veleposlaništva zelo lepo poslušajo in spremljajo vsa ta dogajanja okoli nas.

Problematika, ki se tukaj obravnava, pa zahteva neko reševanje. Še zdaj nimamo neke vizije, kako bomo reševali te naše punce in fante po petinštiridesetih letih. Z enim gospodom sem debatiral in je rekel: »Pa saj, v osnovi bi lahko rešili to zelo enostavno in hitro.« Ideja je, da bi se ustanovila neka državna agencija za varovanje državnih objektov, pa še kogarkoli. V glavnem, kot vse te varovalne agencije, ki zdaj delajo in bi lahko tudi tukaj. Tudi to je ena od variant, ampak to je na Generalštabu, Morsu oziroma ministrici, da vidi nekako, kako in kaj. Eden od izredno dobrih konceptov – in kolikor tudi razumem ministrico, je bil to koncept gospoda Vebra – je o komplementarni Slovenski vojski skupaj s Civilno zaščito. Se pravi, da izkoristimo številčnost in možnosti in resurse, ki jih imamo. Mislim, da je ta koncept dober in da se to nadaljuje. Lahko bi postavil eno retorično vprašanje. Kaj je vsa ta leta Generalštab delal in če je kaj delal, zakaj niso kot oficirji in gentlemani v tistem filmu ali odstopili ali sestopili, da bi pokazali na te težave, ki so? In niso imeli neke samorefleksije ali pa samokritike, da smo prišli do tega, kar imamo danes.

Investicije na vojaškem področju niso kot nakupovanje hrane in nekih čevljev, terjajo strokovne podlage, te so bile dane, vojska je dala svojo vizijo srednjeročnega programa od 2020–2025. Danes, kar je bilo povedano tudi na tiskovni konferenci, pa je zaradi vseh teh kadrovske težav in nezadostnega financiranja pod velikim vprašajem. Trendi so se sicer, hvala bogu, zaustavili, zdaj pa je treba narediti ta velik korak. Veste, enkrat, ko odrežete 110 milijonov v enem mandatu oziroma v enem finančnem obdobju, je to zelo težko nadoknaditi. To se ve tudi, ko doma pride do takih rezov. Tukaj pa je mogoče še nekaj, na kar je bilo opozorjeno tudi v članku v Delu, kako gospod Borut Pahor zagovarja stanje v vojski, kjer je dobesedno navedeno in je takrat Borut Pahor v vlogi predsednika vlade povedal: »Na Morsu imamo upravni aparat, ki je enako velik, kakor je bil takrat ko smo imeli še naborniško vojsko, ki je štela 70 tisoč pripadnikov.« Tudi na to temo verjetno bi bilo treba se kaj pogovoriti in kaj povedati. So pa za vse te anomalije po mojem mnenju odgovorni najvišji predstavniki Slovenske vojske; sicer smo zdaj imeli tole zamenjavo in jaz upam, da bo z novim načelnikom Generalštaba se spremenila tale drža, ki je na pol nojevska. In drugo, to je pa na vseh nas tukaj, ki smo prisotni pa tistih, ki bodo naprej v politiki prisotni, da mora pa tudi politika izvajati neko konstruktivno funkcijo v teh državotvornih ministrstvih. Opozaranja so bila brčkone že več let. Treba je rešiti situacijo tudi v tem, da Slovenska vojska ne bo nadzirala same sebe in da deluje samo v nekih predpisanih okvirih in da je stanje v redu in da ni nič narobe; to situacijo poznamo še iz časov Jugoslovanske ljudske armade, ko je bilo tam vse super in vse lepo in potem je kar sama od sebe se razsula znotraj. In ko bomo vzpostavili hierarhijo odgovornosti, tako kot je bilo napisano tudi in nekako pokazali neko vizijo, kam si želimo in kam hočemo, potem mislim, da bo za vse lažje. Ampak dejansko moramo politiko umakniti iz tega dela procesa, ker drugače bomo capljali tako kot zdaj na tem kar smo, se pravi, da se bo vedno politika te in one stranke ... Vemo, kdo je imel to ministristvo pod sabo in tole medsebojno mrcvarjenje ne bo prineslo nekih dodatnih korakov.

Imamo Slovensko vojsko, želimo, da je učinkovita, operativna in racionalna v skladu z resursi in možnostmi, ki jih imamo. Zdaj pa naredimo ta korak naprej, ki je potreben. Je pa res, da se ne posipam s pepelom, da če ne bomo od tega trenutka naprej začeli konkretno delati, tudi s finančnega vidika, potem so stvari zamujene, tako kot je pri vseh stvareh. Tudi tukaj so potrebne investicije. Poznamo vso problematiko, kako je in z letalstvom in z kopenskimi silami in z mehanizacijo in z investiranjem v vso to opremo, ki je bila zanemarjena – pač zaradi tega ker je tudi splošno znano bilo vedno, da so vojaki bili tiho in se jim je jemalo kar z veliko kapo stran in noben

ni nič reagiral na te zadeve. In da pridemo do tega, da imamo mornarico, ki nima niti svojega pomola. In pridemo do takih zadev, ki so resnično smešne. Tukaj je na mestu Levica, da se enkrat izjasnimo, ali hočemo imeti to vojsko ali nočemo imeti te vojske, kam hočemo iti, kam gremo. Ker to capljanje in tole umiranje na obroke, jaz mislim, da nobenemu ni v prid. Mislim pa, da je vojska ena temeljnih komponent te države, ki jo je tudi izbrala v končni fazi in mislim, da ji gre neko svoje mesto najti in se zato boriti in truditi in to od ministrice naprej, do te koalicije in do te vlade in nadaljnjih vlad, ki so, saj ni važno, ali je leva ali je desna. Ampak če bomo imeli takšen mačehovski odnos, potem zagotovo to ne more trajati v nedogled Tako da jaz upam, da bo današnja razprava vsaj neke korake naredila naprej. Je pa jasno, da zdaj je čas volitev in mislim, da nekih velikih učinkov tega ne bo. Če bosta ta dva zakona toliko pripomogla, jaz nimam z njima nobenih problemov, sem pa tudi jaz v dvomu, resnično, sam pri sebi, če bosta ta dva zakona res tako velik napredek naredila, ki ni bil narejen zdaj v teh 25 ali pa teh 10 letih. Tako da na nas je, da tudi svojo odgovornost sprejmemo za to. Mislim, da z Marjanom sva bila na vseh teh odborih korektna in konkretna, držali smo se tudi teh navodil ali pa vsega tega kar je in Vlada in ministristvo nekako sugeriralo, da naj bi se šlo. Ampak v končni fazi potem se vedno spotaknemo ob neke malenkosti, ki so nedopustne in kolikor sem jaz razumel, so te sankcije tudi za vse te poveljnike, ki so dopustili tole šlamastiko, bile narejene, kar je prvi korak, da se začnejo znotraj te zadeve čistiti. Je pa najslabše, kar je za vojsko, to pranje perila zunaj in upam, da boste, ministrica, dosegli tudi to da se res ta politika čim prej umakne od tega, ker to politično preigravanje SD, SDS mislim, da ne vodi nikamor v neko konstruktivno rešitev tega problema. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Imamo željo po repliki. Gospod Jan Škoberne, izvolite.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, podpredsednik.

Jaz sem v svojem izvajanju posebej povedal, da je temelj tega kar lahko naredimo, kot je povedal predsednik republike, v tem da se sprejmeta Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski. Marko Ferluga je zdaj ugotovil, da ni vizije, kaj početi z vojakom po 45. letu, ko izstopi iz sistema. Jaz težko vzamem to razpravo kot resno in iskreno, če poslanci zdaj ugotavljamo, da te vizije ni, ob tem pa v Zakonu o službi v Slovenski vojski piše, da bo imel možnost ali prezaposlitve za nedoločen čas znotraj sistema Morsa ali drugega državnega organa, ali prekvalifikacije za drugo delovno mesto, tri leta plačane, plus odpravnina, ali stimulacijo za delodajalca, če ga zaposli, pet let plačila prispevkov, ob tem da ima odpravnino. Zdaj se pa jaz resno, spoštovane kolegice in

kolegi, sprašujem – in moj kolega, bivši profesor bi verjetno rekel, dragi študentje, pred izpitom pomaga, če berete –, ali mi iskreno želimo pomagati Slovenski vojski ali želimo res se iti samo predvolilni šov. Ker če je Marko, tvoja iskrena skrb, kaj bo po 45. letu, kako to da tega, kar piše v tem zakonu, nisi uspel prebrati, če te to res tako iskreno skrbi. In mene zdaj skrbi, da je celotna ta razprava razglašen slab orkester, zares slab šov, ob tem da nam pa dva pomembna zakona, ki bi status, stanje, položaj vojaka in vojske izboljšala, stojita zaradi javne predstavitve mnenj, ki bi lahko bila že en mesec nazaj. Hvala lepa, podpredsednik.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Matjaž Han, pripravita naj se gospod Primož Hainz in mag. Branko Grims. Gospod Han, izvolite.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Kolegice in kolegi!

Zaradi javnosti, zaradi ljudi v Sloveniji hvala bogu ni izrednih razmer. Slovenija je varna država in pred Slovenijo so volitve in zaradi vsega tega je današnja razprava. Seveda, ta razprava o Slovenski vojski je že nekaj časa na tapeti Državnega zbora, zato ker je to ena dobra podlaga, da lahko obračunavamo med seboj in se na nek način drug drugega prepričujemo, kdo je večji domoljub oziroma kdo je manjši domoljub. Jaz sem absolutno za to da se Slovenske vojske kot temelja naše države ne blati v javnosti in da z njo in z njenim imenom ravnamo spoštljivo. Brez Slovenske vojske, brez Teritorialne obrambe, brez takratne milice ne bi se mi osamosvojili in nobeden v tem državnem zboru nima pravice, da ne priznava vsem, da so se takrat borili za nekaj dobrega. In takrat vi veste, da sta Teritorialna obramba in takratna milica največ naredili za to, da smo danes samostojni in da živimo v samostojni evropski državi. Sem za to da se v tem državnem zboru pogovarjamo, sem za to da rešujemo probleme, ampak da imamo vendarle tudi nek pogled naprej, kaj lahko naredimo. Danes seveda nekateri kolegi iz SMC lahko govorijo, kaj so prejšnje vlade narobe naredile, kaj je naredila takratna vlada predsednika Boruta Pahorja, kako je zmanjšala sredstva. Dragi moji, niti približno si ne znate predstavljati, kakšne stanje je bilo leta 2008, ko je vsak dan šlo podjetje v stečaj, ko je dnevno na stotine ljudi izgubljalo službe. In vi si danes predstavljate, da mi takrat ne bi odreagirali in bi rekli, ne, ne, Slovenski vojski za oboroževanje in tako naprej je treba dati, za socialo pa ne. Mislím, kje živite! To je prvo.

Drugo, hvala bogu, da v tem Državnem zboru pišejo magnetograme, da bomo lahko mogoče čez nekaj časa ocenjevali vaše razprave; pa ne tako dolgo, mogoče že kar čez par mesecev, vaše razprave, kaj govorite. In ko sem rekel, da hvala bogu, da obstajajo magnetogrami, samo nekaj dejstev – ker tudi

SDS nam očita, da največ škode smo naredili Socialni demokrati za Slovensko vojsko, da smo zmanjševali sredstva. Samo en podatek, tak lušten, ki sem ga danes našel. Amandma pri rebalansu proračuna Republike Slovenije iz leta 2012. Pod ta amandma so bile podpisane SDS, DL, SLS, Desus in Nova Slovenija. Dva amandmaja ste dali; enega za štiri milijone, denar bi se prenašal na Ministrstvo za izobraževanje. In veste, kje bi ga vzeli? Slovenski vojski, 4 milijone. Že takrat, ko ni bilo denarja. Isto, amandma, spet Ministrstvo za izobraževanje, znanost in kulturo; 1 milijon sto, isti podpisniki. Veste, kje bi ga vzeli? Slovenski vojski. To so amandmaji, da boste vedeli, rebalansa proračuna leta 2012. Ampak jaz tega ne očitam, ker razumem, da ko vladaš, se odločaš, kako in na kakšen način boš razporedil sredstva, ki jih imaš. In težko poslušam očitke, da smo mi vedno zmanjševali sredstva. Če bi temu tako bilo, potem ministrica Katič se ne bi dnevno borila na Vladi – in bi lahko bil prej, tudi zaradi drugih strank, sprejet ta zakon – za povečanje sredstev. Da ne govorimo, kaj je minister leta 2012 – vem, kateri minister je bil, takrat je bil sicer minister Nove Slovenije – govoril: »Zmanjšali bomo za 5 % plače, naredili bomo bolj vitko vojsko.« In še izjavo, ki jo je takrat dal, v bistvu v tem smislu, da, aha, dejstvo, da mora tako Slovenska vojska kot civilni del ministrstva za obrambo deliti usodo oziroma posledice realnih ekonomskih razmer. Takrat je to povedal minister Hojs.

Hočem samo eno stvar povedati: ko nam očitajo – vladi Boruta Pahorja, vladi Janeza Janše, vladi Alenke Bratušek –, da smo zmanjševali sredstva; enostavno, denarja ni bilo. In jaz tudi nisem čisto prepričan, da bosta oba zakona vse rešila in da sta najbolj idealna, ampak ta dva zakona moramo sprejeti z dvema tretjinama. Ta dva zakona sta tudi nek kompromis med pozicijo, opozicijo, predvsem pa med stroko. In sami veste, že v sami vojski niso zadovoljni s tema zakonoma. Ampak sigurno, če bi ta dva zakona sprejeli do konca mandata, bi malo, malo popravljali situacijo vojaka, sistema in nasploh te svete naše Slovenske vojske. Bi popravili. In seveda, če bo kdaj bistveno več denarja, sem tudi za to da se ta denar pametno da za Slovensko vojsko.

Poček, ta vaja na Počku ... Pa jaz ne bom špekuliral, ali je bila politično motivirana ali so si vojaki s tem hoteli na nek način izboriti nekatere pravice. Dejstvo je samo to, da bo javnost vedela – to oceno so dali ne Natovi generali, niso tam Natovi generali sedeli pa ocenjevali, kako naši vojaki letijo iz enega konca na drug konec; to oceno so dali sami slovenski vojaki, sami ljudje, ki imajo čine večje kot navaden vojak. Ali je to pametno ali ni pametno ... Jaz sicer nisem bil v vojski, ampak jaz nikdar ne bi razgalil, da imam slabo vojsko, nikdar ne bi povedal, da imam slabega napadalca v nogometu. Jaz tega ne razumem ... / oglašanje iz dvorane/ Ne, jaz tega ne razumem, Jelka, res

ne razumem, da sam sebi, kaj pravi pregovor, tega ne razumem. Ti se moraš pokazati, da si nekaj več, če si ponosen. In jaz mislim, da vsi, ki nosijo slovensko uniformo, so ponosni.

Tako da jaz verjamem, da bo ta razprava v tem državnem zboru prinesla mogoče ne rešitev –, ker za to rešitev rabimo politično voljo in pred volitvami pa potem med volitvami je pač ne bomo dobili, to sami moramo vedeti –, pač pa bo, če drugega ne, prinesla neko zavest, da Slovensko vojsko potrebujemo. In mi za razliko od Levice mislimo, da jo potrebujemo, ker varnost ni samoumevna ... / oglašanje iz dvorane/ Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima ministrica za obrambo gospa Andreja Katič. Izvolite, gospa ministrica.

ANDREJA KATIČ: Ja, hvala. Spoštovane poslanke in poslanci!

V času tega mandata smo imeli 62 nujnih sej Odbora za obrambo, za časa mojega mandata 53, 20 rednih sej Odbora za obrambo, za časa mojega mandata 17, 3 izredne seje Državnega zbora, na vseh treh je govoril tudi predsednik republike. Mi smo pripravili sistemske rešitve – nov Zakon o obrambi in nov Zakon o službi v Slovenski vojski. Zahtevno je bilo medresorsko usklajevanje in tukaj ne sprejemem kritike koalicijskih poslancev, zakaj nismo prišli prej v parlament in zakaj so takšne rešitve pred nami, kot so. Predvidevam pa, da bi jih morali poznati, ker smo o tem govorili nešteto krat; povedala sem številke, tako tukaj, na Odboru za obrambo kot v parlamentu kot tudi pri usklajevanju Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski. Povejte, ali jih sprejmete ali ne sprejmete, zaradi tega da lahko Ministrstvo za obrambo prične pripravljati oziroma da v proceduro druge predloge, ki jih tudi imamo in ki so soodvisni od tega, ali se zakonodaja sprejme ali se ne sprejme.

Zdaj pa še enkrat povem, kaj predlagamo z Zakonom o obrambi in z Zakonom o službi v Slovenski vojski za vojake – za tiste, ki jih najbolj primanjkuje v Slovenski vojski in ki so najslabše plačani in ki imajo delovno razmerje za določen čas. Predlagamo dodatek za prepoved stavke – 60 evrov mesečno bruto, prejemnikov bi bilo okoli 6 tisoč 400 –, spregled izobrazbe za tiste vojake, ki imajo 3-letno šolo, cca 40 evrov bruto in posebne nagrade ob sklenitvi ali podaljšanju pogodbe za določen čas v višini tisoč 756,95. Govorimo o povprečni bruto plači v Republiki Sloveniji; če se sklene pogodba za 5-letno obdobje, ob sklenitvi 1 povprečno bruto plačo, potem še vsako leto 1, če se sklene pogodba za 10 let, ob sklenitvi 2 povprečni bruto plači in potem še vsako leto 1. To bi znašalo vse skupaj za vojaka s IV. stopnjo okoli 2 tisoč 956 evrov letno bruto več in za vojaka s V. stopnjo 2 tisoč 476,95 evrov letno bruto več. In glede vojakov po 45 letih nadaljujemo obstoječe sosledje pravic, poskušamo kompenzirati posledice, ki jih

ima sistem na socialni položaj pripadnikov in jim zagotoviti ustrezno socialno varnost po koncu kariere. Vojak lahko najprej napreduje v vojaškem kariernem sistemu in preide v podčastnika, kar mu omogoča pridobitev pogodbe za nedoločen čas. Kot drugo, ima vojak po dopolnjenem 45. letu pravice; v predlogu zakona piše, da mu država mora zagotoviti, se pravi, ima pravico razporeditve na ustrezno delovno mesto v ministrstvu ali na drug državni organ, in sicer za nedoločen čas. In ob tem smo predlagali tudi že spremembo druge zakonodaje, kjer bi se lahko sprejelo, da ohrani vsa napredovanja, ki jih je dosegel v vojski. Se pravi, da ne gre na bistveno nižjo plačo kot sedaj. Kot tretje, če se odloči sam, da ponujenega delovnega mesta ne bo sprejel, ima pravico do preusposobitve za drug poklic, ki traja še naslednja tri leta – se pravi, po 45 letih še tri leta – ter pravico do odpravnine, ki je višja kot na drugih področjih; govorim o 50 % povprečne plače v zadnjih šestih mesecih za vsako leto dela. Kot četrto zakon predvideva stimulacije tudi za delodajalce, ki zaposlijo vojaka, in sicer v obliki povračila prispevka delodajalca za pet let zaposlitve. Kot peto, z vojakom se lahko dogovori, da poleg odpravnine dobi še enkratni denarni znesek v višini prispevkov delodajalcev – tisto kar sem prej povedala – in prispevkov delavca za dobo petih let, ki se obračuna od njegove plače v zadnjem letu.

Kot sem rekla, na ta način zagotavljamo socialno varnost in tudi sledimo cilju, da se starost vojske ne povečuje glede vsega skupaj. Kot sem povedala, predlagan je bil spregled stopnje izobrazbe. Mogoče se ne sliši najlepše »spregled«, ampak to pomeni, da se usposablja, da se izobražuje in da opravlja enake naloge kot vojak s V. stopnjo izobrazbe, da je lahko prerazporejen in povišan, da pa ne delamo krivice, do statusa vojaka, do naddesetnika. Takih vojakov je okoli 750. Ta drugi ukrep, kar sem že prej povedala – se pravi, nadgradnja posebne denarne nagrade –, se ne bi dala samo tistim, ki bi na novo prišli v sistem, ampak bi se preračunala tudi na tiste, ki so že v sistemu. Na tak način seveda želimo spodbuditi, da pridejo vojaki – največ v Slovenski vojski primanjkuje vojakov – v Slovensko vojsko, pa da tudi tisti, ki so, ostanejo v Slovenski vojski. Samo to sem hotela ob tej razpravi, ki je bila ravno glede zakonov. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa, ministrica.

Besedo ima gospod Primož Hainz, pripravitelj naj se mag. Branko Grims in gospod Uroš Prikl.

Gospod Hainz, izvolite.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Gospa ministrica, kolegice in kolegi!

Sam bom začel s tem da se strinjam s predsednikom države v tistem delu, ko je rekel, da bi morali najprej dati neko oceno ogroženosti, nato pa premišljeno posodobiti vse institucije sistema nacionalne varnosti. Kar se tiče ocene ogroženosti, jaz seveda tu ne mislim, da je to kakšen velik problem. Namreč, gre za to da mislim, da mora biti vojska oziroma vsi obrambni sistemi morajo biti stalno nekako tako urejeni, kot da bo, kot smo včasih rekli, jutri vojna, delamo v miru. Ampak to je neka parola, za katero se mi zdi, da se še ni izživela in vojsko kot tako seveda rabimo. Zato seveda tu jaz ne vidim velikega problema okrog ogroženosti, tudi ne mislim, da je zdaj ta ogroženost tako radikalno drugačna, ker mislim, da so te grožnje tudi spodbujene iz nekaterih drugih razlogov. Ampak dobro, vedno je pa dobro aktualizirati, zato da veš, v kakšnem zgodovinskem trenutku si.

Kar pa se tiče tega, kakšna je naša vojska ... Jaz sem tu že enkrat rekel in še danes sem prepričan, da ta vojska ni tako slaba, kot je izrečeno v teh ocenah, ne glede na to da je to pisala vojska in ne glede na to da to ponavlja tudi predsednik države. Namreč, v zgodovini se ne spomnim – vsaj od strelnega orožja naprej –, da bi bila Slovenska vojska slaba. Slovenci nikoli niso veljali za nejunake, če hočete, in Slovenci so bili vedno dosti disciplinirani, kar je v vojski zelo pomembno. Ne vidim razloga, da bi bilo v tem trenutku to drugače. Ena slika iz nekega trenutka, politično, če hočete – Poček, zlorabljen, da ne razglabljam teh zadev, ker mislim, da vsi vemo natančno, kam pes taco moli, če lahko tako rečem –, to seveda ne more te slike bistveno skaziti. Res pa je to, da v miru vojske nikoli ne moreš prav premeriti, koliko velja in koliko ne. Nikoli. Vojske so v zgodovini vedno imele vojaške vaje, ko pa se je vojna začela, se je pa vse sesulo ali je pa lahko bilo popolnoma drugače. Mislim, da moramo pri teh rečeh vendarle biti realni in vedeti, da je seveda eno v miru, drugo pa seveda položaj v vojni. Kar se pa tiče posodobitve vseh institucij, bi rad povedal, da sem eden tistih, ki meni, da morajo vse institucije varnostnega sistema delovati enakomerno in enakomerno biti tudi posodobljene; seveda gre za vojsko, gre za policijo in, ne vem, vsi ste izpustili mornarico; meni se zdi kar pomemben faktor, da ne rečem, vedno pomembnejši faktor v našem obrambnem sistemu. Zato moramo vedeti pa naslednje. Mi imamo ... /oglašanje iz dvorane/ ... jaz bi prosil, kolega Marjan, prijatelj ... Mi seveda smo v zavezništvu Nato, zato moramo imeti za Nato toliko in toliko sil na razpolago in ta vojska mora biti dobro opremljena, dobro plačana, če hočete, in seveda izurjena. Dobro, mora biti urejeno tudi tukaj, koliko časa delajo, kako potem z njimi, ko gredo v penzijo oziroma ko gredo v prerazporeditev; jaz o teh detajlih ne bi govoril, gre za globalno oceno, še vedno mislim, da mogoče 45 let ne more biti enotno za vse kategorije in ... /oglašanje iz dvorane/ Potem se

pa opravičujem. V glavnem, to so detajli, ki mene pravzaprav nekako ne obremenjujejo, to se vse da sprejeti z enim zakonom oziroma če ni že sprejeto. Ampak, še vedno mislim, da bi morali mi izrabiti tisto kjer smo bili vedno najboljši. To je, da bi lahko z malo manjšo profesionalno vojsko pa vendar ostalo organizirali v obliki neke oblike nabornišva, torej, da bi vsakega fanta, dekleta, ki bi hotelo, naučili osnovnih vojaških veščin: rokovanja z orožjem, komandne hierarhije, zveze, RBK, prve pomoči, pomoči v naravnih nesrečah, kibernetike varnosti in tako dalje. To, mislim, bi bilo zelo pomembno. Tako imamo tradicijo v partizanski vojski, tako je delovala Teritorialna obramba, tako je delovala tudi policija, ki jo je prej Matjaž omenil, v času naše osamosvojitve, ko smo šli v samostojno državo. Mislim, da bi bilo to pomembno in seveda, na ta način bi vsakemu ... Ker če hočeš pravo domovinsko obrambo, ko je nekaj v nekem trenutku potrebno, potem je pomembno, da vsak nekaj malega zna, ne pa da so vsi ostali razen tistih poklicnih vojakov »kanonfuter«, kot smo včasih temu rekli ali pa bi rekel Švejk.

Mislim torej, da mi državo smo si priborili, demokracijo smo si priborili, ampak eno in drugo ni neko stanje, to moramo dnevno braniti. Posebej poudarjam tudi demokracijo, tudi ta ni dana sama po sebi in bojim se, da nekateri poskusi militarizacije so pri nas majčkeno preko te meje in nisem najbolj navdušen nad takimi načini razmišljanja. Seveda ob tem da pa tisto kar je pa zame temeljno, je pa, da ob tem upoštevamo socialno strukturo prebivalstva, da ljudje morajo vedeti, kaj branijo. In seveda mislim, da je treba v tem času globalizacije skrbeti za slovenstvo, jezik, kulturo, znanost, torej za tisto kar pravimo, da je v nevarnosti v tej veliki globalizaciji, ki se nam danes dogaja, moramo pa, če hočemo na dolgi rok obstajati kot narod in država, seveda tudi na to računati. Seveda pa ob tem vem, to je pa jasno, da to stane in s tem moramo na nek način tudi računati. Torej, tisto kar je govoril kolega Janez Janša, da je človeški faktor najpomembnejši, tu seveda ni nobenega dvoma in na tem pravzaprav temelji pravzaprav tudi vsa moja razprava. Seveda v tistem drugem delu, ki ga je pa omenjal, kako so nekateri, pa je potem tam našel ene par procentov, ki niso bili za osamosvojitve, pa mislim, da to pa seveda je neresno. Mislim, da v globalu je bila števila, ki je bila za osamosvojitve, tako fascinantno visoka, da smo bili vsi zadovoljni, vsi navdušeni. Istočasno pa moram povedati; mi smo imeli partizane in domobrance, na koncu smo bili pa vsi veseli, kako smo zmagali skupaj z jugoslovansko vojsko in z zavezniki Anglo-Američani in Rusi in smo bili na pravi strani, če lahko tako rečem. Skratka, nikoli niso vsi za, ampak vendar gre za global, gre za to, kje je večina in večina se je seveda odločila, da brani slovenski narod takrat in mislim, da bi se danes zgodilo nekaj podobnega.

Moram pa seveda eno kritično reči tudi o vojski, to pa zato ker pač so volitve blizu tudi, če hočete. Tu pa moram biti tudi jaz iskren, čeprav mislim, da je cela seja več ali manj temu posvečena. Namreč, mi imamo tudi v vojski vendar bogastvo, to so vojašnice. In če se nam zgodi, da vojašnico na Vrhniki dobi za arhiv Ministrstvo za javno upravo; ena najbolj slavnih vojašnic na slovenskem, ki bi lahko bila, ne vem, dom za ostarele, imeli smo idejo o tem, da bi tam imeli neko bolnico, centralno bolnico za dementne ali kaj podobnega, mi pa arhiv Ministrstva za javno upravo ... To pa seveda moram reči, da je nekaj, nad čemer sem pa že skoraj ogorčen. Ampak dobro, mislim, da to ni tema dneva, ne morem pa mimo tudi takih detajlov. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Branko Grims, pripravita naj se gospod Uroš Prikl in gospod Bojan Podkrajšek. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsem prav lep pozdrav!

Ogroženost. Ocena ogroženosti je potrebna. Zdaj pa jaz vas sprašujem, gospe in gospodje, kdo ima tu koga za norca? Zakaj se mi danes na tak način pogovarjamo o obrambi Republike Slovenije, kot se danes lahko? Zato ker je ogroženost očitna, prezentna in razumljiva vsakemu državljanu, vsaki državljanke. Zato se danes pogovarjamo čisto drugače, kot bi se recimo o isti temi v enaki sestavi pred kakšnimi desetimi leti. Takrat grem staviti, da bi bilo neznansko več tistih, ki bi rekli tako kot danes samo Levica, da vojske pravzaprav niti ne potrebujemo več. Seveda, stvari so se spremenile, gospe in gospodje, neznansko so se spremenile. Spremenilo se je mednarodno okolje, spremenilo se je razumevanje stvarnosti. Za nas, za Evropo, za vsakogar, ki živi na tem delu sveta. Ilegalne migracije, ki so odprle oči Evropejcem, da so se zavedli realne nevarnosti, ki jim grozi in ki je dejansko nastala in se akumulirala že dlje časa, prej z legalnimi migracijami, z razraščanjem pač sistema radikalnega islama po Evropi in njegovih metastaz in potem val ilegalnih migrantov, ki je iznenada odprl oči vsem in vsakomur. In potem taharrush gamea, tista najbolj ogabna oblika nasilja, množičnega nasilja nad ženskami, poniževanje žensk, nasilje nad otroki, umori, terorizem, vse kar je potem sledilo v zadnjih dveh letih.

Danes je seveda vprašanje vojske tam kjer je nekoč bilo, kjer je pravzaprav bilo vso zgodovino. A veste, da tale današnja razprava odlično odraža staro modrost, še iz antične Grčije, ki pravi: »Na boga in na vojaka z veseljem pomislimo šele takrat ko smo v hudi stiski.« In točno to se dogaja. Zato danes razpravljamo o stanju v Slovenski vojski, ker Slovensko vojsko, to vsi dobro veste, še kako potrebujemo. Kaj se je izkazalo ob migrantski

krizi? Dokler so bili na meji samo policisti – o tem se zdaj že ne piše in ne govori, za osvežitev spomina, gospe in gospodje –, se je policiste obmetavalo s strani migrantov s steklenicami, poskušalo porezati, obmetavalo s kamenjem, kaj vse se je dogajalo dol na meji. Ko so prišli vojaki – samo nekaj oklepnikov je bilo treba parkirati in vojska se je postavila zraven –, je postal blažen mir, iznenada so vsi ubogali, iznenada so vsi razumeli povelja, iznenada se je vse dalo lepo in mirno urediti, kajti migranti s področja radikalnega islama se pač bojijo samo vojske. Pri njih je policija itak simbol korupcije in je sploh ne upoštevajo in je ne jemljejo resno, vojske pa se bojijo. In samo ta majhen delček stvarnosti, v kateri živimo. priča o tem, v kakšnem trenutku se mi o tem pogovarjamo.

Ta kriza je razgalila še nekaj. Ne moremo se zanašati žal na nikogar, lahko se zanesemo zares samo sami nase in se moramo samo sami nase zanesti, če želimo vsem otrokom, ženskam, vsaki državljanke, vsakemu državljanu zagotoviti varnost, tisto temeljno dobrino, brez katere vse drugo postane brezpredmetno. Varnost, ki je vse bolj tudi temelj razvoja. Danes se najbogatejši sloj masovno izseljuje iz Švedske, nekoč pojma najbogatejše države na svetu, zaradi tega ker tam ni več varnosti, ker so odprli meje migrantom – levičarji so to tam počeli 30 let –, danes imate tam dobesedno bojno stanje in ljudje si ne upajo na ulico ponoči, ženske si ne upajo same iti v lokal. Ali je to stvarnost, v kateri želite živeti? Prav posmeh je bilo tisto ko je prej en kolega, ki se je na ves glas zavzemal za to da bi spustili v Slovenijo na sto tisoče migrantov, govoril, da ni bilo hudih posledic. Seveda jih ni bilo, zato ker smo pravočasno opozarjali, kaj se bo zgodilo. In od začetka se je ta vlada in ta koalicija iz tega delala norca. Kolikokrat sem poslušal tisto, joj kako strašite ljudi. Prav na moje osebno ime je to letelo. Potem se je pa po dnevih zgodilo vse kar sem napovedal. In če bi pravočasno ukrepali, bi lahko seveda varnost zagotovili mnogo lažje in mnogo bolje in z mnogo manj vprašaji, kot je to danes. Lahko bi postavili pravočasno ograjo, razglasili zaporo meje, hkrati z Orbánom, tok bi se usmeril drugam; ne bi ga morali preprečiti, ne bi morali obraniti cele Evrope, lahko pa bi obranili Slovenijo.

In podobna situacija je zdajle, ko govorimo o vojski. Obramba Slovenije ni samo vojak. Ta je seveda prvi. Saj vesti, tisti črnogorski pregovor, ki pravi, saj ne zmaguje orožje, zmaguje srce v vojaku. In slovenski vojak je zagotovo skozi vso zgodovino dokazoval, da je vrhunski vojak. Velikokrat slišimo tisto, Slovenija je majhna pa mi ne rabimo vojske pa podobne bedarije. Gospe in gospodje, če pogledate skozi zgodovino, saj ne boste verjeli, nekatere največje bitke v zgodovini, recimo bitka proti Turkom pri Sisku, so bile izbojevane s slovenskimi vojaki in s slovenskimi poveljniki. Nekateri najpomembnejši preboji v zgodovini, recimo legendarni preboj pri Kobaridu v prvi

svetovni vojni, so se bili s Slovenci v prvi bojni liniji, takrat skupaj z Bavarci. To je slovenski vojak. Pa še mnogokrat v zgodovini se je to izkazalo. Se pravi, Slovenci imamo to kar potrebujemo, imamo domoljubje, samo domoljubje mora zopet postati vrednota, da se uresničijo tiste besede, ki jih je moj ded, ki je bil Maistrov borec, napisal na beležko: »Vojak se ne bojuje zato ker sovraži tistega na drugi strani, pravi vojak se bojuje zato ker ljubi tiste, ki so za njim.« To, gospe in gospodje, je temelj tega o čemer mi danes govorimo.

Treba je spremeniti, ne dva zakona, tako kot ste nekateri predlagali. Samo spreminjanje zakonov nič ne pomaga, če se ne spremeni generalen odnos v celotni družbi. In ne reči, da v tem parlamentu o tem nismo že govorili. Vprašajmo se, koliko je to realizirano. Leta 2015 jeseni je moja komisija KNOVS na moj predlog sprejela – enoglasno takrat – odločitev, da predlaga Državnemu zboru in Vladi, da priporoči, da je treba bistveno spremeniti varnostno in obrambno politiko in za to nameniti bistveno več sredstev kot poprej in temu dati prednost. To je bilo v Državnem zboru kot priporočilo praktično soglasno sprejeto. Kolikor se spomnim, brez enega glasu proti, z več kot dvotretjinsko večino vseh. Policija, notranje ministrstvo je to, to moramo reči, v veliki meri uspelo uresničiti. Policija je danes bolj opremljena, se je okrepila, se je organizirala drugače, gotovo se še da marsikaj izboljšati, ampak tisti drugi temelj, steber državnosti, vojska, pa je žal tukaj ostala ob strani. Tukaj pa se ni storilo dovolj. Zakaj ne? Jaz osebno mislim, da iz preprostega razloga, ker ne prevladuje pri vseh vrednotah domoljubje, takrat ko sprejemajo temeljne odločitve, ker pač nekaterim država Slovenija ni bila intimna opcija in seveda z njo tudi ne Slovenska vojska. In ti so bili na oblasti, kar je paradoks, v samostojni Sloveniji od skoraj 30 let obstoja samostojne Slovenija tam najmanj 25 let. Približno takšno je to razmerje. In potem se čudimo, če je takšna situacija, kot je. Še enkrat povem, ne gre samo za materialna sredstva, daleč od tega, to je zunanji videz tega, o čemer danes govorimo. Gre za odnos do vojske, do vojaka, do obrambe, do domoljubja kot vrednote, tiste vrednote, na katero so prisegali sicer vsi predsedniki države Slovenije pa formalno skoraj vse stranke. V praksi pa ko se je sprejemalo posamezne odločitve, tam je bilo pa precej več težav. Že pri sami osamosvojitvi, ko se je obrambni proračun sprejel za en sam glas večine – za vse, ki so to pozabili –, pa seveda do današnjega dne, ko se obrambno sposobnost in z njo vrednoto domoljubja krni na vse možne in nemožne načine. S tem ko se ponuja lažne vrednote, od LGBT do ne vem česa, pa do tega, ko se po drugi strani nekatere informacije enostavno poskuša prikrivati ali pa zmanjševati njihov pomen, zato da ljudje ne bi razumeli v celoti stvarnosti, v kateri živijo ali pa da bi jo razumeli drugače, narobe, kot ta stvarnost dejansko je in učinkuje. Zato se poskuša z interneta – to ni

samo žal slovenska posebnost, to je žal problem, ki je čedalje bolj problem celotne Evropske unije – umakniti določene dokumentarce o tem, kaj recimo se dogaja tam kjer zmaga radikalni islam. Obstajajo postopki, kazenski postopki proti posameznikom zgolj zato ker so pokazali, pazite, dokumente, dokumentarne posnetke, nič drugega. Dejstva so pokazali in zato tečejo proti njim kazenski postopki. Oprostite, ko se to začne dogajati, je tista skupnost ali posamezna država, kjer se to dogaja, hudo bolna. In v Sloveniji bi morali temu reči odločen ne. Še na mnoge druge načine se spodkopava obrambna sposobnost, se spreminja tisto vzdušje v družbi. Recimo, eden od njih, ki je v Sloveniji zdaj spet malo živel, žal oživel, je zbujanje strahu pred orožjem. In se spet pripravljajo neki nov zakon, zaradi katerega športni strelci sprašujejo, če smo vsi pri zdravi pameti tukaj. Že Evropa je naredila nek popoln absurd, tukaj pa se ga še dodatno zaostrojuje. Jaz samo upam, da bo obležal v predalih in da nikoli ne bo prišel naprej, ampak že da ena takšna stvar pride v javnost, seveda dela vzdušje, ki ni dobro, ki daje napačen signal. Tisti signal, ki pa bi moral danes priti od vseh in vsakogar od tod, pa je, da se zavedamo, da je ena vrednota, ki je temelj vseh, to je vrednota varnosti, da varnost lahko zagotovimo samo, če dosledno spoštujemo vrednoto domoljubja in če je vsaka naša odločitev – pa če gre za dva zakona, za konkretno opredelitev plače, ki je možna tudi kot dvig v okviru sedanjega sistema, če bi Vlada seveda to iskreno hotela –, se pravi, ko gre za konkretna ravnanja, ko gre za konkretne odločitve, da so dosledno in vse utemeljene na vrednoti domoljubja. Z zavestjo, da sta varnost in domoljubje vrednoti, ki sta edini temelj trajnega, stabilnega razvoja. In to Slovenija potrebuje, gospe in gospodje. To smo dolžni Sloveniji dati. Varnost in razvoj.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Uroš Prikl, pripravita naj se gospod Bojan Podkrajšek in gospod Janko Veber.

Izvolite, imate besedo gospod Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Spoštovane kolegice, kolegi, ministrical!

Očitno varnost ni več samoumevna kategorija ali pa dejstvo, danes in v tem trenutku. Posledično vprašanje, ali Slovensko vojsko rabimo ali je ne rabimo, je verjetno skorajda odveč. Odgovor je: seveda, Slovensko vojsko rabimo. Najbrž ne rabimo tako sofisticirane in s takšno oborožitvijo, kot bi morda kdo na sedežu poveljstva zveze Nato pričakoval. Je pač treba prilagoditi Slovensko vojsko slovenskim in našim razmeram, tudi socialnim, finančnim, gmotnim in tako dalje. Dejstvo pa je, in to se mi zdi bistvenega pomena, da v Slovenski vojski, na katero smo Slovenci ponosni, potrebujemo zadovoljne vojake, potrebujemo vojake, ki bodo preudarno

opravljali svojo nalogo tako v mirnodobnih kot, ne daj bože, vojnih razmerah. Opozoril bi rad tudi na to da je Slovenska vojska mnogokrat pristopila, pristopa in bo še pristopila, ko pride do naravnih ... Torej do ujm, žleda, na športnih prireditvah in še in še bi lahko našteval. Slovenska vojska ni nastala z osamosvojitvijo Slovenije; kot je za moj okus pravilno povzel kolega Grims, sega zgodovinsko začetek Slovenske vojske v I. svetovno vojno, verjetno še dlje. Seveda je morda tukaj pozabil omeniti zmagoviti in slavni pohod XIV. divizije na Štajersko, pa še bi lahko tukaj našteval.

Jaz si seveda želim, da se v bodoče, pa naj se dogajajo takšne ali drugačne napake v Slovenski vojski, da se gnojnica, oprostite za to primerjavo, da se umazano perilo pač ne pere pred javnostjo, da se ne sramoti pripadnikov Slovenske vojske, na katere smo, kot že rečeno – tako na pripadnike kot vojsko kot institucijo oziroma organizacijo kot celoto – vsi v Sloveniji ponosni in bodimo še naprej tako.

Morda samo še stavek, dva, kaj si mislim o teh priporočilih, da se vojake izvzame iz javnega sektorja. Jaz mislim, da je to nesprejemljivo. Povzročilo bo domino efekt. Tu bo takoj policija. Tu bodo verjetno v nadaljevanju učitelji. Skratka, to je za moj okus nepremišljena poteza. Za moj okus pa, kolikor sem ministrico slišal, sicer v nekaj minutah, ker si očitno še špara čas za zaključek, ta dva predpisa – Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski – prinašata to, o čemer sem jaz govoril. Prinašata nekatere dodatke, nekatere dodatne bonitete, nekatere, če hočete, tudi na nek način interventne ukrepe, ki bodo zvišali gmotni položaj vojaka v Slovenski vojski, omogočili socialno varnost tako njemu kot njegovim družinskim članom. Zanj se ne bo zadeva pri 45. letu zaključila, ko več ne bo vojak, ampak bo lahko svojo kariero nadaljeval v civilnem delu Morsa ali v kakšnem drugem organu v sestavi in tako dalje.

Jaz seveda se tukaj, ker pač ni to približno moja stroka, ne bom spuščal v tiste hibridne oblike, pa rezervne sestave; zadosti vas je pametnih, zadosti vas je strokovnih, vidim, tudi v Državnem zboru. Vsi se pa ne delate samo. Ogromno strokovnega kadra je na samem obrambnem ministrstvu, Generalštabu in tako dalje, tako da ne vidim razloga, da teh dveh zakonov ne bi predihali po dolgem in počez in vsaj v tem mandatu opravili to široko diskusijo, razpravo ter ju seveda sprejeli v naslednji sestavi, kdorkoli pač bo na resorju obrambnega ministrstva.

In čisto na koncu, da zaključim in iskreno verjamem v to, kar je povedal predsednik Pahor: »Izkušnje nas učijo, da smo se znali Slovenci glede pomembnih vprašanj med seboj tudi krepko skregati, vendar smo se uspeli še pravočasno pravilno odločiti, kako naprej.« Mislim, da je treba ta citat, to njegovo misel upoštevati, še pravočasno shladiti prenekatero vroče glave in narediti vse potrebno

v korist Slovenske vojske in slovenskih vojakov. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek, pripravita naj se gospoda Janko Veber in Marijan Pojbič.

Gospod Podkrajšek, izvolite.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Spoštovani podpredsednik tega državnega zbora, hvala za dano besedo. Cenjena ministrica, kolegice in kolegi!

Ko govorimo o varnosti naše domovine, je prav gotovo na prvem mestu vojska. Danes smo ves popoldan poslušali tudi nekatere kolegice in kolege, ali je ta seja potrebna ali ni potrebna, bolje, da je ne bi bilo, da bi to nekatere govorili za zaprtimi vrati. Ampak v tem mandatu, o katerem lahko govorim, veliko stvari zori zunaj nekaj časa, da pridejo v ta državni zbor.

Sam sem tudi tisti, ki sem imel nekaj mesecev pred osamosvojitvijo neprijetnih v prejšnji vojski. Seveda zelo z veseljem in z vso odgovornostjo sem bil kar nekaj časa v vojni za Slovenijo, tako da ... Predvsem hočem to povedati, da ne bom govoril na pamet pa brez nekih temeljev. Tako kot so nekateri dvomili v to samostojnost Republike Slovenije, so seveda posledično dvomili tudi v Slovensko vojsko. Ali je ta vojska potrebna za Slovenijo, govorimo o letu 1990, 1991, ali jo potrebujemo ali je ne potrebujemo. Seveda vsa zahvala vsem tistim, vsem tistim, ki so imeli toliko modrosti takrat in so seveda – ne te tipke, bile so prejšnje tipke – razpravljali in tudi tipko stisnili za Slovensko vojsko.

Kolega Grims je govoril o varnosti. Prav gotovo je veliko večji strokovnjak kot jaz ali pa kdorkoli tukaj v tej dvorani. Ne bom ga zdaj ponavljal. Ampak vedno so bila obdobja v samostojni Sloveniji, ko smo na to varnost malo pozabili ali jo dali malo na stran. Seveda, ko danes gledamo ta naš mandat nazaj; mnogo sej je bilo v tem državnem zboru, mnogo opozarjanj in tudi seveda veliko nejevolje s strani koalicije, da z nekimi segmenti, kar se tiče varnosti, pretiravamo. Ampak čas je nedvomno pokazal, da so ta opozorila bila na mestu.

Naj se dotaknem Slovenske vojske. Verjetno lahko se Slovenski vojski kupi najsodobnejše orožje, to smo že danes slišali, ampak če ni slovenskega vojaka, to sodobno orožje prav gotovo ne bo imelo, ne bo dobilo svojega namena oziroma bo ta denar namenjen v prazno. Mnogokrat se zunaj tega državnega zbora s kakšnim sorodnikom, sosedom ali v okolju, iz katerega prihajam, pogovarjam z vojaki. A veste, mi danes tako z leve ali desne govorimo všečno, tudi veliko všečnega je povedal predsednik države, kaj vse bi moralo biti, ampak žal tega ni. Bistvo pa je, da mi, vseh 90 poslank in poslancev, ki smo bili izvoljeni v ta državni zbor, da bi pričakovali od našega slovenskega vojaka, da tvega v službi tudi svoje življenje in da je plačan s 40 % manj, kot je povprečna slovenska plača ... Jaz mislim, da je

to bistvo problema. Kot poznam sistem vodenja te države, predvidevam, da bosta seveda minila še 2 meseca in bomo na ta pomemben segment pozabili oziroma tisti, ki vodite to vlado, boste pozabili, škoda v Slovenski vojski se bo pa prav gotovo poglobila v segmentu, da bo vsak dan manj vojakov.

Pa mogoče za zaključek. Ko govorimo o tem sklicu 4-letnem, od 2014 do 2018, seveda vse smo delali, da bomo zadržali, da bo teran slovenski, pa ga bomo na sodišču, pa ga nimamo več. Vse delamo na tem da bomo najboljši v kmetijstvu, pa nam vsak dan propadeta dve kmetiji. Vse delamo na tem da bo spoštovana arbitražna, meja s Hrvaško, pa smo na sodišču. Danes skozi ves popoldan govorimo, da smo vse naredili za Slovensko vojsko, pa ugotavljamo, da nam vsak dan odhajajo vojaki iz vojašnic. Ali je to delo? Ali je to delo? Jaz mislim, da je to slabo delo, da je to delo zelo slabo opravljeno. Nekaj dni nazaj smo videli nove čevlje, ki bi jih naj nosili slovenski vojaki; zelo pozitivno, povedano je bilo, da je to slovenski proizvajalec, povedano je bilo, da so ti čevlji kvalitetni. V to sploh ne dvomim, ampak imel sem občutek, kot da nekemu na ulici kažemo nove čevlje v izloži, ki si jih ne more kupiti. Jaz sem trdno prepričan kot poslanec tega državnega zbora, da dokler ne bomo spremenili odnosa do Slovenske vojske, do slovenskega vojaka in dokler država Republika Slovenija ne bo plačala slovenskega vojaka pošteno in korektno, ga obula in oblekla, bojo ti slovenski vojaki dnevno odhajali iz vojašnic. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik.

Jaz ne vem, ali res ne beremo ali ne vemo ali se sprenevedamo. Kolega Podkrajška skrbi, da je vojak slabo plačan, v slabem socialnem položaju in se sprašuje, kaj smo naredili in kaj bi lahko naredili in zakaj ni storjeno. Hkrati pa na tisti strani ponovno blokirate sprejem Zakona o službi v Slovenski vojski, ki bi – prosim, poglejte v zakon, res tokrat prosim poglejte v zakon – omogočil, da bi vojaku s IV. stopnjo plačevali plačo, obračunano po V. stopnji, da bi dobil dodatek za prepoved stavke, da bi dobil ob zaposlitvi in potem vsako leto odsluženo eno dodatno bruto plačo nagrade in, spoštovani kolega, da bi imel možnost koriščenja vojaškega stanovanja plus možnost odkupa. Če s tem ne izboljšujemo položaja in če s tem nismo nič naredili, spoštovani kolega, jaz ne vem, kaj delava skupaj v istem zboru štiri leta. In prosim, če to kar deklarativno drži in govorite in vas skrbi socialni status, omogočite sprejem Zakona o službi v Slovenski vojski in nehaite blokirati te rešitve. Bodite, prosim, vsaj

enkrat iskreni v svojih namerah. Hvala lepa, podpredsednik.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Postopkovno, gospod Mahnič, izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

Na eno stvar bi opozoril. Replika je, če si narobe razumljen, ne more pa nekdo v imenu predlagatelja nastopati; to lahko jaz, to lahko gospod Horvat, to lahko ministrica. Če sem jaz narobe razumljen, potem dam repliko, da povem, v čem sem bil narobe razumljen, če se pa jaz ne strinjam s tistim kar pove govornik na nasprotni strani, pa nimam pravice do replike. In to se je zdaj že drugič zgodilo. Dajte slediti Poslovníku Državnega zbora.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Ja, res.

Postopkovno, izvolite gospod.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik.

Jaz v ničemer nisem kršil poslovníka. Kolega Podkrajšek me je več kot očitno narobe razumel v tem, da je ta koalicija in ta vlada naredila vse kar je mogoče za to da bi izboljšala socialni položaj vojaka. In ker ni razumel moje razprave, ki jo je usmeril tudi uvodni nagovor predsednika republike, je moja dolžnost, da mu obrazložim, kje me je narobe razumel In narobe me je razumel v točki, kar je tudi sam povedal, da ta vlada ni naredila dovolj, da ta ministrica ni naredila dovolj. Ni razumel in zato je razpravljaj na način, kot je, da se s tem ko se ovira sprejetje Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski, namenoma onemogoča izboljšanje socialnega položaja, organizacijske strukture in napredovanja Slovenske vojske. In seveda je narobe razumel, kaj je bila moja osnovna razprava, ki se je navezovala na to, o čemer danes med drugim razpravljamo – odziv predsednika republike, vrhovnega poveljnika obrambnih sil. Jaz to pravico do replike, spoštovani predsednik, imam, tako kot ima pravico v tem državnem zboru vsak, da se spreneveda, kaj imamo vloženo v Državnem zboru. Da ovira postopkovno, to je pravica poslanca. Da zavlačuje, to je pravica predsednikov odborov nekaterih, očitno si jo jemljejo. Lahko pa suspendiramo demokracijo in živimo v paralelnih svetovih, ki niso resnični. Tudi to je mogoče. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Gospod Škoberne, hvala lepa.

Mi smo v tem zboru – seveda, če bi šli strogo, potem je celo mogoče tako interpretirati, kot je to rekel gospod Mahnič – imeli štiri leta prakso, da če kdo vsebinsko ni bil razumljen, je lahko pojasnil, in to smo delali. Tako je bilo tudi tokrat. Hvala lepa.

Postopkovno je najprej prosil gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Jaz mislim, da obstaja razlika in to bom v nadaljevanju potem, ko se bom javil rekel: Ne, Jan, nimaš prav, ker so stvari tako in tako in tako in tega nisi prav povedal. In to ima pravico do replike, to se verjetno vsi tukaj notri strinjamo. Če pa Jan reče: Zakoni bodo izboljšali stanje v Slovenski vojski, Bojan pa reče: Zakoni ne bodo izboljšali stanja v Slovenski vojski, jaz mislim, da nima pravice do replike, ker potem bi lahko vsak vsakemu repliciral za čisto vse. Opozicijski poslanci vse koalicijskim in koalicijski nazaj vse opozicijskim, ker smo na nasprotnih bregovih, ne samo tukaj, tudi pri ostalih stvareh. Skratka, želim slišati vašo interpretacijo, kako si vi razlagate instrument replike. Ali sedaj lahko vsi repliciramo vsem, če se generalno z njimi ne strinjamo, ali jih vendarle moramo nasloviti, vzeti njihove besede iz konteksta, si jih napačno razlagati, da ima lahko potem tisti, na katerega se nanaša govornik, ki takrat govori, potem tudi repliko? Samo to me zanima, gospod podpredsednik.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Tisti, ki je že razpravljal, pride v ta prostor, kjer je interpretacija lahko seveda taka, kot sem jo prej razložil.

Gospod Grims, izvolite. Postopkovno.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala.

Najprej bi vam predlagal, da gospodu Škobernetu točno razložite, kaj so postopkovni predlogi in kaj so replike. In to z utemeljitvijo, ki vam jo daje poslovnik. Potem pa, da mu poslovniško, postopkovno razložite še nekaj – Zakon o obrambi in ta zakonodaja, o kateri on ves čas vehementno govori, ne napreduje tako počasi, ker bi vas ovirala opozicija, ampak zato ker se v vladnih vrstah niste uspeli pravočasno v celoti uskladiti in zaradi tega ta zakonodaja ni šla naprej. Če vladna koalicija ne deluje in se v Vladi ne znate dobro usklajevati in pogovarjati, ne kažite s prstom na opozicijo. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

S tem zaključujem to diskusijo.

Gospa Andreja Katič, izvolite. Gospa ministrica.

ANDREJA KATIČ: Javna predstavitev mnenj bi lahko bila konec januarja. Še enkrat bi povedala, da z Zakonom o obrambi in Zakonom o službi v Slovenski vojski predlagamo za vojaka s IV. stopnjo okoli 2 tisoč 956 evrov bruto letno več, za vojaka s V. stopnjo pa okoli 2 tisoč 476 evrov bruto več. In nikoli nisem rekla, da smo že vse naredili. Ni res. Še enkrat apeliram na to – povejte, ali se zakonodaja sprejme ali ne, zato da če ne bo sprejeta, lahko ministrstvo nadaljuje tudi z vsemi ostalimi postopki. Samo to prosim že ves ta čas, spoštovane poslanke in poslanci. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Janko Veber, pripravita naj se gospod Marijan Pojbič in gospod Jože Tanko.

Izvolite, gospod Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

V okviru današnje razprave, ki se nanaša na priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski, in v okviru zahteve za mnenje predsednika Republike Slovenije o tem vprašanju želim najprej izpostaviti eno pričakovanje, ki sem ga nekako čakal ali pa imel do predsednika republike kot vrhovnega poveljnika obrambnih sil, in to je ukrep, ki nima nobenih finančnih posledic. Pričakoval sem, da bo zelo jasno povedal, da kot vrhovni poveljnik obrambnih sil pričakuje od Državnega zbora, da sprejmemo zakon, s katerim omogočimo, da sam imenuje načelnika Generalštaba in da je tudi Generalštab neposredno podrejen vrhovnemu poveljniku. To nima nobenih finančnih posledic, ima pa zelo jasno hierarhijo poveljevanja in tudi nošenja odgovornosti za stanje v Slovenski vojski. Tega nisem slišal, je pa to ena od nujnih sprememb, ki jo moramo v Sloveniji sprejeti, če želimo vzpostaviti red v Slovenski vojski.

Drugo, kar me je zaskrbelo pri predsedniku republike, je, da je trdil ali pa povedal naslednje, Slovenska vojska ima približno tako dolgo tradicijo, kakor jo ima slovenska država. Če vzameš narodu zgodovino, vzameš narodu prihodnost. Najmanj kar je treba izpostaviti, je, da ima Slovenska vojska svojo zgodovinsko izročilo zagotovo v Maistrovih borcih, da ima tudi svoje izročilo v tigrovcih, da ima svoje pomembno izročilo v partizanski slovenski vojski, ki je bila dejansko slovenska in je tudi branila osvobodeno ozemlje, slovensko. Njen status se je spremenil po osvoboditvi, ko je ta pristojnost bila prenesena na jugoslovansko armado, ampak zato smo v Sloveniji vzpostavili Teritorialno obrambo in Narodno zaščito; oboje je bila podlaga za to da smo uspešno izpeljali osamosvojitve in potem imeli dejansko v samostojni državi tudi svojo Slovensko vojsko. Ampak iz te Slovenske vojske smo v samostojni državi iz naborniškega sistema prešli v poklicni sistem in v tem poklicnem sistemu opredelili vojaka kot javnega uslužbenca. To je popolna degradacija zopet varnostnega sistema in v okviru aktivnosti, ki so potekale pri reševanju finančne krize, smo sredstva pri obrambnem sistemu, pri vojski praktično prepolovili. Ampak, spoštovani predlagatelji in tudi vsi, ki so podprli vpis fiskalnega pravila v ustavo – ko vzameš polovico sredstev Slovenski vojski in varnostnemu sistemu in vpišeš fiskalno pravilo v ustavo, si zacementiral slabo stanje v obrambnem sistemu, tako v policiji tako v vojski tako v gasilstvu kot tudi v pravosodnem sistemu. In to

se je zgodilo. Če želimo rešiti ta sistem, je treba varnostni sistem izvzeti iz fiskalnega pravila. In še naprej, če želimo rešiti tudi sicer varnost Evrope, v kateri Slovenija tudi je, je treba izvzeti tudi iz Maastrichtskih kriterijev ta varnostni sistem. Namreč, ne gre skupaj, da se Natu obljublja 2 % BDP proizvoda za obrambne izdatke, po drugi strani pa Maastrichtski kriteriji omejujejo povečevanje javnih izdatkov. Torej, države v območju evra so pravzaprav omejene, da si zgradijo uspešen varnostni sistem in se je treba odločiti, ali se bomo odpovedali Maastrichtu, Maastrichtskim kriterijem oziroma evru zato da bomo zgradili varnost lastne države. Pri tem kar se danes poizkuša izpostaviti kot pomemben vložek – milijardo in pol v usposobitev, v nabavo opreme –, ne gre za opremo za varnost Republike Slovenije, ampak za opremo, ki je potrebna v sestavi Nata. Kje pa je potem še varnost države? O tem se pa praktično ne razpravlja in te ne zagotavljamo, zato ker je nekako občutek, da je ta sistem poveljevanja, kot je bil v Jugoslaviji prenesen na jugoslovansko armado, prenesen na Nato. Popolnoma zgrešeno razumevanje. Treba je vzpostaviti povsem jasno poveljniško strukturo – od poveljnika obrambnih sil, imenovanja načelnika Generalštaba, podrejenost potem tudi Generalštaba poveljniku obrambnih sil in potem bomo lahko govorili o učinkovitem obrambnem sistemu. In brez tega, spoštovani, pač žal ne bo resnega premika. In upam, da bo to v prihodnosti ena od pomembnih naporov, na katero sem danes poskušal opozoriti. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Žan Mahnič, predlagatelj. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik.

Slišati je bilo, nehajmo že mrcvariti Slovensko vojsko. Ta seja je metanje slabe luči, zaradi tega bomo ob dodatne pripadnice in pripadnike in novi ne bodo prišli. Jaz se s tem ne morem strinjati, strinjam pa se, da gre za mrcvarjenje Slovenske vojske s strani vladajoče politike. Vemo, kdo je v zadnjih letih vodil Ministrstvo za obrambo, vemo, kdo je vodil Ministrstvo za finance in pa vemo, kdo je bil predsednik vlade takrat ko se je največ vzelo. Pa če pustimo to, slišali ste konkretne predloge in konkreten ukrepe, kaj bi bilo treba storiti. Povedal jih je general Geder, imate jih v naših priporočilih, povedal jih je tudi gospod Janez Janša. Jutri lahko na seji Vlade zadevo rešitev in mrcvarjenja bo konec, tako političnega, medijskega in še kakšnega, če bi vam bilo v interesu. Ampak ker vam ni, se bo to mrcvarjenje, če lahko javnemu opozarjanju na slabo stanje sploh rečemo mrcvarjenje, nadaljevalo.

Pa če začnemo na začetku. Kaj pravi Resolucija o strategiji nacionalne varnosti?

»Obrambna politika Republike Slovenije bo tudi v prihodnje usmerjena v zagotavljanje obrambnih zmogljivosti države, potrebnih za zagotavljanje nacionalne obrambe v sistemu kolektivne obrambe in varnosti. Konceptualno, organizacijsko in po obsegu usklajen razvoj teh zmogljivosti bo prilagojen potrebam odzivanja na vojaške in nevojaške vire ogrožanja nacionalne varnosti. Pri tem bodo temeljna vodila njena krepitev kakovosti obrambnih zmogljivosti na račun njihove količine ter prevzemanje sorazmernega deleža bremena pri kolektivni obrambi in varnosti.« Iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti potem izhaja Obrambna strategija Republike Slovenije, ki na obrambnem področju kot enega temeljnih interesov opredeli ustrezno stopnjo obrambne sposobnosti države in pripravljenosti obrambnih zmogljivosti ter s tem zagotavljanje čim višje stopnje nacionalne varnosti Republike Slovenije kot tudi varnosti in svoboščin njenih prebivalcev. Kot drug temeljni cilj opredeli uresničevanje skupnih obrambnih interesov in sprejetih mednarodnih obveznosti države na obrambno-vojaškem področju znotraj Nata in Evropske unije. Trije poudarki, so naslednji, ki jih obrambna strategija pod enim od ciljev izpostavlja. Zagotavljanje obrambne sposobnosti države z razvojem ustreznih obrambnih zmogljivosti za učinkovito uveljavljanje njenih interesov na obrambnem področju ter uporabo obrambnih zmogljivosti za podporo drugim podsistemom nacionalnovarnostnega sistema Republike Slovenije. Za izvajanje nacionalne obrambe v povezavi s sistemom kolektivne obrambe in varnosti kot tudi za izpolnjevanje sprejetih mednarodnih obveznosti Republike Slovenije bodo zagotovljene ustrezne obrambne zmogljivosti države. Obrambna sposobnost Republike Slovenije bo temeljila na nadaljnji krepitvi kakovosti obrambnih zmogljivosti države in na račun njihove količine. Razvoj in transformacija obrambnih zmogljivosti bosta usmerjena v njihovo prožnost, sposobnost za združevanje in souporabo, hitro prilagajanje nastalim razmeram ter doseganje ustrezne stopnje povezljivosti, uporabnosti in pripravljenosti. Znotraj vzpostavljenega sistema izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja na obrambnem področju bo kadrovska politika usmerjena v razvoj ustreznega obsega in ustrezne kakovosti kadra. Pri določanju obsega in strukture kadrovskih virov bomo izhajali iz ogroženosti nacionalne varnosti Republike Slovenije, obrambnih zmogljivosti, potrebnih za uresničevanje obrambnih interesov in ciljev države, uspešnosti pri pridobivanju, razvijanju in ohranjanju ustreznih kadrov ter iz razpoložljivosti finančnih virov. Sistem pridobivanja, zadrževanja in odhoda vojaških kadrov bo izpopolnjen tako, da bo ob ustrezni selekciji zagotavljal kakovost kadra ter načrtovana obseg in strukturo Slovenske vojske.

To so nekateri poudarki iz Obrambne strategije Republike Slovenije in pa Resolucije o strategiji

nacionalne varnosti. Namenoma sem izbral te, ker vsi govorijo o kadrovskem potencialu, ki ga mora imeti naš obrambni sistem, če želimo, da bo delujoč. In kadri so tisti, ki so danes zagotovo rdeča nit te razprave oziroma kako Slovensko vojsko kadrovsko okrepiti, najprej pa seveda zaustaviti trend odhodov iz Slovenske vojske. Leta 2010 in 2011 je bilo prihodov 342 in potem 296. Presek – drastično znižanje prihodov, po tem ko se vrtimo okrog številke 170 do 200 po vseh nadaljnjih letih in pa višanje števila odhodov z letom 2013, ko se gibljemo v razponu med 300 in 400 vse do danes. Da bi morala imeti Slovenska vojska 8 tisoč pripadnikov poklicne sestave in pa 2 tisoč pripadnikov rezerve, o tem govorijo dokumenti, strategije, resolucije in temu bi morala slediti. Za profesionalno vojsko velja nekako pravilo, da mora imeti 50 % pogodbene rezerve. Takrat ko se je sprejemalo strategijo in se je govorilo o tem, kakšna Slovenska vojska bo, ko bomo prešli iz nabornega na profesionalni sistem popolnjenja, se je odločilo, da se glede na okoliščine v svetu – glede na, lahko rečemo, odsotnost konfliktov, kjer bi bilo vključenih več držav – ne gre na številko 4 tisoč, ampak da imamo 2 tisoč pripadnic in pripadnikov rezervne sestave Slovenske vojske. Danes vidimo, da ne dosegamo ne enega ne drugega. Velik problem pa mislim da bo, ko bomo videli, kakšno je realno stanje pogodbenih rezervistov, kakšno bo realno stanje in pa kakšne bodo realne številke tistih, ki se bodo dejansko tudi odzvali. Manj kot 40 % odziv je bil, ko se je pogodbeno rezervo vpoklicalo v času krize.

Če se najprej ustavim pri ministrici za obrambo in njenem stališču, ki ga je podala. Lahko se z njo strinjam in ji tudi odgovorim na vprašanje: S tem ko se je Slovenski vojski odvzelo več kot 40 % sredstev, ali so bili ukrepi primerni in sorazmerni? Odgovor je ne, niso bili. Pokažite mi še en resor, ki je utrpel tako hudo izgubo, nekaj 10 % finančnih sredstev manj v času krize. Tako da ko poslušamo danes, kako so eni, drugi, tretji krivi za to, kakšna je situacija in da so seveda samo določeni nosili breme krize – pogledajmo si realne številke. Poglejmo si, kakšno je bilo stanje proračunov pred časom krize in kakšni so proračuni na postavkah različnih ministrstev danes in videli bomo, da nekateri ne samo da so plačali delež krize, ampak ga še danes plačujejo. In iz tukaj izhaja potem vprašanje, če ministrica trdi – in tukaj jo podpiram, tako njo kot predsednika Pahorja –, da potrebujemo nek stalen in pa predvsem stabilen vir financiranja za obrambni sistem oziroma konkretno za Slovensko vojsko, me zanima, zakaj ste predlagali samo 30 milijonov evrov na leto. Predsednik Vlade in tudi ministrica za finance sta mnenja, vojska je dobila toliko kolikor je želela, in to imata prav. Takrat ko smo se na Odboru za obrambo pogovarjali o srednjeročnem obrambnem programu Republike Slovenije, je bilo to vprašanje, zakaj niste bolj, kako bi temu rekel, perspektivni. Zakaj si ne

želite več? Vi bi potem lahko rekli, če bi tam zapisali, Slovenski vojski je treba dati 60, 70, 80 milijonov evrov letno več in če Vlada tega ni izpolnila, bi rekli, evo, mi smo nek načrt pripravili, vemo, koliko denarja potrebujemo, da bo ta načrt izveden, Vlada ga ne da, ministrica za finance ga ne da, ministrica za notranje zadeve nasprotuje, predsednik Vlade ne da denarja obrambnemu sistemu oziroma znotraj tega Slovenski vojski, denar gre drugam. In pač bi lahko rekli, kdo je dejansko pa zdaj odgovoren, da se stanje ne izboljšuje oziroma da se sredstva ne višajo tako kot so se višala takrat, ko je bila tudi takšna gospodarska rast, kot je danes. Ko se je leta 2006 sprejel Zakon o financiranju razvojnih programov v Slovenski vojski za 720 milijonov evrov, maksimum, pri čemer letni obseg ne bi smel biti več kot 150 milijonov evrov. In dokaj hitro se je potem nehalo tisti zakon tudi spoštovati in tukaj se potem sprašujem, kakšen smisel ima sprejemanje zakonov, kjer se mi nekaj zavežemo in seveda tega sami ne uresničimo. Tisti zakon je bil sprejet v Državnem zboru. Po dveh letih se je zakon eklatantno kršil. In ko je ministrica navedla podatek, da je leta 2015 šlo za plače 200 milijonov evrov, leta 2017 pa 222 milijonov evrov, me zanima, kako je to mogoče oziroma kako se denar deli, če je bilo leta 2015 7 tisoč 55 pripadnikov, leta 2017 pa skoraj 200 manj, denarja je šlo pa 22 milijonov evrov več, plače pa se ne izboljšujejo tako, kot bi se morale. Ker mi imamo problem ne samo to da vojaki odhajajo, ampak predvsem je problem, da ni novih. In samo s stimulatивно plačno politiko bi se to dalo rešiti.

Veliko je bilo govora o teh dveh zakonih, ki, da ju že imamo v Državnem zboru. Ta dva zakona samo dokazujeta, da ste se celotne zadeve reševanja celotne problematike lotili na napačen način; lotili ste se ga na koncu. Zagotovo je bila dobra poteza, ki ste jo naredili, Strateški pregled obrambe. Ta vam je po dolgih letih pokazal, kakšno je dejansko stanje. Ampak kakšno bi bilo pravilno zaporedje? In ni ti treba biti ne vem kaj, da po čisti kmečki logiki veš, kaj je treba narediti. Hišo se začne postavljati na temeljih in temelj bi bila bela knjiga na področju obrambe, tako kot so bele knjige na področju obrambe sprejele nekatere druge države; tudi Slovenija je že sprejela kakšno belo knjigo na kakšnem področju. Najprej bi bilo treba se pogovoriti, opredeliti vse te grožnje, kot je dejal predsednik, čeprav je tukaj problem – nekateri agresivno rusko politiko, napad na Ukrajino, priključitev Krima, vzhodnega dela štejejo kot grožnjo, nekateri ne, nekateri štejejo hibridno vojskovanje kot grožnjo, drugi ne, nekateri vidijo migrante kot grožnjo, drugi ne. Skratka, poenotenje tukaj je seveda naporno, pa vendarle bi morali tudi s tujimi strokovnjaki ... Jaz mislim, da če bi vi vprašali generala Franka Gorenca, ameriškega generala slovenskih korenin, potem generala Edwardsa, poveljnika Nacionalne garde Kolorada, ki pozna Slovenijo, ki pozna slovenski

sistem, če bi vprašali še kakšne tuje strokovnjake in bi jih posedli skupaj z našimi slovenskimi, bi dobili kvaliteten izdelek, ki bi mu rekli bela knjiga. Potem ko bi imeli enkrat to belo knjigo narejeno, bi lahko šli delat dokumente, kot so dolgoročni program razvoja Slovenske vojske do določenega leta, če želite, 2030, na podlagi tega potem tudi srednjeročne obrambne programe in tako naprej. In zakoni pridejo na koncu. Zakoni pridejo na koncu, potem ko je neka strategija začrtana, potem ko so jasno opredeljeni cilji, potem ko vemo, kaj želimo, kako želimo, predvsem pa, na kakšen način bomo zeleno dosegli. Potem pa napišemo zakone – o obrambi, o službi v Slovenski vojski, še kakšnega zraven. Ker sam menim, da zakon, kot je sedaj predlagan – Zakon o obrambi –, je preobsežen, je predolg, ima preveč členov. V noben zakon nobena država ne piše direktno števil v evrih, nobena, ker stanje se spreminja, potrebna pa je dvotretjinska večina in jo boš ti izkoristil, potem pa iskal za to če je treba neke številke spremeniti. In to je tista faza potem, ki je sedaj. Vi ste, če pogledam, potem ko je bil narejen Strateški pregled obrambe, vi ste začeli na koncu in ste izdelke, ki bi morali biti narejeni na podlagi resnih analiz – ampak tukaj pa resno analiz, ne tisto, ko reče predsednik Vlade, moram še analizirati, moram se posvetovati in tako naprej, resnih analiz ... In na podlagi teh analiz se naredijo strateški dokumenti, potem pa se gre v izvedbo tega kar se tam napiše. In govoriti, da bosta tadva zakona vse rešila, da sta ključna za izboljšanje stanja v Slovenski vojski – to pravi ministrica, to pravi kolega Jan Škoberne –, to je vse politično. Onadva kot politika rečeta, zakona bosta izboljšala stanje. Jaz kot politik rečem, zakona ne bosta izboljšala stanja. Lahko se strinjamo z enim, lahko se strinjamo z drugim, ampak če se pa s kom moramo strinjati, je pa to vojaška stroka, ki jo v Sloveniji imamo, imamo dobro, vrhunsko. In eden od te vojaške stroke je general Alan Geder, zdajšnji načelnik Generalštaba Slovenske vojske, ki pa je sam rekel, da zakona stanja ne bosta izboljšala in za mene je to dovolj, da verjamem strokovnjaku na področju obrambe, ker mi smo politiki. In če potem na drugi strani rečejo še sindikati, ki rečejo ... Gospod Trček, jaz to tako mislim. Recimo, tudi z vsem spoštovanjem do kolega Dobovška; ko ga povabijo na kakšno televizijo in napišejo, strokovnjak na področju varnosti. Če si, ko si v politiki, si politik in kamor hodiš, tam si politik. Ne moreš nekje se predstavljati v vlogi strokovnjaka, nekje v vlogi politika; takrat ko si aktiven v politiki, takrat si politik. In če se vrnem. General Geder predstavlja vojaško stroko in pač jaz verjamem njemu, ker ima podlage, ker ima analize za to da ve, kakšno realno stanje je. Tisti, ki je zakone pripravil politično, pravi, da so dobri, mi, ki bi jih drugače, pravimo, da niso takšni, kot bi lahko bili. Ko pa vprašaš tudi tiste, ki predstavljajo vojake – in glede na to da Socialni demokrati sedaj z roko v roki s sindikati

rušite svojo lastno vlado, predsednika Vlade, Stranko modernega centra in tako naprej, se verjetno strinjate, da so sindikati tisti, ki zastopajo zaposlene, vsaj njihovo članstvo –, in potem še tudi ti sindikati rečejo, prvič, da niso bili dovolj vključeni, da niso imeli besede, da njihovi predlogi niso bili upoštevani, lahko potem verjamemo tudi njim. Skratka, potem imaš pa tukaj mnenje glede obeh zakonov tistih, ki predstavljajo vojake in pa vojaške stroke na eni strani in pa različna mnenja politikov na drugi strani. In na vsakem posamezniku je, da se sam odloči, komu verjeti. S tem da mi, ki smo kritični do tega, smo kritični na podlagi tega kar je rekla vojaška stroka. Če bi vojaška stroka rekla, ti zakoni bodo izboljšali stanje, ti zakoni prinašajo pozitiven trend v Slovensko vojsko, gospa ministrica, potem bi bili danes ti zakoni sprejeti. Ker pa ste prinesli v Državni zbor dva zakona, ki več kot očitno glede na to kar je rekla Zakonodajno-pravna služba, kako ste se gledali koalicijski poslanci in glede na to da je bila izglasovana javna razprava mnenj z 10 glasovi za in 3 proti, glejte, to pa ni naša stvar. In ker smo se zadeve lotili bolj resno, smo ravno okrog tistih vprašanj, kjer so bila razhajanja, kjer so bili pomisleki, kjer vam je Zakonodajno-pravna služba celo napisala, da so rešitve, ki jih tam predlagate, protiustavne, se obnašali do tega bolj odgovorno kot vi in smo poslali v Raziskovalni oddelek naročilo s točno temi vprašanji, da naredimo primerjavo. Zato pa Raziskovalni oddelek imamo. In če se ne motim, je ravno doktor Trček enkrat dejal, da bi morali dati še več sredstev, da bi imeli še več ljudi in še bolj kvalitetne analize in s tem se strinjam in tudi menim, da poslanci premalo se poslužujemo Raziskovalno-dokumentacijskega sektorja, Raziskovalnega oddelka, kakor se uradno imenuje v Državnem zboru, ker pripravijo kvalitetne študije, kvalitetne analize, ki ti potem zelo pomagajo tudi v zakonodajnem postopku. In zaradi tega se je to naredilo, gospa ministrica. Bo pa javna predstavitev mnenj in tudi glasovanje o teh zakonih bo. Ampak, ko bosta zakona sprejeta, potem sprejemati neke strategije in vse, ko že imaš izvedbo narejeno, je tako kot bi vi najprej postavili smreko na vrh strehe, čeprav strehe še ni, potem pa bi šli gradit temelje hiše. Tega ste se lotili na neprimeren način. Treba bi bilo narediti to kar je rekel gospod Nemec, ko smo bili prejšnji teden v petek na soočenju na nacionalni televiziji: naslednja vlada bo morala narediti to da se bomo usedli in se dogovorili okrog obrambne politike, kaj si želimo – ali je to srednja bataljonska bojna skupina ali je to, kot je dejal dr. Trček, helikopterska eskadrilja, ki jo tudi potrebujemo, jo bomo potrebovali in je verjetno ena od tistih, ki je uporabna tako za primarne kot tudi za sekundarne naloge Slovenske vojske. In slišali ste, koliko so helikopterji stari. Življenjska doba čez dve leti poteče – na to smo opozarjali že leta 2016 –, pa ne samo helikopterjem, tudi drugim vozilom in tako naprej, vemo pa, da je

vozni park Slovenske vojske 60 % popolnjen. Stvari se zopet lotevate na ravno obraten način, kot bi se jih bilo treba, če bi želeli, da se stanje v Slovenski vojski izboljša.

Ministrica je tudi dejala: »General Alan Geder naj predlaga ustrezne rešitve. Jaz zaupam generalu Gederju.« Vse lepo in prav. Zdaj pa mene, gospa ministrica, zanima, kako boste ukrepali oziroma naredili, da bo to kar general Geder predlaga, tudi doseženo. Danes je imel novinarsko konferenco, dal je konkretne predloge in rešitve. In sicer, Slovenska vojska naj izstopi iz enotnega plačnega sistema. Prosim, da se opredelite do tega, čeprav že poznam vašo opredelitev: Ja, tega ne moremo narediti, ker se bo potem vse podrlo. Ja, potem očitno vi vidite Slovensko vojsko drugje kot jo pa vidi vodstvo vojske. In verjamem, da jo vodstvo vojsko vidi na pravi strani. Naprej, dolgoročno in stabilno zagotavljanje virov za vojsko. Mene res zanima, zakaj niste v tem mandatu predlagali zakona, ki bi bil podoben zakonu, kot je bil sprejet leta 2006. Kot ministrica bi morali iti do premierja, bi morali iti do finančne ministric: Ta zakon mora iti skozi. Če tega ne potrdite, odstopam kot ministrica za obrambo, ker nima smisla, da se s čimerkoli ukvarjam. Na ta način bi zagotovo nekaj dosegli. Če pa ne, bi imeli pa potem hudo težavo pri iskanju obrambnega ministra. Kdo bi si sploh želel biti, če nimaš podpore finančne ministric, če nimaš podpore predsednika Vlade in tako naprej? Dejal je, da je potrebno tudi nadaljevanje in dokončanje procesa profesionalizacije vojske, izboljšanje voditeljstva v vojski s poudarkom na kohezivnosti, etičnosti in odgovornosti ter dvig motivacije v Slovenski vojski. To so stvari, ki so pomembne na tistem nefinančnem delu, čeprav o dvigu motivacije zagotovo lahko govorimo tudi v smislu financ, kajti če bodo imeli vojaki več denarja v svojih denarnicah, potem bodo tudi bolj motivirani za svoje delo. Domovinski ponos je nekaj, ampak z njim pač ne moreš kupiti plenit za dojenčka, ne moreš kupiti hrane, ne moreš plačati položnic in tako naprej. In zanima me, ali ima zdajšnje vodstvo Slovenske vojske podporo pri točno teh konkretnih ciljih. Če bi bil nesramen oziroma če bi bil histeričen, tako kot je bila ministrica na seji Odbora za obrambo, bi rekel: »Nehajte šariti po iPadu, prosim, če me poslušate.«

Gremo naprej. Denar. Če pogledamo nekatere številke ... Čez noč ste dobili 120 milijonov evrov za migrante, čez noč se je dobilo 200 milijonov evrov za SDH, očitno boste dobili tudi 400 milijonov evrov za plačilo tožb s strani NLB in pa očitno ste pripravljene plačati kazen 300 milijonov evrov za neprodajo NLB. Gospe in gospodje, to je skoraj ena milijarda evrov. Govoriti, da ni denarja, ko se tukaj iz teh števil jasno kaže, da je, vendar pa so prioritete drugje, je neresno, neodgovorno in je zavajajoče. Ob 5-procentni gospodarski rasti denar je, je pa seveda vprašanje, kje so komu prioritete in kako ga uporabljajo. Če je prioriteta, da je NLB še

vedno privatni bankomat za določene, kot je bil v vseh letih od osamosvojitve naprej, potem boste namenili 700 milijonov evrov za NLB. Če pa je prioriteta varnost, potem bomo sledili tistim predlogom o 2,5 % BDP za varnost. Odločitev je na Vladi, odločitev je na vas in od odločitve je potem tudi odvisno, kakšna bo nadaljnja pot Slovenske vojske.

V stališču Desusa je bilo rečeno, da so odprta tudi vprašanja, ki so zgodovinsko povezana s Slovensko vojsko. Ja, saj ravno to je problem. Ker Slovenska vojska, ki je nastala leta 1991, ki je nastala, če želimo, konkretno maja 1990 – kajti če bi nastala leta 1991, verjetno države ne bi bilo, začelo se je z Manevrsko strukturo narodne zaščite –, je imela načrtano drugačno politiko in je sledila drugačnim ciljem, kot pa se je potem dogajalo znotraj Slovenske vojske. O tem bo iz prve roke več povedal kolega Breznik, ki je v tem sistemu preživel veliko let, je veteran, stvari pozna in nima smisla, da jaz o tem govorim, ker on zadevo bolje pozna.

Višanje obrambnega proračuna. Ja, tukaj imamo vedno dva kriterija; eno je nominalno višanje, drugo je višanje glede na odstotek BDP. In žal, gospe in gospodje, obrambni proračun Republike Slovenije se iz lanskega leta na letošnje leto znižal. Znižal se je po kriteriju, ki je edini relevanten za zvezo Nato in tudi za drugod. Vedno se gleda ne koliko da neka država nominalno za obrambo, ker ta podatek ti nič ne pove, gleda se, koliko odstotkov BDP da za obrambo. In tukaj zopet padamo, kljub našim jasnim zavezam, kakšno bi moralo biti stanje leta 2024. In ko je gospod Jurša rekel: »Za Poček ni kriva politika.« Ja, kdo pa je kriv? Politika je tista, ki nastavlja vodilne kadre v vojski – vemo, kako se jih nastavlja –, in pa politika je kriva zato ker ali namenja ali ne namenja finance. In če ne namenja dovolj financ, potem je tukaj problem, prvič, samih financ, drugič, kadrov in pa tretjič, opreme. In ko je ministrica dala na mizo nove škornje, dam še jaz ene škornje, ki niso ravno novi, niti niso več v uporabi, ampak jasno je videti, kakšno je stanje. / oglašanje iz dvorane/ Ti škornji niso več v uporabi, to je model, ampak če je absurd lahko bil tisto, da ministrica prinese povsem nove škornje, potem je absurd tudi to, da jaz prinesem, prvič, stare škornje, drugič pa takšne, ki sploh niso več v uporabi. / oglašanje iz dvorane/ In kar se tiče tega, je bilo veliko govora o neustrezni opremljenosti oziroma o vprašanju škornjev. Kar se škornjev tiče – in pozanimal sem se tudi pri Alpini, kaj dejansko je s temi škornji, kako je možno, da škornji vojakom razpadejo, koliko je teh primerov, ker glede na to kar so mi vojaki dejali, marsikomu tudi škorenj seveda odstopi, odstopi podplat, gor, dol, levo, desno –, sem na seji Odbora za obrambo dejal, da je vprašljiva kvaliteta. In Socialni demokrati, konkretno njihov generalni sekretar gospod Dejan Levanič, očitno s partizanskim imenom Jaka ... Zakaj Jaka? Ker je nekdo izrezal ravno tisto mojo izjavo, to je bil nek profil uporabnika

Jaka, jo dal na tviter in dejal, kako Mahnič škoduje Alpini. Potem je preteklo pol ure, nihče ni tega retvital in retvital je prvi Dejan Levanič, tako da njegovo partizansko ime je očitno Jaka. Ampak kaj je problem? Alpina – to ste začeli vi, gospod Nemeč – naredi kvaliteten izdelek, če pa Ministrstvo za obrambo za te čevlje ne poskrbi ustrezno, da jih vojaki dobijo takšne, kot so prišli iz Alpine, kvalitetni, in da jih leto, dve ali tri skladiščijo, potem pa je logično, da čevlju pade kvaliteta. In vojaki potem takšne škornje dobijo. Kakor sem bil seznanjen, so po novem začeli na čevlje šivati tudi letnice, tako da vsaj s te strani ne bo več problema. In druga zadeva. Vemo, kako je; če želiš priti na razpis, moraš ponuditi določeno ceno, če želiš priti skozi. Če ponudiš določeno ceno, je pa seveda jasno tudi, kakšne so omejitve pri materialih. Če bi seveda bilo možno priti skozi z višjo ceno, bi bila tudi kvaliteta višja. Ampak, tisto kar so mi povedali in s čimer se strinjam: Alpina naredi kvalitetne škornje, zaradi neprimerne skladiščenja, predvsem pa zaradi predolgega skladiščenja pa potem kvaliteta teh čevljev tudi pade. In zaradi tega je tudi za to kar se je zgodilo na Počku, odgovorna politika. Politika je odgovorna za finance, kadre in pa posledično tudi za opremo. Gospod Jurša je dejal: »Odgovoren je vsak, ki vodi enoto.« To se vidi, da je bral intervju z generalom Steinerjem, kajti to so njegove besede. Tudi sicer njegovo stališče je bilo, kot bi bral tisti intervju. Pa vendarle, poveljnik voda naredi tisto kar mu je naročil poveljnik čete. Poveljnik čete naredi tisto kar mu je ukazal poveljnik polka, poveljnik bataljona in potem brigadni. itn. Če gre iskati odgovornost pri poveljniku voda, ker je bila narejena napaka in je to napako naredil samo zato ker mu je bilo tako naročeno, potem mislim, da svojih puščic ne smemo usmeriti v poveljnika voda, ker ni on kriv, da je prišla takšna komanda. In zdaj gremo po hierarhiji navzgor in pridemo do koga? Do najvišjega, to je načelnik Generalštaba Slovenske vojske. O. K., je odgovoren za to kar se je naredilo, ste rekli. Ampak kako, če vaji ni poveljeval? Kako je lahko on odgovoren, če ga ni bilo tam? Je pa postroj pregledal brigadir Petek; vemo, kdo je poveljnik brigade, poveljnik polka in njegov namestnik pa sta že bila zamenjana. Skratka, zdaj ste odgovornost iskali nekje na sredini, vemo pa, kako je še z ostalimi. Tukaj je tisti, ki je pregledal postroj, ki je še govoril, kako bo vse super, brigadir Milko Petek, ki je še kar poveljnik Poveljstva sil Slovenske vojske. In predlogi SDS in NSi, da so nepremišljeni, to je bilo s strani Desusa rečeno. Potem so nepremišljeni predlogi aktualnega načelnika Generalštaba Slovenske vojske generala Alana Gederja, kajti to so predlogi, ki jih je predlagal on, takrat ko je bil še namestnik. Je pa seveda potem zagata, če se imenuje tistega, ki je opozarjal na stanje, si upa na glas povedati, kar se je videlo danes, brez dlake na jeziku, in pa ne samo da kritizira, ampak ponudi tudi konkretne rešitve. Kaj je danes povedal,

sem vam prej naštel, to kar je povedal na 60. nujni seji Odbora za obrambo, pa so naša priporočila.

Socialni demokrati; vprašanje, s kakšnim namenom je bila sprejeta odločitev o preverjanju in zakaj se ni preložila. Ja, zato ker mora biti do aprila bataljon ocenjen. Samo zato. Verjetno, če bi vedeli, da testa ne bodo opravili in če bi se ga dalo prestaviti, jaz mislim, da bi ga prestavili. Je bil pa rok, datum, do aprila je bilo treba zadevo izpeljati. Mogoče bi lahko prestavili za en mesec, ampak to situacije žal ne bi rešilo. Vojake da izrabljamo za politični boj ... Gospe in gospodje, mi smo v vseh štirih letih predlagali sklepe, rešitve, predloge, opozarjali na stanje v Slovenski vojski in predlagali konkretne rešitve za izboljšanje. Mi vojakov ne uporabljamo za politični boj, ker ne vem, kako lahko na enem takšnem segmentu sploh gradiš nek politični boj. Potem lahko rečemo, da socialni demokrati zdaj skupaj s sindikati javni sektor uporabljajo za politični boj, Desus da upokojujence uporablja za politični boj, kar jih itak že 22 let, ampak O. K. Če se začnemo tako pogovarjati, potem bomo konsistentni in povejmo stvari. Ampak stanje je takšno, da je treba ukrepati in če imate vi ukrepanje prek konkretnih rešitev za politični boj, potem očitno se ne bomo premaknili iz te točke in bo dejansko res to kar je dejal general Geder, da leta 2020, 2021 ne bo več Slovenske vojske. In da to govori politika, je bilo nam očitano s strani Socialnih demokratov, ki je klicala trojko. Če bi prišla v Slovenija trojka, bi se zgodilo dvoje. / oglašanje iz dvorane/ Da smo mi klicali trojko, to je bilo rečeno z vaše strani. Tako. Ja saj, saj sem tako povedal, ne? Prvič, če bi prišla trojka, denar bi si lahko sposodili po ugodnejših obrestnih merah, po enem procentu; pogledajte si, po kakšnih procentih ste se vi zadovoljevali. Ampak to še niti ne bi bil problem. Problem bi bila tista druga točka, treba bi bilo porezati vse privilegije, to je problem. In zaradi tega seveda ste se raje zadolževali po višjih obrestnih merah. Zakona sta koristna za Slovensko vojsko. Spet bom rekel samo to kar je dejal general: stanja ne bosta poslabšala, ne bosta ga pa niti izboljšala. Skratka, ta zakona sta status quo. In potem ko bo vojak dobil 80, 100 evrov več, po vseh letih, ko se je opozarjalo na to, bodo rekli, a se vi hecate. In na podatek, ki ga je povedal danes oziroma ga je že zadnjič, koliko let nazaj je bila plača vojaka 95 % povprečne plače v Sloveniji in da je danes 55 %, gospe in gospodje, je edina rešitev, ena in edina, samo da se interventno zviša plače. In izhod iz javnega sektorja. Če pogledamo, kaj piše v Zakonu o delovnih razmerjih, mislim, da je 185. člen: »Delavcu, ki neguje otroka, starega do treh let, se lahko naloži opravljanje nadurnega dela ali dela ponoči samo z njegovim predhodnim pisnim soglasjem.« Kako naj to velja za Slovensko vojsko? Nekdo, ki ne želi na teren, nekdo, ki ne želi opravljati nadurnega dela, reče, jaz imam doma otroka, ki je mlajši od treh let, zaradi tega ne grem. Sem smo prišli s Slovensko vojsko. In

mi smo poveljnikom enot naložili s tem sistemom, da morajo vsakega posebej potem prositi, a boš prišel na vajo, a boš prišel na vajo. In potem se zgodi to, kar se je zgodilo, ko je bilo treba iti tudi v Latvijo, ko pride do, recimo temu, neke bele stavke. In na ta način ne more iti več naprej. Da se bo vsak poveljnik z vsakim posameznikom ukvarjal, ali bo prišel v službo ali ne bo prišel, na ta način vojska ne more delovati in tudi nikoli ne bo delovala. Če bi resno želeli pristopiti, bi tudi se lotili vprašanja, kot pravijo Američani, family care, se pravi neke celovite družinske oskrbe za tiste, ki so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske. Bi se morali pogovoriti, kako bomo pripadnicam in pripadnikom po zgledu sistemov tudi iz tujine zagotovili trgovine v vojašnicah, kjer bodo kupovali izdelke brez davka, kako bomo v vojašnicah postavili vrtce, kjer bodo vojaki lahko svoje otroke tam odložili in jih pobrali, ko grejo iz službe, bi se morali pogovoriti, kako bomo celovito skrbeli za ženo, moža, partnerja in otroke, ko bo pripadnik Slovenske vojske na misiji in tako naprej, kakšne bonitete bodo imeli pri podjetjih. Skratka, to počnejo resne države, ki se zavedajo resnosti obrambnega področja, varnostnega področja in kjer je vojak spoštovan in cenjen poklic. V Združenih državah Amerike, ko pride nekdo v uniformi na letalo, na avtobus, glejte, ljudje ploskajo. Pri nas si verjetno kdo misli, ja, glej ga, ta pa za 600 evrov postavlja žico na meji. Do te točke ste pripeljali Slovensko vojsko.

In to kar je dejal kolega Ferluga: »Slovenska vojska ne bi smela ocenjevati sama sebe.« Jaz se s tem ne strinjam. Res je, da, kot je dejal kolega Han, Slovenska vojska ... Ta točno Poček niso ocenjevali Natovi generali – vodja mislim, da je bil Natov general oziroma general iz Bolgarije –, ampak so se ocenjevali sami. So se pa ocenjevali po Nato standardu. In mislim, da je bila vodja te skupine brigadirka Alenka Ermenc. In kolikor jaz njo poznam, je gospa častna častnica, pripadna, strokovna, profesionalna. In tukaj je bila pametna poteza, da se jo je imenovalo za namestnico. Ampak kakor jaz vem, kakor sem bil seznanjen, je rekla: »Bodite objektivni, če boste dali oceno nižjo, to tudi obrazložite.« In pač ocena je prišla, kakršna je prišla. In potem govoriti, ne vem, ministrica reče, kako je možno, da so bili razkriti tajni dokumenti. Kakšni tajni dokumenti so bili razkriti? Če nekdo reče, da je bataljonska bojna skupina padla na izpitu, to ni razkritje. A če bi naredila, pa bi vi prišli pred kamero pa bi rekli, uspešno je naredila, bi to bilo tudi razkritje ali ne? Do nobenega razkritja zaupnih dokumentov ni prišlo.

Vse to sprenevedanje pač ne koristi ne Slovenski vojski ne javnosti, ki bo verjetno po tej seji imela vtis, da so spet veliko govorili, konkretno se pa nič ne naredi, ker danes tudi ni glasovanja, zaradi tega ker je pač že bilo glasovanje opravljeno prej, pa žal ni bilo izglasovano, da se plače interventno dvignje za

30 %, da Slovensko vojsko izvezamo iz enotnega plačnega sistema in pa da začnemo delati red vsaj na področju rezerve, kar pomeni, ohranimo pogodbeno rezervo in pa začnemo tudi s selektivno vojaško obveznostjo po vzoru Švedske in po vzoru Norveške. Če vse to ne bo storjeno tudi takoj v naslednjih mesecih po parlamentarnih volitvah, si jaz upam napovedati, da bo v roku dveh let pred tem državnim zborom predlog, da se črta mislim da 62. člen Zakona o vojaški dolžnosti, kar pa pomeni ponovno uvedbo naborniškega sistema, kjer pa vemo, kako bo s sklicevanjem na ugovor vesti, kjer vemo, kako bo, ko se bo klicalo po vojašnicah, kako je s fanti, z dekleti in tako naprej, kjer bomo dobili sistem, ki je že pokal po šivih, tik preden je bil uveden sistem profesionalizacije v Slovenski vojski.

Jaz mislim, da smo v današnji razpravi bili vsaj z naše strani, prvič, konkretni, drugič pa korektni, da nikomur ne boste mogli očitati nekega nabijanja, nekega šova, kakor so potem kazali mediji, kot so 24 ur, RTV in tako naprej, skratka mediji, ki očitno poročajo v korist Socialnih demokratov. Ampak seveda to je njihova izbira in seveda izbira državljan in državljanov je, komu verjeti. Je pa stvar tistega, ki si resnično želi spremeniti stanje v Slovenski vojski. Jasno je, da če ne bo prišlo do sprememb v nekaj mesecih, če ne bodo potrjeni ukrepi, ki jih je predlagal Generalštab Slovenske vojske že zadnjič, tudi danes, ki sta jih predlagali SDS in NSi, potem lahko s Slovensko vojsko zaključimo in se bodo uresničile tiste sanje oziroma želje leta 2010, ko je Mladina začela s peticijo Ukinimo Slovensko vojsko, pa vse do včeraj oziroma do prejšnjega tedna, ko je urednik dejal: »Vojske sedaj take, kot je, ne potrebujemo več. Mala država, kot je Slovenija, vojske ne potrebuje več.« Nismo pa mi Islandija, kjer bi lahko šli brez vojske, ker, prvič, nimamo takšnega položaja, drugič pa zvezi Nato ali pa PESCO ali komurkoli drugemu ne moremo ponuditi tega kar nudijo oni.

In že zadnje, kar je bilo danes zopet očitano, da postavljamo pod vprašaj neke karierne poti pripadnic in pripadnikov; to sploh ni res, gospa ministrica. Že zadnjič sem vas vprašal, danes vas spet in s tem bom zaključil: Dajte mi demantirati samo eno stvar – ki sem jo za določenega pripadnika in pripadnico oziroma dajva povedati direktno, za brigadirje, vemo, kateri so, ne bom jih sedajle našteval –, kar ne drži, kar sem povedal. Samo to. Lahko mi očitajte vse, gor, dol, levo, desno, ampak jaz vas samo vprašam, kaj od tega, kar sem povedal ne drži. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Gospa Andreja Katič, ministrica, izvolite.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani podpredsednik.

Kaj ne drži, sem vam povedala že na seji odbora. Citirala sem vaše laži v obrazložitvi, ki

jih je podanih. Vi očitno moje delo sodite po sebi, kako bi vi delali, če bi bili na mojem mestu. Ampak sama vse svoje odločitve sprejemem na predlog strokovnih sodelavcev; kar se tiče Slovenske vojske, na predlog Generalštaba Slovenske vojske, kar se tiče drugih delov, ki jih pokriva Ministrstvo za obrambo, pač v skladu z strokovnjaki, ki pokrivajo posamezno področje.

Zdaj bi začela s tem kar ste sami rekli, glede načelnika Gederja; tisti čevlji so stari čevlji, mi smo naročali bež čevlje, samo bež čevlje. Tukaj imam gradivo, ki ga je pripravil načelnik Geder za današnjo novinarsko konferenco, pa bi vam prebrala, kar se tiče predloga Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski. Piše: »Najpomembnejše pridobitve za Slovensko vojsko so: Posodobljena in na enem mestu so urejena temeljna vprašanja organizacije, dopolnjevanja in delovanja Slovenske vojske. Naloge vojske in pooblastila vojaških oseb so sedaj jasna in pregledno urejena. Načelniku Generalštaba so dana večja pooblastila glede razporejanja in poviševanja vojaških oseb ter podeljevanja činov. Podrobno se ureja sistem poveljevanja ter obveznosti in pravice vojaških oseb v okviru dolžnega izvrševanja izdanih aktov poveljevanja. Sistem povišanja v vojaške čine ter struktura vojaških činov postaja primerljiva z ureditvijo drugih držav članic zaveznitva. Omogoča nastavke za celovito ureditev poklicnega opravljanja vojaške službe v Zakonu o službi v Slovenski vojski, kar bo posledično omogočilo boljše statusno ureditev vojaškega poklica, s tem pa tudi večjo popolnjenost Slovenke vojske. V obliki posebnega dodatka v višini 60 evrov k bruto plači vrednoti popolno prepoved stavke, ki jo imajo vojaške osebe kot edina poklicna skupina v Republiki Sloveniji. Slovenska vojska je aktivno sodelovala pri pripravi predloga Zakona o obrambi, in sicer predvsem v delu, ki se nanaša na organizacijo in delovanje vojske. Predlog zakona podpiramo.« Spoštovani poslanec, to je gradivo načelnika Generalštaba generalmajorja Gederja.

Drugo kar ste rekli – pravice, ki jih danes uživajo pripadniki Slovenske vojske. Govorili ste o tem, da lahko vojak ali pa vojakinja vzameta dopust, če imata bolnega otroka, ali pa starševski dopust, in da to ureja Zakon o delovnih razmerjih. Ampak ta Zakon o delovnih razmerjih ureja tudi vsa delovna razmerja za področje gospodarstva, ne samo za področje javnega sektorja. In če Slovenska vojska izstopi iz javnega sektorja, to pomeni, da bo Zakon o delovnih razmerjih še vedno za njih veljal, razen če ne bo z drugim zakonom drugače urejeno. To pa tudi mi predlagamo. Ne predlagamo izvzema iz javnega sektorja, ne samo za Slovensko vojsko, brez policije, brez Civilne zaščite, brez obveščevalno-varnostnih služb, ampak predlagamo skladno z 22. členom Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da se lahko posamezno vprašanje za poklicne pripadnike Slovenske vojske z zakonom drugače uredi. To

je naš predlog. Se pravi, Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski lahko določena vprašanja drugače uredita, kakor so urejena v drugih zakonih. Podlaga je 22. člen Zakona o javnih uslužbencih. In točno to je tisto kar smo tudi mi predlagali v Zakonu o obrambi in v Zakonu o službi v Slovenski vojski, da se upošteva specifičnost poklica, ki ga izvaja vojak oziroma vojakinja oziroma vsi pripadniki Slovenske vojske.

Prej ste mi rekli, da sem histerična; jaz samo pravim, da sem ženska, lahko delam več funkcij naenkrat.

Povedala bi pa še glede vaših očitkov, zakaj smo zahtevali samo 30 milijonov. Ni res, Vlada je sprejela sklep, da se bo vsako leto dodatno povečalo za najmanj 30 milijonov in da se bo ob tem sledilo tudi sklepu, da se postopno zvišuje tudi procent glede na BDP obrambnih izdatkov. In res je, po spomladanski oceni Umarja, ki bo prišla, imamo visoko gospodarsko rast, ampak ne morete reči, da ne dobivamo več sredstev, če smo jih leta 2014 imeli 339,9 milijona, 2015 343,9 milijona, 2016 389,2 milijona, 2017 406,6, 2018 435,6. In glede na spomladansko napoved Umarja boste imeli pred sabo tudi srednjeročni program obrambe, kjer bodo še dodatna sredstva – najmanj 10 milijonov –, glede na to da sledimo tudi rasti obrambnih izdatkov, in leta 2019 še po stari napovedi 463,9 milijona. In tu gre za realno nominalno povečanje.

Prej ste vprašali, kakšen je bil postopek in ali sta zakona tista dva, ki bosta edina reševala. Ne. Vseskozi, na vseh tistih sejah – koliko sem že rekla, da smo jih imeli v tem času? aha, 53 nujnih sej Odbora za obrambo, 17 rednih sej Odbora za obrambo, tri izredne seje tega parlamenta; sicer nas ne sedi ravno veliko tukaj, ampak vseeno – sem povedala, da smo delali Strateški pregled obrambe in ta Strateški pregled obrambe, podlaga za to je temeljita analiza, ki smo jo naredili v celotnem sistemu Slovenske vojske, obrambnem sistemu. In na podlagi te analize, ki so jo delali tako strokovnjaki v okviru Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, so predlagani tudi ukrepi. In ti ukrepi, če poenostavim, gredo zlasti v tri smeri. Eno je, da je treba zagotoviti več sredstev, skrb za modernizacijo Slovenske vojske in skrb za kadre, drugo, kar je, prenova normativne ureditve, tako Zakona o obrambi, Zakona o službi v Slovenski vojski – Zakon o obrambi imamo iz leta 1994 – in tudi drugih strateških dokumentov, in kot tretje, voditeljstvo v Slovenski vojski. To sem v uvodu povedala, če bi me poslušali. In tem trem stebrom mi sledimo. Zagotovili smo več sredstev; lahko rečete, da jih je premalo, zagotovo, ampak težko je eno milijardo nadoknaditi v dveh letih, to se boste verjetno tudi vi strinjali. Pripravili smo prenovu normativnih dokumentov, ki čakajo pri vas, ali jih boste poslanci sprejeli ali ne, in na podlagi tega čakamo tudi z prenovu drugih strateških dokumentov – ampak vse to smo delali sočasno, imeli smo samo dve leti časa, zato nismo nič

čakali in čakali in čakali. In seveda, kar se tiče voditeljstva, sem povedala, da bo največ morala narediti Slovenska vojska.

Sami ste se vprašali, da smo imeli leta 2015 200 milijonov za maso plač, leta 2017 222 milijonov. Za maso plač. Ne da bi še tukaj zraven štela 9,1 milijona, ker smo morali popraviti krivice iz preteklosti, in še seveda izplačilo vseh nadur za preteklo obdobje v višini 4,1 milijona evrov. Pa bi povedala takole. Največji posegi, kar se tiče plač vojakov, so bili z ukrepi iz Zujfa leta 2012, želeli ali ne, za časa vaše vlade. Interventni ukrepi po Zujfu so povzročili za javne uslužbenke 8 % znižanje plačne lestvice, nenapredovanje v višji plačni razred na podlagi ocen, neizplačevanje redne delovne uspešnosti in neuskladitev osnovnih plač z rastjo cen življenjskih potrebščin. / oglašanje iz dvorane/ Ne bom sodila ... Ni nobenega? Pa saj je vseeno. Bom vseeno povedala, tudi če me ne poslušajo. Gospod Horvat, vi me poslušate? V redu, hvala. Ja. / oglašanje iz dvorane/ Ne, ne, ne, mislila sem od SDS, se opravičujem. In verjetno so bili ti ukrepi potrebni, ne bom sodila in nisem se želela v začetku opredeljevati. Povedala pa sem že velikokrat, da za časa te vlade smo postopno odpravili večino varčevalnih ukrepov iz leta 2012, ki so se nanašali na primer na nagrajevanje pri prostovoljnem služenju vojaškega roka, na izplačevanje posebnih nagrad za sklenitev in podaljšanje pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski, spremenjen je bil sistem izplačevanja dodatkov po 59. členu Zakona o službi v Slovenski vojski, izplačane so bile nadure, skrajšani so bili postopki za zaposlitev, prostovoljno služenje vojaškega roka se je organiziralo na več lokacijah in nedavno smo razpisali tudi 250 štipendij. In če pogledamo številke, 22 milijonov evrov več. Povprečna neto plača na mesec – in tukaj se vključujejo dodatki, to so izplačane plače, se pravi dodatki za posebne pogoje dela, kot so izmensko delo, dodatek za nočno delo in drugo, dodatki za uspešnost, povečan obseg dela, uspešnost na podlagi 59. člena in nadure – leta 2014 je za vojaka znašala 752 evrov, v 2015 762, v 2016 849 in 2017 855; povprečna neto plača na mesec. Za podčastnika tisoč 77 v 2014, tisoč 80 v 2015, tisoč 186 v letu 2016 in v letu 2017 tisoč 207; povprečna neto plača. In za častnika v 2014 tisoč 404, v 2015 tisoč 421, v 2016 tisoč 545 in v 2017 tisoč 598. Zdaj bi povedala še podatke za lansko leto, vključno z januarjem letošnjega leta glede izplačil; tu sem nekatere podatke že povedala. Ampak vseeno, iz teh podatkov, ki vam jih bom navedla, so izločene plače pripadnikov za delo v tujini – recimo, kar se tiče mednarodnih operacij in misij, atašejev in drugih predstavnikov – in zneski neto plač so iz dejansko obračunanih, pri tem pa je treba upoštevati, da pri plači za januar in julij se obračunajo neizkoriščene ure v zadnjem polletnem referenčnem obdobju, sicer kot nadura ali 30 % dodatek. In za plačo za

september je bila obračunana odprava anomalij do vključno 26. plačnega razreda in narejen je bil poračun od 1. 7. 2017 dalje. In pri plači za oktober 2017 se je obračunalo tudi povečanje plačnih razredov za ostale pripadnike v skladu z Uredbo o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede, za katere velja povečanje od 1. 10. 2017 dalje. In pri plači za december 2017 so obračunana tudi redna napredovanja. Se pravi, to so vsi ukrepi, ki jih je Vlada sprejela v tem času. In če pogledamo izplačila, povprečno neto plačo; v juliju 2017 vojak povprečna neto plača tisoč 120,71, avgust 957, september tisoč 89,53, oktober 970, november 1006, december 972, januar tisoč 59. Podčastnik: julij tisoč 556, avgust tisoč 324, september tisoč 368, oktober tisoč 306, november tisoč 328, december tisoč 310, januar tisoč 410. Častniki: julij 2 tisoč 75, avgust tisoč 729, september tisoč 696, oktober tisoč 713, november tisoč 746, december tisoč 721 in januar 2018 tisoč 906. Tu so tiste razlike, ko ste me vprašali, kam so šla dodatna sredstva. Ampak tu sem govorila o neto povprečnih izplačanih plačah. Zavedamo pa se ... In tukaj imam podatek za najnižjo in najvišjo plačo za december 2017. Govorim spet o neto zneskih. najnižja plača, najnižji znesek, ki je bil vojaku izplačan, je bil 734,37, najvišji, ki je bil vojaku izplačan, pa tisoč 897,57. Najnižji za podčastnika 846,33, najvišji 2 tisoč 689,99. In za častnika najnižji 924, najvišji 3 tisoč 974,48. In res je, mi s predlaganima zakonom – z Zakonom o obrambi, predvsem pa Zakonom o službi v Slovenski vojski – izboljšujemo položaj tistih, ki so najslabše plačani, to so vojaki oziroma tisti, ki imajo delovno razmerje za določen čas, ne pa seveda tudi zaposlenih za nedoločen čas oziroma višjih častnikov. In če pogledamo še plače pripadnikov na mednarodnih operacijah in misijah v obdobju 2014–2017. 2014, to je neto znesek: 2 tisoč 872 vojaki, častniki 3 tisoč 549. V 2015: vojaki 2 tisoč 918, podčastniki 3 tisoč 508, častniki 4 tisoč 479. V letu 2016: vojaki 2 tisoč 941, podčastniki na mesec 3 tisoč 562, častniki 4 tisoč 528. In v letu 2017: vojaki 2 tisoč 929, podčastniki 3 tisoč 549 in častniki 4 tisoč 559. / oglašanje iz dvorane/ Neto. To je isto, zaradi tega, ker ni nobenih posebnih davkov in vse skupaj, to je tisto, kar je njim izplačano. In povedala sem še, da Ministrstvo za obrambo od celotnega stroška javnega sektorja za dodatno pokojninsko zavarovanje, ki znaša 36 milijonov, za to namenja 11 milijonov evrov. In res je, to namenjamo predvsem s predlaganim novim zakonom za vojake in tiste, ki so zaposleni za določen čas. In še enkrat povem, da bi to znašalo za vojaka okoli 3 tisoč evrov letno, zato predlagam, da se izjasnite o tem, ali boste sprejeli oba zakona ali pa ne, da lahko predlagamo tudi druge ukrepe. Toliko zaenkrat samo na te navedbe predlagatelja Mahničiča. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jože Tanko, pripravita naj se gospod Matjaž Nemec in gospod Franc Breznik.

Izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Po teh dveh nekoliko daljših nastopih je morda dobro, da kakšne stvari osvežimo. Rekli smo oziroma vemo, da ta razprava o stanju Slovenske vojske v tem mandatu ni prva in da v tem času, ko smo opravili prvo razpravo in zdaj to drugo, se v pozitivno smer ni spremenilo nič bistvenega. Nič. O tem govorijo dejstva, o tem govorijo številke, o tem govorijo tudi vse ostale stvari, ocena pripravljenosti Slovenske vojske in tako naprej. Skratka, na tem področju se ni nič spremenilo.

Tu pred mano so, kar zadeva našo poslansko skupino, govorili nekateri poslanci, ki so ta proces nastajanja Slovenske vojske spremljali v živo. Ne spremljali, sodelovali so pri nastajanju tega sistema v živo. Ne samo pri nastajanju, tudi takrat ko je bilo treba Slovensko vojsko uporabiti za obrambo pred Jugoslovansko ljudsko armado, s tem sistemom pa so delali tudi še mnogo kasneje, bodisi v funkciji operativcev na ministrstvu, v logistiki ali kakorkoli bodisi na funkciji ministra za obrambo. Skratka, o tej temi so govorili ljudje, za katere lahko upravičeno ne domnevamo, ampak vemo, da o stanju Slovenske vojske, o razmerah v Slovenski vojski, o perspektivah, o trendih doma in v tujini najbrž nekaj vedo. Meni je na nek način nekoliko žal, da gredo take razprave ljudi, ki te stvari poznajo poglobljeno, v prazno, gredo mimo, mimo nas poslancev, mimo predstavnikov Vlade, mimo, ne vem, deloma tudi vojaške stroke in tako naprej in tako naprej. Nič pomembnega iz teh razprav se nismo naučili in nič pomembnega naprej naredili.

Tukaj so glavni speakerji, ki največ vedo o teh razmerah na obrambnem resorju, predvsem tisti, ki morda te stvari spremljajo nekje s strani. To so neki akademsko izobraženi politiki in tu modrujejo na polno, kako in v kakšno smer bi moral iti razvoj Slovenske vojske. Mi smo ... Če pogledamo nekoliko te evropske države, jaz dvomim, da se v katerikoli evropski državi – pa naj bo to z atlantske obale, srednje Evrope ali kjerkoli drugje – na tak način ukvarjajo z razmerami v vojski, kot se mi. Vse osrednje države Evropske unije so mnogo bolj varne, kar zadeva eksterne vplive, kot Slovenija, ki je na robnem območju Evropske unije. So bolj varne in imajo bolj organizirano, bolj usposobljeno, bolj financirano vojsko in bolj urejene statuse njenih pripadnikov, kot ima Slovenija. To so razmere, ki za slovensko državo niso dobre.

Eden od razlogov, da gredo stvari v diametralno nasprotno smer od tega kar se zelo rado govori in napihuje, je tudi finančno stanje Slovenske vojske oziroma tudi trend zmanjševanja sredstev

za Slovensko vojsko. Po standardih bi moralo biti, mislim, okrog 2-odstotno financiranje. Mi smo, kakorkoli to govorimo, krepko pod 1 %. Ne glede na to kaj se je dogajalo v tem času, je trend financiranja Slovenske vojske izrazito padel, predvsem tudi v mandatu Alenke Bratušek se je znižal, v mandatu Mira Cerarja pa se je sploh znižal, kar zadeva strukturo proračuna. Glede na to da so bile razmere v letih, ne vem, 2008, 2009, 2010, kot ste prej sami ugotavljali, zelo slabe, ker je tudi ekonomski položaj slab, so morali določen prispevek dati vsi sistemi. Vendar, kot lahko ugotovimo, vsi sistemi niso dali sorazmernega prispevka. Vojska je tista, ki je dala nadpovprečen prispevek ali pa edina, ki je dala krepko nadpovprečen prispevek, kar zadeva umirjanje razmer zaradi padanja gospodarske rasti in naraščanja socialne stiske. Vendar kljub temu da se zadnjih nekaj let, predvsem cel ta mandat Vlada hvali, da so se razmere bistveno spremenile, da ste sprejeli ne vem kakšne kvalitetne ukrepe, da se je zgodila gospodarska rast, se to niti v strukturi proračuna ne pozna, kajti še vedno smo krepko pod 1 odstotkom. Če vzamete za izhodišče mandat Janeza Janše, te druge Janševe vlade, takrat je bil budžet vojske 1,1 % BDP. Zdajle smo na približno 0,85, 0,9. In če bi zdaj, ko je gospodarska rast, obdržali vsaj ta procent iz tistega najbolj težkega leta v slovenski zgodovini, to se pravi druge Janševe Vlade leta 2012, bi Slovenska vojska tem času morala dobiti pri istem deležu BDP 450 milijonov več oziroma približno 70 milijonov evrov več na leto, kot daje sedanja Cerarjeva vlada. Kljub temu da imate bistveno boljše pogoje, kljub temu da imate, ne vem, celo presežek bo nastal na koncu, pa za Slovensko vojsko namenjate manj denarja v odstotku BDP, kot ga je namenjala Janševa vlada leta 2012. Zdaj pa samo vprašam, ali je tak pristop do Slovenske vojske smiseln, racionalen, potreben, je to še vedno neobhodno nujno, ali bi morala ministrica v tem času narediti neke korenite korake in zagotoviti ustrežnejšo strukturo proračuna. Saj vprašanje se ponuja samo po sebi. Pri bistveno višji gospodarski rasti je delež BDP za Slovensko vojsko nižji kot takrat, ko smo doživljali čas najhujše krize, v odstotkih. In to znese v tem mandatu približno 450 milijonov izpada sredstev.

Drugo je vprašanje tudi, bom rekel, dojemanja te Slovenske vojske. Nekateri mislijo, da je to kar tako; vojsko imaš ali je nimaš, če ne bo vojske, bo pa nekih drugih stvari več. Vprašanje, če jih bo več. Če nismo sposobni zagotoviti varnosti – in vojska je eden temeljev varnostnega sistema –, potem tudi drugih stvari ne bo več; bo več straha, bo več tistih komandosov, ki prihajajo čez slovensko mejo in bodo bolj korajžni tudi navsezadnje, zato ker si bodo več upali, si bodo več prilastili itn., itn. In obrambni sistem oziroma varnost je eden od temeljev, da sploh družba na nek normalen način funkcionira. Zakaj je taka averzija do

Slovenske vojske v časih, ko to ni potrebno, v času recimo sedanje vlade, ko so pogoji bistveno drugačni? Kaj je cilj, da ne damo ne virov, da ne damo ljudem niti plač? Prej je bilo povedano, da je delež plače oziroma plača slovenskega vojaka približno 55 % slovenske povprečne plače, včasih je bila pa 90 ali 95 %. V čem je razlog? Da se to dogaja na tak način, je lahko samo sistemski pristop, da se vojska uničuje pa ponižuje na nek način tudi, ne samo uničuje. Jaz razumem, da je tudi veliko problemov znotraj tega sistema. Še vedno so nekateri, ki se izjemno trudijo, da bi bila Slovenska vojska sestavljena še iz zvez za zraven in opravičujejo določene stvari in to tudi povezujejo z nekimi ne vem katerimi zadevami, ampak to ne stoji, navsezadnje. Vse tisto kar je bilo prej, se je prekinilo z osamosvojitvijo, z nastankom nove države, demokratične ureditve in pa tudi vojske, narejene na drugih temeljih. / oglašanje iz dvorane/ In tisti hip, tisti hip, ko se na tak način začnejo debate v Slovenski vojski, tudi znotraj, lahko tudi oficirskega kadra ali pa na relaciji med ministrstvom kot političnim delom in vojsko, tudi takrat se ukvarjate predvsem z drugimi problemi, ne pa z dejanskimi in tudi z dejansko vlogo Slovenske vojske. Jaz mislim, da bi morali s temi stvarmi opraviti. Vojska bi morala postati vojska in se ukvarjati s temi stvarmi, ščititi interese, zaradi katerih je nastala in v času, ko je nastala, ne pa se ukvarjati in jo vlačiti za vse druge namene, ki k temu niti ne sodijo. Razumem tudi zadrego predsednika države, kajti on je bil tisti, ki je sprožil ta val zniževanja. In zdaj je on v neki zelo čudni vlogi. Po eni strani je tisti, ki je prvi ta trend sprožil, na drugi strani je zdaj vrhovni poveljnik po, ne vem, sili razmer ali kakorkoli temu rečemo in mora nekaj reči na to temo. Intimno najbrž je pa tam kjer je bil, to se pravi na fazi, da je treba Slovenski vojski nekaj jemati ali pa jo držati na neki, bom rekel, slabi, nizki poziciji. Skratka, del tega je v ureditvi financiranja, drugi pomemben del je v odnosu, ureditvi razmer med politiko in vojsko in tudi znotraj vojske, tretji problem je pa predvsem pristop državljanov do Slovenske vojske. Če bomo mi to prodajali kot neko zgodbo o ne vem čem, o nepotrebnem, o nebodigatreba, potem ta status ne bo nikoli dober. Vzeti moramo vojsko za to da jo imamo, biti moramo ponosni nanjo, jo moramo krepiti in razvijati kot vse druge družbene sisteme. Varnost pravzaprav, notranja in mejna, kakorkoli to obrnemo, je pač na prvem mestu. In jaz upam, da bo naslednji mandat tak, da se bo do teh stvari na bistveno bolj pameten način in korajžen način pristopilo.

Kar zadeva pa te materiale, o katerih govorite, te zakone, ki so v postopku; zakon kratkoročno ne reši čisto nič. Prej sem povedal, da gre za večletno sistemsko zapostavljanje statusa vojaka, Slovenske vojske in tako naprej in zdaj bi vi rekli, da ste to z enim zakonom rešili. Nič se z enim zakonom na tak način ne reši. Tisti, ki smo že dolgo v teh sistemih, vemo, da je

to tako. To je lahko samo nekaj, kar daš na mizo in hočeš povedati, da si nekaj naredil, v resnici pa vse te stvari, ki manjkajo in smo jih zamudili pri proračunu 2018 ali pa rebalansu 2018 in pri 2019, ostajajo problem, poleg tudi tistih drugih zadev. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matjaž Nemec. Pripravita naj se gospod Franc Breznik in gospod Marjan Dolinšek.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Imam izredno malo časa. Bom poskušal v nekaj sekundah povedati to, o čemer smo se zadnjih 14 dni pogovarjali, na nek zaokrožen način. Namreč, spoštujem mnenje vsake politične stranke, še posebej, ko želi biti konstruktivna in predvsem realna v svojih pogledih. Namreč, Nova Slovenija, SMC, Desus, SD in tudi Levica imamo neko svoje stališče o svojih odgovornostih, ki smo jih bili primorani sprejemati v zadnjih desetletjih, tudi kar se tiče dogajanja okoli obrambnega ministrstva in Slovenske vojske. Vsi ti, mi in naštetih se nismo otepali odgovornosti, da smo sokrivi za stanje, kakršno je zaradi situacije, ki je bila v zadnjih desetih letih prisotna v Republiki Sloveniji. Dajali smo pomembnost in prioriteto nekaterim drugim segmentom naše družbe, kot je zdravje, kot je šolstvo, kot je razvoj. Res je, na nek način smo zanemarjali Slovensko vojsko. Šele od leta 2015, ko je dejansko potrkal na naša vrata val beguncev in ko so se od leta 2011 začele zaostroovati varnostne razmere okoli Evrope, smo se začeli ponovno zavedati pomembnosti Slovenske vojske. Cenim mnenje Levice in odnos do Slovenske vojske. Z njim se ne strinjam.

Zdi se mi pa nenavaden položaj Slovenske demokratske stranke. Na nek način – razen v tem trenutku – smo bili v zadnjih dveh urah priča temu da nihče se seje niti ni udeleževal niti je ni poslušal. Medtem ko smo pa zaradi njih danes tukaj. Seveda danes naprej ne bomo nobene rešitve našli za to da bo Slovenska vojska živela boljše, kajti te rešitve so nakazane že bile s strani ministrice in sedanje vlade. Seveda teh 30 milijonov letno ne pomeni – in nihče tega ne govori, tudi sama ministrica ne – dokončnega preobrata v zvezi s situacijo v Slovenski vojski. Pomeni pa pomemben signal, ne samo slovenski javnosti, tudi mednarodni javnosti, da se ta trend spreminja. Tudi zavedanje in odnos do varnostne in zunanje politike se spreminja v Republiki Sloveniji in v tem toku gremo tudi mi.

Jaz bi v tem zaključku svojem vseeno se zahvalil tistim, ki ste bili sposobni konstruktivne razprave in ne politične razprave. In da je na nek način čevlje lahko sodil le kopitar, je bilo rečeno. Danes smo sicer videli nekatere čevlje tu na tej mizi, ki sicer niso bili

ravno – tako kot je ministrica povedala – tisti, v katere v tem trenutku je obuta Slovenska vojska. Jaz upam, da se bodo anomalije in razprave, ki ne pripomorejo h konstruktivnemu dialogu in reševanju Slovenske vojske, s tem končale in jaz upam, da bo politika zmogla, kakršnakoli že bo v bodoče po teh volitvah, na nek način obravnavati Slovensko vojsko v drugačni luči, s tem da prihodnja vlada ne sme – in upam, da do tega nikanar ne bo prišlo – zanemarjati tudi drugih zelo pomembnih družbenih vprašanj, kot sem jih že prej naštel. Če bi sam izbral, bi največji del GDP namenil samemu razvoju, seveda ne da bi zanemarili varnostni vidik, kajti ta je vselej prepomemben in vseeno je treba biti realističen v svojih pogledih. Pri reševanju Slovenske vojske bo morala politika najti neko skupno pot, zato ker bomo le na dolgi rok lahko postavili vojsko v tisti segment, kot smo ga nekoč že imeli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravi naj se gospod Marjan Dolinšek.

Izvolite, gospod Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, gospod podpredsednik.

Nimam dosti časa, bom pa vseeno poskušal vsaj na začetku te razprave odgovoriti na nekaj vprašanj, ki so mi jih dali kolegi iz SD, predvsem Jan Škoberne, gospod Nemeč in generalni sekretar SD glede tega, zakaj ne podpremo obeh predlaganih zakonov.

Še enkrat ponavljam, oba predlagana zakona sta po več kot treh letih prišla v proceduro v Državni zbor, šla sta skozi matični odbor. Na matičnem odboru so tudi koalicijski partnerji glasovali za to da se z določenimi rešitvami ne strinjajo in da gre zadeva na javno razpravo. V tem času je predsednik Odbora za obrambo gospod Mahnič dal narediti v Državnem zboru tudi dve strokovni nalogi, ki bi našli neko rešitev, ali je prav ali ne.

Sedaj bom pa odgovoril tudi na tiste predloge, o katerih je danes ministrica govorila, o katerih sta govorila spoštovana poslanska kolega SD. Prvi predlog, vojakom s IV. stopnjo izobrazbe se po novem obračuna plača s V. stopnjo izobrazbe. Koliko imamo takih vojakov v Slovenski vojski? 750. To je manjšina od vseh vojakov. Ste kdaj približno delali z njimi? Poglejte, podatki, ki ste jih danes dali tu, so zavajajoči. Govorite o plačah, ne poveste pa, da gre za povprečno plačo vojaka, podčastnika in častnika skupaj z mednarodnimi misijami in vsem ostalim. Vse to je všteto v to plačo: vsi dodatki, delovna doba in vse ostalo. To je bila izplačana povprečna neto plača vojaka. Večina vojakov, ki bi pa prišli v ta sistem, pa nima takšne plače. To je tista plača, ki jo navajamo. Mesečni dodatek za prepoved stavke v višini 60 evrov in pa denarna nagrada ob zaposlitvi in ob vsakem odsluženem letu v višini ene bruto plače – ali vi menite, gospa ministrica, da bodo ti

ukrepi zadovoljili, da ne bo prišlo do odhoda vojakov? Predvsem tistega dela vojakov, ki ima predvsem tehnično predizobrazbo; govorimo o številnih strojnih tehnikih, elektrotehnikih, računalniških tehnikih, gradbenih tehnikih in vseh ostalih, ki imajo končano tako imenovano V. stopnjo izobrazbe. Da ne govorim, da v Slovenski vojski v tem trenutku imamo izpad tudi civilnih oseb, tako v kuhinjah Slovenske vojske kot specialistov v skladiščih kot ljudi, ki so mehaniki tako kolesnikov kot tudi goseničarjev, specialisti za popravilo patrij s posebnimi licencami, številni tehniki. Kot veste, pred leti se nam je zgodil eksodus vojaških pilotov. Vi veste, kaj pomeni izobraziti ali pa izsolati enega vojaškega pilota? Poleg Strojne fakultete, smeri letalstvo, poleg naletov na bojnih letalih, prvo šolskih letalih in tako naprej ... Torej, tu govorimo lahko seveda tudi o letalskih tehnikih s posebnimi licencami, letalskih mehanikih, osebju za vzdrževanje letal in tako naprej. Vse to je del strukture Slovenske vojske in sam kot nekdo, ki je nosil vojaške škornje – ne tako kot ta dva kolega, ki nikoli nista nosila vojaških škornjev –, nekdo, ki je poveljeval vodu in oddelku in tudi četi na koncu moje poti, vem, kakšne so plače, vem, kakšni so odnosi in vem, kakšni prijemi bi bili zadostni, da ti ljudje ne bi zapustili Slovenske vojske. In jaz sem globoko prepričan, da imam prav. Ne govorim samo o sebi; vprašal sem, lahko rečemo, del visokih podčastnikov Slovenske vojske, del visokih častnikov Slovenske vojske, s katerimi se poznam, ki imajo status častnikov, ki jih vojaki njihovi podrejeni izredno spoštujejo, ki so, lahko rečemo, karierni ljudje, ki so šli po meritokratskih načelih do svojih funkcij in niso preskakovali karierne verige.

Jaz menim, ko sem danes tudi opisal delo vojakov, podčastnikov, častnikov, sem opisal vse njihove zadeve, ki se razlikujejo od ljudi v javni ali pa državni upravi. Gre za ljudi, ki morajo biti psihofizično pripravljene, morajo imeti stopnjo izobrazbe: za vojake tako imenovana srednja šola s IV. ali V. stopnjo, za podčastnike V., VI. ali VII. stopnja, za častnike VII. stopnja ali več za visoke častnike in generale. Po drugi strani gre za delo, ki je smrtno nevarno; gre za ljudi, ki delajo, lahko rečemo, v izrednih meteoroloških pogojih, kot sem govoril, odstopanje temperaturnega območja skoraj 60 stopinj Celzija. Gre za ljudi, ki delajo izven normalnega delovnega časa – na terenu mi ne moremo šteti tudi 12-urnega delovnika ali pa 8-urnega delovnika – ljudi, ki gredo na tuje misije, ljudi, ki morajo biti varnostno preverjeni, ljudi, ki vsakodnevno rokujejo z orožjem, ljudi, ki imajo posebne licence, ljudi, kot so recimo vozniki tankov, kolesnikov. Si predstavljate poveljnika na eni havbici, kjer sem sam bil, torej v četi ali pa v bataljonu havbic 155 milimetrov, ali si vi predstavljate eno napako tega poveljnika, eno napačno odločitev, pa da ena mina 155 milimetrov recimo namesto na Poček leti naslednjih 3 tisoč metrov, recimo v središču

Postojne? Torej gre za izredno odgovorne naloge, življenjsko nevarne, gre za delo z ljudmi, gre tudi za načelo subordinacije in enostarešinstva, kjer nadrejeni morajo prepričati z svojim vzgledom, s svojo psihofizično pripravljenostjo tudi svoje podrejene, da jim sledijo.

Problem eksodusa ni samo ogrožanje finančno Slovenske vojske, šlo je tudi za razvrednotenje osnovnega vrednostnega središča Slovenske vojske, ki je živelo na slovenski pomladi, bilo je ponosno, da je zmagalo v osamosvojitveni vojni, bilo je ponosno, ko so videli na slikah generala Toneta Krkoviča, prvega ali pa vojnega obrambnega ministra. Recimo v hrvaški vojski je izredno pomembno: hrvaški generalni zbor, ko pridete v njihove prostore, na njihovih stenah vidite na eni strani Franja Tuđmana, na drugi strani Gojka Suška, njihovega vojnega obrambnega ministra, ki imata poseben status v tej ustanovi. Gre za nek sistem organizacijske kulture, o tem govorim, govorim o nekih legendah, govorim vedno v vojski tudi o ljudeh, ki so njihovi vzori in zaradi tega ti ljudje tem ljudem sledijo. Glede ljudi z »instant karmo«, poveljnikov, ki nimajo tega, ki imajo »instant karmo«, vi ljudi ne morete prisiliti, da bo za njimi šlo v vojnem stanju sto ljudi v neko življenjsko nevarno operacijo. Gre za specifičen poklic; gre za poklic, v katerega bi morala prihajati elita slovenskih fantov in deklet in kjer bi bilo možno iz tega poklica nadaljevati delo v številnih družbah, tako kot je to na zahodu. V Ameriki je navadno večina upokojenih častnikov – ali pa izraelskih častnikov – potem vrhunskih komercialistov, ljudi, ki delujejo v gospodarstvu, v njihovi vojni industriji, so promotorji tega, so ljudje, ki to najboljše poznajo, ki znajo to najboljše reprezentirati in jim tudi njihovi kolegi na istih položajih ali pa v različnih državah sledijo. Zaradi tega je to tako pomemben element v tem trenutku.

Gospa ministrica, pogledjte, očitane Slovenski demokratični stranki nedržavotvornost, kar nam zdaj v zadnjem obdobju očitane – nam se ni zgodila vojska. Jaz verjamem, da je to tudi del rahlega bojkota določenih enot bil na terenu, ampak temu se morate vi zahvaliti, mi ne. Jaz v Slovenski vojski nisem prisoten že več kot mislim da osem let, iz nje sem odšel z grenkimi spomini na nekatera področja, imam pa seveda dobre spomine na svoje bojne tovariše. Še vedno jih spoštujem in jim skušam pomagati, jih cenim in jih nikoli ne bom pozabil. Borec borca nikoli ne pozabi, tako ne na terenu in tudi sedaj jih nisem pozabil kot politik. Globoko sem prepričan, kot nekdo, ki je bil del sistema, da so te vaše rešitve preplitve, premalo korenite, da s tem tega eksodusa ne boste zaustavili in tudi novih kandidatov, ki bodo stali pred vojašnicami, da se zaposlijo v Slovenski vojski, v času te velike gospodarske rasti ne boste dobili. Številni vojaki pa tudi strokovni delavci, govorim o civilnih osebah, bodo tudi v Mariboru recimo zdaj odhajali v Magno, odhajali bodo čez mejo,

odhajali bodo v številna podjetja, ki zaposlujejo in bolje plačujejo kot Slovenska vojska. In verjemite mi, gospa ministrica, kjerkoli ste nas rabili, smo dobesedno rokovali z vami v rokavicah v tem kompletnem mandatu. Čez noč ste, recimo, prišli pred nas s tistimi policijskimi pooblastili; s kolegom Gorenakom sva imela določene pomisleke, ti pomisleki so bili celo pravi. Čez noč smo sprejeli zakon, kjer smo vojski dodali policijska pooblastila, nekatera izredno dvoumna. Če bi prišlo do nekega kaosa na mejah, bi tudi tu lahko zasledili, da sva imela s kolegom Gorenakom takrat prav. Torej, Slovenska demokratična stranka je državotvorna, ko gre ta taka dejanja, še posebej pri nacionalni varnosti. Prosim, da nekaterih rešitev, ki ste jih vi predlagali ... In nekateri kolegi, ki v življenju niso nosili vojaških škornjev, ljudje, ki nikoli niso poveljevali, ki nikoli niso spali na minus 15 ali 20 v šotorih, tako kot jaz, moji kolegi, civilne osebe, podčastniki in častniki, pač ne bodo govorili, kakšne so plače, ali so premajhne ali previsoke ali si ti ljudje zaslužijo manj ali več. Jaz vem, koliko si zaslužijo. Zaslužijo si veliko, največ, ker so vsa ta leta molčali. Molčali so, bili so skromni, delali so izredno profesionalno in če kdaj, potem si zaslužijo.

Še enkrat, bom zaključil svojo razpravo danes, ne želim si – ker sem imel privilegij stati in obstati v vojni za Slovenijo, ker sem imel ta privilegij delovati v vojni za Slovenijo – in nikoli ne bom dopustil, da kot politik, kot državljani tukaj s kratkovidno politiko uničim ta naš biser Slovenske vojske. Torej ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Prav. Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marjan Dolinšek. Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsedujoči, za besedo.

Prvo bi želel pojasniti eno stvar. In sicer, tudi predsednik države, ko je podajal svoje mnenje, je rekel naslednje: »Slovenska vojska ima približno tako dolgo tradicijo, kakor jo ima slovenska država.« Moram reči, da se v tem delu ne morem strinjati. A smo že kar pozabili, kdo je zavaroval z orožjem osamosvojitvene procese? / oglašanje iz dvorane/ Teritorialna obramba, pripadniki Teritorialne obrambe, pripadniki takratne milice, skupaj številčno skoraj 21 tisoč pripadnikov na območju Slovenije. Tako da bi bilo zelo krivično in skrajno neprimerno, da vlečemo neko ločnico z letom 1991, da se je začelo slovensko vojsko. Kdor pozna, kdor je kaj prebral o Teritorialni obrambi, o razvoju Teritorialne obrambe od njene ustanovitve leta 1968, letos bomo praznovali 50-letnico ... Kakršnakoli že, imela je svoj razvoj in če ne bi leta 1991 bilo Teritorialne obrambe, kdo bi zavaroval in s čim. Res, saj z dušo in srcem so pripadniki se vključili, da se je zavarovalo slovensko osamosvojitve, kljub temu da nismo

imeli primernih tehničnih sredstev, kaj šele primerna orožja proti drugi sili, ki je štela preko 35 tisoč na slovenskem prostoru, proti takratni JLA. Tako da moram s tega mesta prvo to stvar komentirati in tudi jasno povedati – brez Teritorialne obrambe in brez takratne milice ne bi mogoče danes mi tukaj sedeli.

Zdaj pa če grem naprej na ljubo stanje v Slovenski vojski. Verjamem da tudi gledalke in gledalci, ki nas spremljajo, imajo mogoče že tega dosti, ko mrcvarimo Slovensko vojsko že skoraj ves mandat, od leta 2014, 2015 po dolgem in počez. Imeli smo nešteto sej – 61 izrednih sej Odbora za obrambo, 20 pa rednih sej Odbora za obrambo pa tudi v tej dvorani se je kar nekaj razprav odvilo. Nič ni narobe, ravno nasprotno, da se je odvilo in da smo se o teh stvareh pogovarjali, ampak jaz mislim, da Slovenska vojska potrebuje pa zdaj končno malo svojega miru. Tudi sam načelnik, novi načelnik general Geder je prosil na Odboru za obrambo za par tednov miru, da pripravi najprej neko analizo stanja in je izrazil željo po tem miru, da se pripravijo vojaški predlogi in minimalne zahteve za izhod iz te nastale krize. Kajti gre za strateške odločitve, ki zahtevajo raziskovalni pristop in seveda preskuse možnih variant glede na zatečeno stanje. Jaz bi ob tem rekel tako: ja, nujno je, da se Slovenska vojska končno konsolidira, da začne normalno delati. Ne morem se strinjati s pavšalno oceno in samo z negativnimi stvarmi. Jaz verjamem, da imamo pripadne vojake, ta prave vojake, ki bi v primeru česarkoli hujšega, ogrožanja slovenske države znali zaščititi naše državljane in državljanke, ker je primarna naloga Slovenske vojske. Šele v drugem delu gre za kolektivno obrambo in sodelovanje pri širših aktivnostih, ki jih zavezništvu izvaja. Zato smo tudi leta 2004 stopili v družino, v Zvezo Nato, kajti če je širše okoli nas zagotovljen mir, in to je poslanstvo tudi članstva ... In za to smo tudi se takrat 2004 odločili, odločili so se na referendumu državljanke in državljani, to dajmo spoštovati in nehamo razmišljati, ja, pa ne rabimo vojske, pa zakaj vojska, pa koliko dajemo za vojsko. Res je, ja, takrat ko je mir, ne vemo, kaj to pomeni, ko pa se čutimo ogrožene, pa vsi razumemo potrebo po vojski. Temu smo bili priča leta 2015, ko je šlo pol milijona ljudi preko našega ozemlja in smo še kako takrat tudi naše pripadnike Slovenske vojske vključili v pomoč naši slovenski policiji, ki je bila nosilec in tudi je, ima svoje poslanstvo varovati naše državljane in državljanke.

Tako kot sem že prej rekel, jaz verjamem, da so naši vojaki pripravljani do tiste stopnje, da zavarujejo tudi morebitno ogroženost naše domovine. Tako da težko razumem v nekem delu mnenje predsednika države, ki pravi takole: »... vendar je nepripravljena za delovanje v vojnih razmerah«. V vojnih razmerah. Bivši načelnik Generalštaba general Osterman pa je pri zadnji oceni, ki je bila tudi negativna, rekel naslednje: »V hipotetični vojni bi

lahko Slovenska vojska obranila našo domovino, Republiko Slovenijo.« To je rekel pa bivši načelnik general Osterman, ko je bil še na poziciji oziroma malo manj kot eno leto nazaj je to izrekel. In jaz verjamem, da je resnično temu tako. Dajmo biti in gledati tudi pozitivne strani te naše ljube Slovenske vojske. Res smo jo raztrgali na koščke, no. Za božjo voljo, dajmo toliko poguma zbrati pa ji dobro želeli pa malo miru, da bodo zdaj normalno lahko začeli delati. Bili smo priča dogodkom v zadnjih tednih, v redu ... Vse tudi ni tako slabo, ravno nasprotno. Mi pozabljamo na stvari, ki so pa bile dobre. Poglejte koliko pohval smo bili deležni s strani samega vrha Nata naših slovenskih vojakov, ki opravljajo aktivnosti na misijah. A na to pa kar pozabimo? Kar nekaj pohval v vseh teh letih smo bili deležni in lahko smo ponosni. Pozabljamo, da imamo certificiran Nato center za gorsko bojevanje za celotno družino Nata. Pri nas, v Sloveniji. Potem, udeležba na misiji EU Sophia v Mediteranu – posebne pohvale smo bili deležni. Ni res, samo negativne stvari hočemo prikazati in tudi videti. Dajmo videti še lepe, pozitivne stvari. In jaz trdim, ker me včasih kar zmrazi, ko sem bil jaz poveljnik leta 1991 na oddajniku na Kumu, ko sem poveljeval samostojnemu vodu ... In potem, če to zdaj preslikam, dobro, takrat so bili drugi časi, ampak kljub temu – s ponosom smo vsi, do navadnega vojaka, ki smo nosili uniformo, bili ponosni na to uniformo. In jaz verjamem, da so danes fantje ponosni na to uniformo. Mi jih pa prepričujemo, da je vse narobe in da so slabi. Ni res. To ni dobro. In mi to še delamo takole: še Evropi govorimo, kako imamo. Evo, čisto konkretno, se opravičujem, tudi to kar je v svojem mnenju predsednik države zapisal in tudi danes nam podal. Ne vem, mislim, da ni ravno to najbolj primeren način. Tako da jaz mislim, da je treba pogledati tudi pozitivne plati, ki jih je kar nekaj. Tudi prizadevanje ministrice; jaz verjamem, seveda vse ji žal ni najbolj uspelo, ampak jaz verjamem, da je vse sile usmerila v en tisti končni cilj, da bi ta Slovenska vojska se čim bolj dvignila.

Če gremo na finančna sredstva. Da ne bom še jaz zdaj enkrat te milijone našteval in ponavljal, se pravi, naša vlada je od leta 2014, ko smo prevzeli, konsolidirali stvari pred prihodom že skoraj trojke in tako naprej, morala imeti sliko celo pred sabo, celo državo, ne samo eno področje. In če pogledamo, se pravi, prej je ministrica bila zelo nazorna okoli finančnih sredstev, se pravi, ustavili smo trend padanja, začeli smo dodajati finančna sredstva, v zadnjih 2 letih vidna sredstva, preko 30 milijonov in tudi vključno z 2019 v proračunu, tako da ne govoriti, da nismo nič naredili. Smo naredili. Je pa nekaj drugega. Mislim, da je na zadnji seji Odbora za obrambo tudi direktor za logistiko povedal, saj postopki javnih naročil tečejo nekateri tudi 9 mesecev, tudi po 1 leto. Če zdajle bi 300 milijonov dodatno namenili, kdaj bi postopki se lahko speljali. Bodimo realni. Jaz sem bil včasih

v gospodarstvu, sem jaz posredoval ponudbe razne na javnih naročilih, pa je šlo za nepomembne stvari, ni nobene primerjave. Ko pa gre za vojaško opremo, so pa postopki veliko, veliko bolj komplicirani in eno leto je takole mimo. Jaz verjamem, tudi zadnjič je bilo s strani vodstva ministrstva slišano – 8-kolesnikov v dveh letih ne bomo mogli kupiti, kajti, prvič, je razprodana proizvodnja in pa tudi sami postopki ne bojo se mogli speljati, bodo pa s temi sredstvi, ki so bili namenjeni delno tudi za to nabavo, se kupila druga potrebna materialna tehnična sredstva, ki jih Slovenska vojska rabi. In jaz verjamem, da se bo ta denar na primeren način porabil za druge namene, za opremo, kar se zdaj najbolj nujno rabi. S tem da, kakor je bilo slišati na odbor, že kar nekaj opreme se je nabavilo, se dela. Tudi ta ljuba zgodba okoli teh škornjev; ne vem, ne vem, mene misel navede na to da je to bilo res zelo dobro skonstruirano ravno na isto točko časovno, ko se je ta vaja na Počku odvijala in to ocenjevanje prišlo ven in tako naprej. / oglašanje iz dvorane/ Pa da ne bom šel, da me ne bo zaneslo predaleč, da ne bom omenjal kakšno sabotažo. Ampak po informacijah, ki so bile jasne s strani vodstva, oprema je bila kupljena, škornji so bili kupljeni, drugo pa je, v to se pa ne bom vtikal, so jih zamenjali, jih niso in tako naprej, ali so obuli primerne nogavice, bom preveč zašel. Tisti, ki smo dali skozi vojsko, vemo, saj nismo majhni otroci. Tako da tukaj moramo biti toliko korektni in ne samo te negativnosti iskati.

Prišlo je do spremembe na čelu Generalštaba in jaz sem vesel. Danes, ko je imel novi načelnik general Geder novinarsko konferenco, je pod kratkoročne ukrepe navedel naslednje – in ti ukrepi so možni na podlagi obstoječe zakonodaje –, se pravi, prvič, povišanje plač na vseh formacijskih dolžnostih, drugič, povišanje dodatka za dosegljivost, tretjič, sprememba plačnih razredov za vse formacijske dolžnosti z izjemo izhodiščnega razreda na podlagi 58. člena Zakona o službi v Slovenski vojski, in pa četrtič, položajni dodatek naj se vrne na obdobje pred sprejetjem Zujfa. To je danes med kratkoročnimi ukrepi navedel na novinarski konferenci načelnik Generalštaba. Če gremo naprej. Mislim, da določene poteze so se vlekle in so se zdajle v zadnjem obdobju tudi naredile. Moram izpostaviti to kar je prej ministrica že v uvodnem delu tudi bila zelo jasna – meseca decembra 2017 smo stopili v članstvo PESCO. Mislim, da je to zelo, zelo dober korak, pozitiven korak, kajti v tej evropski družini se bo izgrajevalo skupne zmogljivosti na celotnem področju, ne samo oboroževanja. Tukaj je priložnost tudi za slovensko gospodarstvo. Tako da, določene poteze so bile narejene tudi zelo pozitivno. Mislim, da določene stvari so šle v pretiravanje. Zdaj pa, kar se pa tiče ... Nekaj moramo ločiti. Eno je, mi imamo Generalštab, ki menda šteje 400 ljudi. Jaz stroki še vedno zaupam. Ne bom sodil, kakšen top je treba kupiti. Mislim, da bi bilo zelo neprimerno in sem

že nekajkrat to rekel: Politika, mi bomo odločali, kakšen top je v redu pa kakšen ne?! Saj nismo strokovnjaki. Vsaj jaz si tega ne bom dovolil. Jaz zaupam visokim častnikom, ki jih imamo v Generalštabu, na čelu z načelnikom, zdaj pač novim načelnikom in če ne bomo tem visokim častnikom zaupali, ja komu pa potem naj. Komu naj potem zaupamo? In kar se tega tiče, me pa misel na vse te zadnje dogodke okoli nepripravljenosti te bojne skupine vleče na eno razmišljanje, in sicer, ali primerno deluje sistem vodenja in poveljevanja v tej naši ljubi Slovenski vojski. Tukaj se mi pa postavlja pa kar veliko vprašanje. Ali je primeren obstoječi sistem? In pa, ali deluje ta sistem vodenja in poveljevanja, kajti to je bistveno. V vsaki vojski, ne glede na državo, vemo – prva točka je red in disciplina. Red in disciplina, v vsaki vojski. Ali je red in disciplina v tej naši Slovenski vojski? Upam, da bomo dobili odgovor čez nekaj tednov od novega načelnika, ko bo ugotovil stanje in tudi prinesel določene zaključke. Kdo poveljuje vojakom? Častniki in podčastniki. Ja, tukaj pa moramo reči, zato še enkrat poudarjam, vojak izpolnjuje ukaze, kar mu zaukaže z ukazom poveljujoči. Ali vsi ti poveljujoči po hierarhiji, po piramidnem sistemu do samega vrha, ali so ti ukazi bili primerni, ustrezni? Potem pa beremo negativno oceno. To je pa drugo. Vojaki pa sami izpolnjujejo ukaze. In tukaj je bilo malo zlonamerno tudi to kar smo lahko v medijih brali, da se vojak niti ni znal gibati na tej vaji. Ne se hecati, no. Da se ni znal niti gibati! Počakajte, potem je pa res nekaj hudo, če se res ni znal gibati. Poglejte, kakorkoli, bodimo toliko pošteti. Tako da tukaj meni neke stvari ne gredo skupaj. Tukaj mi ne gredo skupaj.

Jaz želim, da kar se tiče te problematike, dejansko da se umiri in poudarjam, niso finančna sredstva ključni problem stanja, ki je. Dolgo brado ima ta zgodba, od leta 2007, 2008 praktično, ko so se začela zmanjševati sredstva. In dobro, zdaj kazati na kogarkoli in na prejšnje vlade ... Je pa zelo primerno in treba je omeniti, s kakšno odgovornostjo so takrat z lahkoto sprejemali določene odločitve, da se je vojski vzelo po letu 2010 skoraj 40 %, in to takratni predsednik vlade, zdajšnji vrhovni poveljnik gospod Pahor. Sem pa vesel, da je danes v tem svojem mnenju – to tudi lansko leto še ni bilo nikjer to zapisano niti tega ni omenjal, pa jaz verjamem, da je tudi resno mislil – pa le navedel, da je tudi njegova vlada odvzela sredstva. Ja, jaz verjamem to glede takratne situacije, ampak zdaj pa kar v dveh, treh letih se ne more ta situacija sanirati, posebej še na področju kadrov. Prej smo slišali okoli kadrov tudi predhodnika, kolega Breznika; glejte, jaz sem dnevno deležen, ko se vračam v domače kraje, od malih in srednjih podjetij: kadri, kadri ... Pa gre za plačo tisoč 200 evrov neto, ne dobijo ljudi. Jaz mislim, da ni Zasavje edini problem, ampak da je nasploh zdajle velik problem; marsikdo od podjetnikov je rekel, jaz bi še povečal še 20 % svojo zmogljivost, proizvodnjo razširil, ljudi ne

dobim, nimam ljudi. In kaj se dogaja? Ljudje prihajajo iz bivših republik Jugoslavije, ker se v Sloveniji ne dobi kadrov. In tudi delno je odgovor na to ne samo, ker je takšno stanje, ker niso primerne plače, so prenizke plače za vojaka, ampak jaz pravim, tudi če damo tisoč 200 evrov neto vojaku, ne bo jutri vrsta tamle pred ministrstvom, da bi želeli se zaposliti v Slovenski vojski. Ampak to je malo širši problem. Jaz verjamem, da se bodo stvari začele urejati. Veliko smo izgubljali besed v vseh treh letih, ampak ni bila izguba besed. Kljub temu mislim, da lahko potegnemo črto in upam, da bomo čez mesec, dva lahko zelo spodbudne besede slišali tako s strani ministrice kot tudi načelnika Generalštaba, in želim Slovenski vojski vse dobro. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izčrpali smo ta seznam, ki ga imamo. Želi predlagatelj, izvolite, gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana gospa ministrica, drage kolegice in kolegi, ki še vztrajate pri tej tako zelo pomembni temi!

Jaz sem namenoma poslušal vse vas, ministrico seveda, tudi predsednika države. Zahvaljujoč tehnologiji je ta seja interaktivna, hvala bogu. In ravnokar mi je eden od slovenskih pripadnikov Slovenske vojske, ki ni kdor si bodi, ki ga poznam, ki dela že kar nekaj let na domovinski pogon, pisal tole: »Vidim, da ste na seji. Kaj fantazirajo – jaz imam neto 974 evrov plus 80 evrov dodatka za poveljevanje, odgovoren sem za 30 ljudi plus 30 dodatnih v bojni bataljonski skupini. To je to.« / oglašanje iz dvorane/ Ja, glejte, da moramo zadeve umiriti ... Ja, seveda, seveda umiriti, ampak če kdo, kolegice in kolegi, če kdo razume parlamentarno demokracijo, potem bi to morali biti mi in mi smo tukaj odgovorni, da situacijo v Slovenski vojski popravimo. Če bi pogledali razloge, samo prvi odstavek – razlogi za sklic te seje –, samo prvi odstavek, potem bi videli, za kaj pravzaprav gre. Ampak zgleda, da tukaj nihče tega ni prebral, se bojim, da tudi ne gospa ministrica, ki jo izjemno cenim, in kjer ne omenjamo osrednjega slovenskega vojaškega vadblišča Poček; tega ni nikjer v tekstu, ni to razlog, ni. Razlog je, da je vojska že četrto leto zapored na najnižji ravni sposobnosti. Mi Prekmurci bi rekli, da je vojska že štirikrat »buknula«; »buknuti« v slovarju prekmurskega knjižnega jezika pomeni pasti, cepniti, ne izdelati letnika oziroma razreda. In ko vi štirikrat »buknete«, potem morate nekaj spremeniti – ali spremenite, greste nekaj drugega delat ali pa to kar delate štiri leta enako in vedno »buknete«, morate delati drugače. To je povsem normalno in povsem logično. Logično in nujno je, da se tukaj oglasi zakonodajna veja oblasti. In naprej, v naslednjem stavku: »Glavni problem, ki sta ga večkrat javno izpostavila tudi ministrica za obrambo gospa Andreja Katič in

načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor dr. Andrej Osterman, je pomanjkanje denarnih sredstev in vedno manjše zanimanje za vojaški poklic.« Tako da bi pravzaprav, gospa ministrica, vi zdaj morali te štiri ure sedeti poleg mene, ker tisto mesto tam je zasedeno. Mi smo na vaši strani, gospa ministrica. Zdaj me ne poslušate, ker sem opozicijski poslanec, se ga pač spregleda. / oglašanje iz dvorane/ Ja, seveda. Ampak niste razumeli, da smo na vaši strani, da se borimo za vas. Če bi bil jaz Andreja Katič, SD – pa nisem in ne bom –, jaz bi takrat ko ne bi imel dovolj politične podpore na Vladi, ko vas v treh proračunih ne bi upoštevali – jaz verjamem in upam, da ste se borili za to kar izjavljate, večkrat, da nimate dovolj finančnih sredstev –, vi bi odstopili. Kot mladi pravijo, vi bi bili džekica, vi bi bili herojka. Odšli bi in rekli, lahko bi še udarili po največji vladni stranki: Poglejte, nimam podpore pri ministrici za finance, nimam podpore pri premieru. Odhajam. In bi šli. Ampak tako bi jaz naredil, vi pa ste se odločili drugače. S tem nimam nobenih težav. Tudi nimam nobenih težav s predlogi zakona, o katerih ste govorili. Ampak tukaj zdaj slovenska javnost razume, da je opozicija kriva. Vi ste bili pri nas, spoštujem, ste predstavili svoje predloge zakonov; mi smo dali naše pripombe, ker mi kreiramo zakonodajo, ne Vlada. Mi, mi tukaj odločamo o zakonih. Danes se je koalicija med sabo streljala, sem sam mislil zadeve umiriti, da vas javnost ne bo gledala, ker je meni nerodno, ko vas javnost gleda, kako to slovensko ljudstvo – kako se že reče? – prinašate okrog.

Enostavno ne razumem, zakaj potem, ko bo kmalu, 23. marca bo 15 let, odkar smo šli Slovenci na referendum; približno milijon nas je šlo na referendum in dve tretjini od teh sta rekli, da naj Republika Slovenija postane članica zveze Nato. In še vedno po 15 letih nekateri tukaj niste, niso ponotranjili tega, da smo se mi pač za to odločili na najbolj demokratičen način, da ničesar ne delamo za Nato, ampak za nas, ker smo Nato mi. In to je zastrupljanje slovenske javnosti. Tisti, ki se tega referenduma ne spomnijo, ki so mlajši in tako naprej, pa rečejo: Ja, za Nato bomo dali milijardo in tako naprej. Ne, za nas bomo dali, za našo varnost. Tukaj zdaj žal nisem ravno prepričan, ali smo si enotni – vsi tukaj, vseh 90 in seveda Vlada –, ali si želimo, da ima Slovenija svojo vojsko. Ampak to vprašanje je adekvatno vprašanju, ali želimo imeti slovensko državo, ker je pač vojska eden od najpomembnejših atributov države oziroma državnosti. In tukaj se mi zdi, da se vračamo nazaj, na neke abecede, neke definicije, ki so jih nekatere države že davno absolvirale in se danes modernizirajo; skrbijo za varnost, ker nam, glejte, zaradi tehnološkega napredka vsak dan sledijo neke nevarnosti. Tukaj se strinjam s predsednikom republike, ki pravi: »Mi moramo generalno prenoviti naš varnostni sistem.« Ampak nekateri bi še vedno radi imeli naborniški sistem pa tri mesece obveznega

služenja in tako naprej. Nekdo je celo enkrat objavil, ko je bila ta tema še bolj »in«: »Ja, bi bilo to fajn, da se naši sinovi naučijo posteljati postelje.« Lepo vas prosim! Vzgoja je stvar družine. Pa ne bom zdaj tukaj nadaljeval. Verjamem pa, da marsikdo sploh ne razume, kaj je to hibridno bojevanje, kaj je to kibernetika varnost in tako dalje in tako dalje. Vse to predstavlja nek sistem, varnostni sistem. Predsednik je tudi dobro povedal: Ta hip smo varni. Kaj bo na zaključku te seje, ne vemo. Ne vemo. Ali kdo ve? In sedaj, da znova moramo delati neke analize ogroženosti – to mora biti vsak dan na mizi.

Nekateri ste zahajali daleč v zgodovino, zgodovino nastajanja Slovenske vojske, kar je pravzaprav tudi prav. Zgodovino moramo poznati, sploh kar zadeva nekatere naše vojaške uspehe v slovenski zgodovini, gotovo na to moramo biti ponosni in na to bi vsak slovenski državljani moral odgovoriti, sploh ko gre za generala Maistra in tako dalje in tako dalje. Jaz ne bom zahajal nazaj niti ne bom vam tu sedaj razlagal, da sem bil tudi sam udeleženec vojne za Slovenijo kar 17 dni. Pa to sedaj danes ni tema. To govorim morda samo zaradi tega ker se vam moram opravičiti, ker morda zaradi tega nekoliko drugače govorim, samo zaradi tega.

Ko pa govorimo o politikih in kdaj je kdo bil kje minister in tako dalje – ja, seveda se je takoj potegnilo ven tudi ministra Nove Slovenije gospoda Hojsa, ki danes to ni več, ni več danes naš član. Ampak poglejte, Slovenija je takrat leta 2012 in 2013 bila v prostem padu. In dali smo več za obrambni proračun v deležu BDP, kot to dajemo danes. Letos smo padli za, okej, dve stotinki odstotne točke v relaciji do bruto domačega produkta, kar zadeva obrambni proračun. Ko pa smo bili v vladi in ko je bila močna konjunktura, 6,7 % gospodarska rast, recimo, leta 2006, ko smo imeli mi, Nova Slovenija, finančnega ministra, ki je skrbnik proračuna – in če obrambna ministrica nima podpore pri glavni financarki, je hudo, to rad verjamem –, takrat, leta 2006 smo realizirali obrambni proračun v višini 1,63 % BDP, planirali pa celo 1,7, kar je bilo 506,6 milijona evrov. Takrat smo imeli seveda še tolarje.

Kar zadeva to razpravo, bi si želel, da bi vsaj v eni točki se nekako strinjali: da vsled razvoja tehnologije in družbe nasploh in tudi seveda novih in novih nevarnosti, novih groženj – vemo, kakšna je politična situacija v naši neposredni bližini in širše –, vsled vsega tega navedenega in se marsičesa drugega se moramo odločiti, in to je naloga, seveda, naslednje vlade, da bo prenovila obrambni sistem.

In še nekaj. Saj se še pravzaprav ni posušilo črnilo, če smem tako reči, nove Deklaracije o zunanji politiki Republike Slovenije – 10. julija 2015 je bila tu sprejeta. Eden od dveh ključnih ciljev, poudarkov te deklaracije je ta, da pomeni članstvo Republike Slovenije v zvezi Nato naš temeljni varnostni okvir. In prosim, ne

več zastupljati slovenske javnosti s tem, da je pravzaprav Nato nam grožnja. In prav zaradi tega mi dovolite, ker toliko časa pa še imam, da spomnim na Severnoatlantsko pogodbo, 4. april 1949. Mi smo jo seveda kasneje podpisali na podlagi referendumov, na podlagi odločitve naših ljudi, dvotretjinske odločitve. »Pogodbenice te pogodbe ponovno potrjujejo svoje zaupanje v cilje in načela Ustanovne listine Združenih narodov ter svojo željo, da bi z vsemi narodi in vladami živele v miru.« Ali je s tem kaj narobe? To je preambula. Naprej, še vedno preambula: »Odločene so varovati svobodo, skupno dediščino in civilizacijo svojih narodov, temelječe na načelih demokracije, osebne svobode in vladavine prava. Prizadevajo si za spodbujanje stabilnosti in blaginje na severnoatlantskem območju.« Ali je s tem kaj narobe? In naprej: »Odločene so združiti svoja prizadevanja za kolektivno obrambo ter ohranitev miru in varnosti.« Ta pogodba mi je zelo všeč, ker ima samo 14 členov in jo napišete na en A4 format papir. In 5. člen, 5. člen se mi zdi en najpomembnejših: »Pogodbenice soglašajo, da se oborožen napad na eno ali več pogodbenic v Evropi ali Severni Ameriki šteje za napad na vse pogodbenice.« In tako dalje. Ali je s tem kaj narobe? Tako da jaz upam, da vsaj v tem mandatu ne bo več tega zastupljanja slovenskega prebivalstva, da je Nato naša največja grožnja in tisti, ki bo pač ogrozil državni proračun in tako dalje. Če pa kdo misli, da v teh časih, ko so orožja in nevarnosti povsem drugačne, kot so bile pred 10, 20, 30, 40 leti, če kdo misli, da bo kdo lahko šel v trenirkah in športnih copatih na bojišče in se bojeval ... Glejte, prvo kot prvo je, da mi vojaka kot človeka zaščitimo z vso opremo, ki še zdaleč ni samo obutev in še zdaleč ni samo obleka.

In ta priporočila, ne vem, ni mi jasno, zakaj je enostavno odbor za Obrambo ta priporočila zavrnil. Močno vas peče, nekatere v koaliciji, da tukaj pač predlagamo, da se vojska izvzame iz enotnega plačnega sistema javnega sektorja. Ali veste, kdo je to prvi povedal? Ne veste. Septembra 2014 je to povedala takrat še kandidatka za ministrico za notranje zadeve gospa Vesna Gyököös in smo mi bili začudeni in presenečeni, smo sicer modro molčali, ampak zadeve je gotovo gospa dobro premislila in bilo bi dobro, da bi še kdo o tem razmislil. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del razprave in dajem besedo predstavnici Vlade gospe Andreji Katič.

Izvolite.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

Morate me razumeti, da tega gradiva, ki ste ga pripravili za obravnavo na Odboru za

obrambo in ki tam ni doživel podpore, ne sprejemam tako prijateljsko. Pa bom citirala par navedb: »Neprimerna oprema pripadnikov Slovenske vojske. V javnosti se v zadnjih letih, predvsem pa v času ministrovanja ministrice Katičeve pojavljajo žalostne zgodbe pripadnikov, ki jim Slovenska vojska ne zagotovi primerne obutve ter primernih oblačil.« Nadalje: »... se izgovarja, da je finančno stanje pač preslabo za nakup primerne števila in kvalitete uniform in škornjev ter druge opreme, ki bi zagotovili minimalno kvaliteto in kvantiteto popolnjenost Slovenske vojske.« Eden izmed naslovov: »Nesposobnost ustavitve padca morale in dviga apatičnosti pripadnikov Slovenske vojske.« Potem: »Vse skupaj še dodatno zaostri shizofrena politika ministrice glede predpisovanja zahtevanih usposabljanj in šolanj kot pogojev za zasedbo delovnega mesta.« To smo že na Odboru za obrambo, tudi načelnik Geder je povedal, kaj smo spreminjali in se spreminja na predlog Slovenske vojske. Potem nadalje: »S prihodom ministrice Katičeve se je začel eksodus sposobnih kadrov na poveljstva v tujino, dolgoletna šolanja v tujino ter umik neprimernih kadrov na različne katedre, centre vojaških šol ter manj vplivne položaje znotraj Generalštaba. Iz skritih koticov so se začeli vabiti poveljniki, ki za svoje funkcije niso niti primerno šolani niti usposobljeni, prav tako jim primanjkuje izkušenj na vseh ravneh.« Pa sem povedala, kaj je pristojnost ministra, kaj je pristojnost načelnika. Pa še bi našla kaj v tem gradivu. Tega javnost mogoče niti toliko ne pozna, ker ga nismo citirali.

Ko sem danes govorila o Zakonu o obrambi in Zakonu o službi v Slovenski vojski, sem povedala, da tadva zakona ne bosta rešila vseh problemov, sta pa del rešitve, ki jih je nakazal kot ukrepe Strateški pregled obrambe, ki smo ga naredili v letu 2016 in ki ga je Vlada obravnavala in sprejela tudi določene ukrepe v decembru 2016. In ta strateški pregled in te ukrepe, ki smo jih tam predvideli, tudi prenovo zakonodaje, smo delali skupaj s strokovnjaki Slovenske vojske in iz upravnega dela ministrstva. Danes sem vam tudi prebrala, kar imam v gradivu novega načelnika Gederja. Slovenska vojska je aktivno sodelovala pri pripravi predloga Zakona o obrambi, in sicer predvsem v delu, ki se nanaša na organizacijo in delovanje vojske. Predlog zakona podpiramo. Te besede, da bosta ta dva zakona rešila vse probleme, mi polagate v usta. Tega nisem rekla, sta pa del rešitve. Del rešitve zaradi tega ker ju imamo v proceduri, ker ju imate na mizi. Mnenje Zakonodajno-pravne službe k tem priporočilom, ki so bila vložena in o katerih danes govorimo, je bilo, da je treba za to sprejeti še tri zakone, vi pa imate danes Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski že na mizi. Prosim, že kar nekaj časa, da se opredelite do njih, ali jih sprejmete ali pa ne, zato da lahko Ministrstvo za obrambo skupaj s Slovensko vojsko vloži tudi druge predloge za rešitev situacije, ki jih imamo

pripravljene. Ampak vse je vezano na to ali se sprejmejo zakoni ali ne. In še enkrat povem, da zakon stimulira ali izboljšuje položaj tistih, ki so najslabše plačani v Slovenski vojski, to je vojak s IV. stopnjo in vojak s V. stopnjo oziroma tisti, ki imajo delovno razmerje za določen čas, saj bi za vsako leto, če sklenejo pogodbo za 5 let, dobili ob sklenitvi eno povprečno bruto plačo in še na koncu vsakega leta eno povprečno bruto plačo. Če sklenejo pogodbo za deset let, ob sklenitvi dve povprečni bruto plači in na koncu leta še eno povprečno bruto plačo. In tisti, ki so že v sistemu, bi se jim to preračunalo glede na to koliko imajo sklenjeno pogodbo sedaj. In povedala sem, da ne rešujemo plač za celoten sistem Slovenske vojske, ampak za tiste, ki jih trenutno v Slovenski vojski najbolj primanjkuje. In to so vojaki, tisti, ki so najslabše plačani v Slovenski vojski. In še enkrat, želim, da se izjasnite glede zakonov in opozarjam na mnenje Zakonodajno-pravne službe, da so vaša priporočila izvršljiva le, če sprejmemo dodatne tri zakone, ki jih nimamo niti pred sabo.

Očitano mi je bilo, zakaj se ne poslovim, zakaj se v začetku nisem posloвила, pa vseeno menim, da sem naredila, skupaj s sodelavci, tako v upravnem delu kot tudi v Slovenski vojski marsikaj. Nemogoče pa je nadoknaditi eno milijardo evrov, ki bi bila vložena v Slovensko vojsko, v obrambni sistem, če bi bile zadeve takšne, kot so bile na primer leta 2010. V dveh letih, eno milijardo evrov. In če bi šla; lahko bi se izgovorila na druge pa prepustila delo drugim, ampak nisem navajena vreči puške v koruzo kar tako. V tem času od leta 1991 smo zamenjali 14 ministrov za obrambo. Mislim, da je tudi takšno nestabilno vodstvo pripomoglo k temu, da je stanje takšno na obrambnem resorju, kot je danes.

Bilo je rečeno, da se je danes koalicija streljala med sabo. Nisem opazila. S strani SMC sta se javila poslanec Ferluga in poslanec Dolinšek; s strani Desusa, strani SDS razen tega kakšne so rešitve za vojake po 45. letu, kar ureja naš zakon, v bistvu druge razprave ali pa nekaj bolj glasnih besed iz mojih ust ali odločnejših ni bilo slišati. In še enkrat povem, poleg izboljšanja finančnega položaja najslabše plačanih vojakov z Zakonom o obrambi in Zakonom o službi v Slovenski vojski rešujemo tudi položaj vojaka po 45. letu. Tega vaši predlogi ne zavzemajo. Vaši predlogi tako ali tako potrebujejo še zakonsko materijo, ki je nimamo pred sabo. In še enkrat, Vlada je decembra 2016 obravnavala Strateški pregled obrambe, sprejela ustrezne ukrepe. In ti ukrepi so se nanašali, se nanašajo, prvič, na povečanje obrambnih izdatkov – ta vlada je zaustavila trend padanja obrambnih izdatkov in jih postopoma povečuje –, na modernizacijo Slovenske vojske – povedala sem v začetku in tudi že na sejah velikokrat, kaj smo nakupili v tem obdobju, da smo se pridružili PESCO, da smo poslali pismo za vključitev v OCCAR – in seveda tudi vlaganje v kadre. In tudi tukaj sem povedala in tudi še enkrat ponavljam, povejte,

kaj bo z zakonom. Drugo področje je prenova normativnih podlag in strateških dokumentov. Povedala sem, da sta zakona samo del tega gradiva. Pregledali in novelirali smo tudi druge strateške dokumente, ki prav tako čakajo na to, kakšna bo usoda Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski. In seveda, da je treba narediti več na razvoju kvalitetnega voditeljstva v Slovenski vojski; pa tudi tukaj smo že govorili tako na Odboru za obrambo kot tudi na parlamentarki, kaj vse smo naredili na področju, da bi uredili in še bolj nadgradili sistem usposabljanja in izobraževanja v Slovenski vojski, zlasti tudi v centru vojaškega izobraževanja v Mariboru.

Bil je očitek glede plač. Jaz sem že enkrat povedala, plače v vojski so nizke. Najnižja izplačana neto plača v decembru 2017 za vojaka je znašala 734, za podčastnika 846 in za častnika 924, ampak najvišja izplačana plača v decembru je znašala za vojaka neto tisoč 897, podčastnika 2 tisoč 689 in častnika 3 tisoč 974. To so izplačane plače in še enkrat jih ponavljam zaradi tega ker v te plače niso všteti prihodki na mednarodnih operacijah in misijah, kar sem v začetku povedala, kaj je všteto v to. In če pogledamo plačo za december z dodatki, ampak brez misijskih plač, je vojak dobil povprečno neto plačo 972, podčastnik tisoč 310 in častnik tisoč 721. In povedala sem, da z Zakonom o službi v Slovenski vojski in Zakonom o obrambi izboljšujemo plače s temi dodatki za tiste, ki so najslabše plačani, to so vojaki in osebe, zaposlene za določen čas, ne pa tudi za vse ostale, ki so zaposleni za nedoločen čas.

Ko smo govorili o izvemu iz javnega sektorja; mene je presenetila navedba, da potem ne bi za tiste, ki so zaposleni v Slovenski vojski, veljala več določila Zakona o delovnih razmerjih. Zakon o delovnih razmerjih velja za vse, ki so zaposleni v Sloveniji, če le delodajalec ne krši predpisov. In izvzem iz javnega sektorja ne pomeni, da za te ljudi potem ne bo več veljal Zakon o delovnih razmerjih. Povedala pa sem, in to je tudi predlog Zakona o obrambi oziroma Zakona o službi v Slovenski vojski, da se lahko na podlagi Zakona o javnih uslužbencih – mislim, da 22. člena – določene pravice uredijo za poklicne pripadnike Slovenske vojske drugače. In razumem, da bi bilo lažje poveljevanje, če bi določenih pravic vojaki ne imeli. Bilo je izpostavljeno, da lahko gredo na očetovski dopust, da lahko vzamejo dopust v primeru bolniške. Ampak povedala bi tudi, kakšne so prakse v drugih vojskah. Recimo v Nemčiji, kar se tiče očetovskega dopusta; v Nemčiji se dopust lahko koristi v času do 3 let starosti otroka, možno je tudi v primeru posvojitve. Koristita ga lahko oba partnerja, ki si lahko dopust delita ali ga koristita skupaj. Skupaj lahko starševski dopust traja do 4 leta. Lahko se ga prenese tudi na kasnejši čas zaradi različnih razlogov. Govorim za očetovski dopust v vojski v Nemčiji. Na Poljskem vojaki lahko koristijo starševski dopust, v Turčiji pa delovnopravna

zakonodaja ne ureja očetovskega dopusta. Romunija; vojak lahko vzame 5 dni dopusta ob porodu in dodatnih 10 dni, če je naredil tečaj za očete, lahko menja partnerko na porodniški za obdobje dveh let z 80-procentno plačo. Avstrija; koriščenje očetovskega dopusta je možno do enega leta. Makedonija; vojak dobi 2 dni dopusta in lahko menja partnerko za obdobje 9 mesecev – govorim, da lahko namesto nje koristi pravice, nisem mislila, da ... Videla sem nekoliko nasmehov. Srbija; dobi 7 do 10 dni ob rojstvu in lahko menja partnerko za obdobje enega leta in tako naprej. Mogoče Švicarska konfederacija; koriščenje očetovskega dopusta je možno. Združeno kraljestvo Velike Britanije; očetje, vojaki, častniki oboroženih sil imajo pravico do 14 dni starševskega dopusta. Italija; z dekretom iz leta 2015 je bil določen očetovski dopust, in sicer do 45 dni plačanega dopusta do otrokovega tretjega leta starosti in tako naprej. Ampak še enkrat, pri nas to ureja Zakon o delovnih razmerjih, ne zakon, ki ureja pravice zaposlenih samo v javnem sektorju.

S strani enega izmed razpravljavcev je bilo rečeno, da imamo poveljnike, ki imajo »instant karmo«; pravzaprav ne razumem teh besed niti jih nočem razumeti, povedala pa sem, kaj meni o ocenjevanju posameznih častnikov na začetku svojega uvoda in tega ne bom več ponavljala. Vidim pač, da tega ne spoštujete, ampak takšna je vaša pravica. Sama se tudi ne grem nobene teorije zarote skupaj z revijo Mladina, kar je bilo prav tako v razpravi izpostavljeno. Dotaknili smo se posebnih pooblastil Slovenske vojske; še enkrat, to niso policijska pooblastila, govorimo o posebnih pooblastilih Slovenske vojske za podporo policiji oziroma pri delu drugih državnih organov. In tudi to področje sedaj v novem predlogu Zakona o obrambi boljše urejamo, tudi v sodelovanju z varuhinjo človekovih pravic in drugimi pristojnimi na tem področju.

Govora je bilo, ali lahko dosežemo politični konsenz; mislim, da imajo državljanke in državljani o tem svoje mnenje, ampak do sedaj so vse vlade in vsi sestavi parlamenta dokazale, da temu ni tako, kljub temu da so veljale resolucije, strategije, ki jih je sprejela vlada ali Državni zbor, da smo imeli poseben zakon, po katerem bi morala dobiti vojska 710 milijonov evrov v obdobju od 2008 do 2015, pa temu ni bilo tako. Tudi ta vlada je sprejela sklep, da se zagotovi vsako leto najmanj dodatnih 30 milijonov evrov in da se sledi odstotek BDP, zaradi tega sem tudi povedala, da bo že za leto 2018 več sredstev na razpolago kot je v trenutnem proračunu; ampak kako se bo odločila naprej naslednja vlada, bo zopet vprašanje. In še enkrat – obrambni proračun je leta 2014 znašal 339,9 milijona evrov, 2015 je znašal 343,9 milijona evrov, leta 2016 je znašal 389,2 milijona evrov, 2017 406,6 milijona evrov, v letošnjem letu planiranih 435,6 milijona evrov bomo povečali najmanj še za dodatnih 10 milijonov evrov na podlagi spomladanske napovedi Umarja; sprejeti proračun za obdobje

2019 je trenutno, ker še ni upoštevana spomladanska napoved Umarja, planiran za 463,9 milijona evrov. Lahko rečemo, da je to premalo, zavedam pa se, da je treba ta sredstva tudi kvalitetno porabiti in tudi v sklopu tega je treba imeti vse projektne dokumente oziroma dokumente, ki so potrebni za to da se investicije vodijo, načrtujejo, da ne bi naredili kaj takšnega, kot je bilo mogoče v preteklosti. In tudi postopno izboljšujemo razmerje znotraj proračuna; če smo v letu 2016 v Slovenski vojski za plače namenjali 76,3 %, 19,7 za tekoče stroške in 4 % za investicije, je v letu 2018 razmerje bistveno ugodnejše, in sicer za plače 62,9, za tekoče stroške 21,1 in 16 % za investicije. In že povečanje finančnih sredstev v 2017 za dodatnih 24,3 milijona evrov je bilo neposredno namenjeno predvsem področjem, kjer so bili v zadnji oceni pripravljenosti Slovenske vojske prikazani največji razkoraki. In še enkrat povem, sredstva so bila investirana za nakup streliva, za zagotovitev najnujnejšega vzdrževanja tehnike, za nakup uniform, zaščitne opreme vojaka, za zamenjavo iztrošenih terenskih vozil, nabavo radijskih naprav, opreme komunikacijsko-informacijskega sistema. In z letom 2018 se začena tudi večji investicijski cikel, nujen za vzpostavitev načrtovanih zmogljivosti Slovenske vojske, ki so prvenstveno, naprej – in to je bilo tudi že velikokrat povedano – namenjene za obrambo Slovenije, istočasno so pa tudi del ciljev zmogljivosti, ki jih prispevamo v zavezništvu. In še to. V zadnjih treh letih je bilo skoraj 21 milijonov evrov namenjenih zagotovitvi osnovne opreme za pripadnike Slovenske vojske – to je nakup uniform, zaščitne opreme za vojake –, s čimer se kritično stanje na tem področju postopoma odpravlja. In kot sem rekla glede političnega konsenza; tudi Zakon o izvajanju temeljnih razvojnih programov Slovenske vojske v obdobju 2008–2015 se ni izvajal. Lahko bi vsako leto porabili 105 milijonov evrov za Slovensko vojsko, vse skupaj v obsegu 710 milijonov evrov, realiziranih pa je bilo 121,8 milijona evrov.

Ko sem na začetku govorila o izvemu iz javnega sektorja, sem opozorila na to, da imamo sistem nacionalne varnosti. To je tudi predsednik republike povedal. Ne govorimo samo o obrambnem sistemu, govorimo o Slovenski vojski, o slovenski policiji in o vseh, ki so vključeni v sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. In kar tako samo za en del ali en podsistem uveljavljati takšne tektonsko drugačne rešitve kar čez noč se mi zdi pravzaprav rahlo neodgovorno. Brez analize, brez ciljev, kaj zasledujemo s sklepom sprejeti, da se Slovenska vojska izvzame iz javnega sektorja, ne da bi vedeli, kaj pri tem zasledujemo – ali je res samo to da se vzame pripadnikom določene pravice, da se jih seveda zaradi tega bolj plača –; zagotovo je to všečno, po drugi strani pa tudi neodgovorno, če gre samo za en sistem oziroma podsistem nacionalne varnosti.

Prej smo govorili o tem, koliko je zaposlenih na ministrstvu. Od leta 2010 je Ministrstvo za obrambo za 20 % zmanjšalo upravni del ministrstva. Ampak opozorila bi, da je Ministrstvo za obrambo v to številko, ki jo vidite v podatkih, vključilo Upravo Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami z vsemi regijskimi centri, da je tukaj Inšpektorat RS za obrambo, da je tukaj Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, da je tukaj notri tudi Obveščevalno-varnostna služba Ministrstva za obrambo, da imamo vrsto sodelavcev v tujini, na mednarodnih delovnih mestih – govorimo o atašejih in vseh ostalih. In če bi gledali tako, kaj pa so tiste skupne službe, ki jih verjetno imate v mislih – se pravi, pravna služba, kadrovska, informatika, zdravstvena služba, kuhinja –, je v tem splošnem sektorju zaposlenih 260 sodelavcev. Ampak vseeno, v letu 2014 smo imeli zaposlenih tisoč 161, v 2015 tisoč 133, v 2016 tisoč 123, v 2017 tisoč 131 in v 2018 tisoč 117. Se pravi, da smo zmanjševali število zaposlenih v upravnem delu, kljub temu da se zavedamo, da mora tako Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje popolniti regijske centre za obveščanje, da je treba zagotoviti tudi delo inšpektorjev in tudi vsega ostalega.

Bilo je govora o ponovni uvedbi vojaške dolžnosti. Vseeno bi rada izpostavil; velikokrat, ko hodim po terenu, me ljudje vprašajo – predvsem starejši, tisti, ki so bili v vojski –, moj pob bi tudi moral iti v vojsko, da bi ga naučili reda. Jaz povem odgovor na to, da bi po mojem mnenju, če bi danes naredili referendum o tem vprašanju, slovenska javnost niti približno ne bi 30-procentno odgovorila na to pritrdilno. Tudi tiste mamice, ki pravijo, da je treba sina poslati v vojsko, zato da bi se naučil reda, bi na koncu, ko bi morale obkrožiti, obkrožile ne. Povedala pa bi, da smo v tem času – prej je bilo možno prostovoljno služenje vojaškega roka tako za fante kot tudi za punce, veliko deklet se odloči za to, izvajati samo v Vipavi – naredili tako, da je zdaj možno tudi v Murski Soboti, v Novem mestu, v Vipavi, v Bohinjski Beli in če bo interes, bomo to naredili še drugje. In da traja prostovoljno služenje vojaškega roka 14 tednov, v treh fazah glede na zahtevnost, in da plačilo za vsega skupaj je tisoč 405 evrov neto in v kratkem bomo poslali predlog na Vlado, da se poviša na tisoč 880 evrov neto. In še enkrat predlagam, da se vsi tisti, ki v bistvu razmišljajo tudi o uvedbi ponovnega obveznega služenja vojaškega roka, doma s svojimi sinovi ali hčerkami usedejo za mizo in se dogovorijo, ne pa da rečejo, država je naročila, da moraš iti v vojsko. Mogoče bi pri tem povedala še to glede usposabljanja prostovoljne pogodbene rezerve, samo za 2017, da so bili izvedeni vpoklici in usposabljanje pripadnikov prostovoljno pogodbene rezervne sestave: vojaške zdravstvene enote, 45. centra goseničnih in bojnih vozil in 16. centra za nadzor in kontrolo

zračnega prometa, druge PPRS pa so vpoklicali za izvedbo letnih obveznosti posameznika. Tudi tukaj je treba povedati, da vrsto let ni bilo usposabljanj za prostovoljni pogodbeni rezervni sestav. In da tudi Ministrstvo za obrambo skupaj s Slovensko vojsko organizira študentske tabore, da se je vojaškega tabora lani udeležilo 64 študentov in polnoletnih dijakov, uspešno ga je zaključilo 53 udeležencev, da se je vojaškega tabora MORS in mladi udeležilo 90 dijakov, uspešno ga je zaključilo 89, od tega 35 deklet in 54 fantov, da vojaški tabor Slovenska vojska pripravlja že 18. leto in potekal je v začetku julija 2017, namenjen pa je usposabljanju študentov in dijakov iz temeljnih vojaških vsebin, spoznavanju poklica vojaka Slovenske vojske in razvijanju domoljubnih vrednot. Tudi verjetno sami veste, da smo spremenili sistem, na kakšen način predstavljati Slovensko vojsko, da smo naredili veliko na tistih ukrepih, na kakšen način še približati mladim poklic vojaka in da v okviru tega obiščemo veliko šol, srednjih, fakultet – kjer nas seveda spustijo v prostor; še vedno opozarjam na to, da lahko ravnatelj reče, da vstop v uniformi v šolo ni dovoljen –, da smo na vseh večjih prireditvah, sejnih, kjerkoli pač računamo na to, da se gibljejo tako starši kot mladi in da jim predstavimo poklic vojaka. In ta predlog, ki ste ga vi dali glede povečanja hibridne rezerve; tudi te spremembe ni mogoče izvesti čez noč, kar tako, z neko reorganizacijo vojske, ampak samo s spremembo zakonodaje. In v okviru obeh predlogov zakonov smo že predlagali dodatne možnosti za t. i. naraščanje sil, za prostovoljno usposabljanje državljanov ter predlagali tudi dodatno možnost za ponovno uvedbo posameznih sestavin vojaške dolžnosti.

Prej je bil govora glede čevljev; verjeli ali ne, ministrica za obrambo ne deli čevljev Slovenski vojski, tudi ne uniform. Jaz tudi nimam časa, da bi zjutraj šla po enotah in pogledala, ali so pripadniki prav obuti ali oblečeni ali ne in tudi ne skrbim za skladišča. To dela Slovenska vojska. In tukaj – mislim, da smo bili na Odboru za obrambo – sem povedala že tudi, da je prišlo do mene, da bi bilo pa mogoče treba spremeniti čas, v katerem pripada pripadniku oziroma pripadnici Slovenske vojske nova oprema. In načelnik ima nalogo, da to pregleda. Sama pa sem tudi v uvodu povedala – če je oprema dotrajana, uničena, jo je treba zamenjati.

Mogoče bi nekaj besed namenila tudi usposabljanju oziroma vajam v Slovenski vojski. Če pogledamo obdobje 2015, 2016, 2017, smo imeli v tem času od 2015 do 2017 sicer res manj vaj, zato pa je bilo večje število pripadnikov Slovenske vojske na vajah – v 2015 dva tisoč 350, v 2016 3 tisoč 841 in v 2017 3 tisoč 834 – in se je skupno število dni terenskega usposabljanja povečevalo: v letu 2015 je bilo 38 tisoč 589, v letu 2016 51 tisoč 746 in v letu 2017 56 tisoč 961. In tudi če gledamo povprečno število dni terenskega usposabljanja na posameznega pripadnika oziroma pripadnico Slovenske vojske; v letu 2015 je to znašalo 5,47,

v letu 2016 7,7 in v letu 2017 8,4. Če pogledamo še število izstreljenih nabojev na pripadnika Slovenske vojske v ocenjevalnem obdobju, prav tako podatki 2015–2017, tudi raste. Recimo, leta 2013 je bilo povprečno število izstreljenih nabojev do vključno kalibra 12,7 milimetra na pripadnika Slovenske vojske 454,76, v letu 2014 441,20, v letu 2015 je to padlo na 323,80, v letu 2016 je znašala ta številka – bistveno večja tudi od leta 2013 – 648,16, v letu 2017 pa 514,73.

In glede na to da je bilo vprašanje, kam pa smo dali finančna sredstva poleg tistega, kar je bilo več namenjeno plačam zaposlenih v Slovenski vojski ... Če pogledamo večje nakupe v obdobju od leta 2012 do 2017 in nekako plan za 2018 pa nek skupni povzetek, bi lahko rekla takole. Večji nakupi v letu 2012 so bili izvedeni v višini 10,8 milijona evrov, večji nakupi v 2013 v višini 4,8 milijona evrov, v letu 2014 5,8 milijona evrov, v letu 2015 9,4 milijona evrov, v letu 2016 12,9 milijona evrov, v letu 2017 24,9 milijona evrov, v letu 2018 pa planiramo 66,6 milijona evrov – ampak tukaj še ni prišteto notri, kar menim, da bomo dobili dodatno glede na novo oceno gospodarske rasti in v skladu s tem mislim da bo na razpolago še 10 milijonov dodatnih sredstev.

Če bi tukaj pogledali nek povzetek, kam smo sredstva namenili, sem povedala, da se investicije v oborožitev, v vojaško opremo, infrastrukturo od leta 2015 postopno povečujejo, da smo 2015 začeli postopno in ciljno graditi predvsem zmogljivosti za srednjo bataljonsko bojno skupino, za katero ponovno opozarjam, da je najprej – in to je bilo povedano tudi s strani novega načelnika Generalštaba Slovenske vojske – namenjena za obrambo Slovenije in kot taka tudi prepoznana v ciljih zmogljivosti v zavezništvu. Da smo v letu 2017 zaključili z uvajanjem komunikacijsko-informacijskega sistema poveljevanja in kontrole kot nekega pomembnega segmenta znotraj Slovenske vojske. Da smo v obdobju 2014–2016 zagotovili dodatna finančna sredstva za nakup streliva in minsko-eksplozivnih sredstev. Ta so se v letu 2017 bistveno povečala v primerjavi s prej omenjenim obdobjem in v letu 2018 dodatno povečala celo na 4,7 milijona evrov v primerjavi s prejšnjim letom. Da je bilo na primer v zadnjih dveh letih dobavljeno oziroma je v postopku dobave strelivo v kalibru 5,56 milimetrov za avtomatsko puško za 11,7 milijonov kosov in sama ocenjujem, da v preteklosti na zalogi nikdar ni bilo več streliva, kot ga je sedaj. Da smo v zadnjih treh letih dobavili terenska vozila za splošne namene. Da s projektom obnove voznega parka neke cilje dosegamo, ampak bomo tudi v prihodnje morali še v to vlagati. Investicije v bojne uniforme in drugo zaščitno opremo sem pravzaprav že večkrat omenila. Povedala sem, da se začenjajo postopki za nakup novega vozila 8x8 v okviru mednarodne organizacije OCCAR. Za nas je interesanten program BOXER. Kot sem povedala, je že preizkušeno vozilo. Uporabljajo ga Nemci, Nizozemci, naročili so ga v Litvi. Preizkušeno je

bilo v Afganistanu. Predvsem pa je pomembno, da je enaka cena za vse države članice in da je na takšen način zmanjšano korupcijsko tveganje. Imamo rezervni scenarij, nakup 4-kolesnikov, ampak o tem ste govorili tudi na zadnji seji Odbora za obrambo in danes verjetno ni treba.

Če bi še naštela, da ne govorimo, kot je rekel poslanec Dolinšek, samo o slabih stvareh, da se malce pohvalimo. Zagotovili smo kot Republika Slovenija svoj delež pri zagotovitvi varnosti državnih meja in preprečevanju ilegalnih migracij in krepili skupne napore za zagotavljanje mednarodne varnosti in prispevali k miru na različnih kriznih žariščih v svetu. Zagotovili smo učinkovito odzivanje v primeru naravnih in drugih nesreč in s tem krepili varnost državljanov in tudi neposredno prispevali k zmanjšanju posledic nesreč. Da smo izvedli Strateški pregled obrambe, smo danes že govorili. Da nam je uspelo ustaviti trend padanja obrambnih izdatkov, zagotoviti rast, sem tudi že povedala. Govorili smo danes že tudi, da smo se vključili v stalno strukturno sodelovanje na področju Evropske unije. Tudi tukaj je bil v zadnjih dveh letih bistven, bistven napredek v primerjavi s preteklimi leti in tukaj je Slovenija med tistimi najbolj aktivnimi članicami Evrope. Dvignili smo raven materialne popolnjenosti Slovenske vojske in med pomembnejšimi nabavami sem že navedla strelivo, zaščito opremo vojakov, terenska vozila, uniforme in vse ostalo. Vzpostavili smo pogoje za modernizacijo Slovenske vojske, pripravili investicijsko dokumentacijo kljub začetnim zapletom; sedaj ima enotno podporo v Slovenski vojski in v upravnem delu ministrstva. O spremenjeni zakonodaji, ki je v parlamentu, sem povedala. Pripravili smo tudi Zakon o kritični infrastrukturi, ki je bil sprejet tukaj v parlamentu in ki pomeni pomemben korak naprej v izboljšanju odpornosti države in družbe v primeru določenih varnostnih groženj. Končali smo sistem kriznega upravljanja in vodenja v Republiki Sloveniji, ki izboljšuje koordinacijo in obveščanje v času krize ter predvideva tudi učinkovitejšo vlogo sekretariata Sveta za nacionalno varnost. Slovenska vojska je s svojim delovanjem ter profesionalno držo svojih pripadnikov in pripadnic pokazala, da je odzivna, učinkovita in da se lahko politika in državljani nanjo vedno zanesejo. In še vedno bom ponovila, menim, da pripadniki in pripadnice Slovenske vojske odlično opravljajo svoje delo. Na nas vseh, tudi na poveljnikih, vodstvu Generalštaba, predvsem pa na politiki je, da jim omogočimo nadaljnji razvoj. Povedali smo, da smo povečali sodelovanje Slovenske vojske na mednarodnih vajah, da smo napotili kontingent Slovenske vojske v Enhanced Forward Presence v Latvijo, da se je tako pokazala odločnost Republike Slovenije in pripravljenost vojske za krepitev skupne varnosti v okviru zavezništva; govorim o odvracanju. Slovenska vojska je ohranjala prisotnost tudi v drugih mednarodnih operacijah na ravni

približno 350 pripadnikov v 11 različnih mednarodnih operacijah in misijah na Srednjem in Bližnjem vzhodu, na Balkanu, v Sredozemlju, Baltiku, Afriki. Ni mi treba povedati, kako uspešni smo bili v operaciji Sophia. Načrtujemo ponovitve. Želim si še bolj jasen karierni sistem in tudi tukaj so moja pričakovanja do načelnika Slovenske vojske velika. Na štabnih šolanjih smo izobrazili preko 100 častnikov in podčastnikov. Prestrukturirali smo strateško in operativno raven poveljevanja in kontrole v Slovenski vojski, ustanovili Poveljstvo sil, pričeli s preoblikovanjem taktičnega dela vojske – žal ne s tako dinamiko in na takšen način, kot sem sama želela, ampak to je odločitev načelnika, stroke. Najprej sem želela, da se popolni taktični nivo, se pravi enote, ne toliko Generalštab oziroma na vrhu. Uspeli smo s tistim kar smo do sedaj že izvedli dvigniti osebne prejemke skoraj 70 % pripadnikov Slovenske vojske; seveda še sama vedno ocenjujem, da je treba narediti na tem še več, zato oba zakona, zato tudi pogajanja za odpravo anomalij in tudi na takšen način dvig plač zaposlenih v Slovenski vojski, pa tudi vseh ostalih v obrambnem sistemu. Zaustavili smo trend padanja prostovoljnega služenja vojaškega roka, dosegli postopno dviganje, kar pa pomeni povečanje števila državljanov, ki so bili deležni usposabljanja na obrambnem področju in lahko predstavljajo tudi kadrovske baze za stalno ali rezervno sestavo Slovenske vojske. In tukaj še enkrat apeliram za to, da mlade prepričate, da se vključijo v prostovoljno služenje Slovenske vojske. Povečali smo število pripadnikov ministrstva v raznih delovnih telesih, projektih ali poveljstvih Nata in EU. V tem času smo napotili sodelavca, da dela v EDA, ki bo pomembno krepila področje evropske obrambne politike v prihodnje in dobro je, da imamo tam svojega človeka. Zasedovali smo cilj smotrnega upravljanja s premičnim in nepremičnim premoženjem, ampak tudi o tem smo na preteklih sejah odbora in seveda tudi na tej parlamentarni seji že velikokrat govorili. In še vedno čakajo tudi prenovljeni strateški dokumenti na usodo Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski, zato še enkrat apel, da se čim prej odločite, ali jih podprete ali ne, da lahko ministrstvo nadaljuje potem z drugimi predlaganimi ukrepi.

Najlepša hvala za vašo pozornost, spoštovane poslanke in poslanci.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Kolegice in kolegi, vsi prijavljeni smo dobili besedo. Ostalo nam je še 7 minut, prosim, da se prijavite, kdor bi želel razpravljati. Velja tudi za ministrice. / oglašanje iz dvorane/ Pritisnite, prosim.

Gospa Marija Bačič, izvolite. Minuta 38. Izvolite, gospa Bačič.

MARIJA BAČIČ (PS SD): Saj bom hitra, hvala lepa za besedo.

Bom pa zelo, zelo hitra. Jaz bi samo postavila vprašanje predlagateljem današnje izredne seje. Ali res želimo nekaj rešiti, vojski pomagati, ali pa želimo razrešiti ministrico? Mislim, da če bi želeli vojski pomagati, bi sprejeli oba zakona in bi pomagali, torej koristili vojski in bi se položaj vojske tudi poboljšal. Jaz mislim, da smo vojsko sedaj popolnoma razgalili in ponižali in s tem vznemirili tudi vse državljane Republike Slovenije in to se tako ne dela. Mi vemo, da se tako kot vsepovsod pojavljajo tudi težave, pomanjkljivosti v Slovenski vojski, ki se pravzaprav rešujejo znotraj vojske in jih naj rešujejo tisti, ki to znajo in ne tisti, ki ne vedo, kaj je vojaška čast. Imamo dobro vojsko, imamo uspešno vojsko in smo lahko ponosni nanjo in lahko nosijo tudi s ponosom svojo uniformo. Tule bi se mogoče samo dotaknila kadrovske podhranjenosti – kako se naj mladi prijavijo, kako se naj motivirajo, da se prijavijo za vojaški poklic, če so vsi časopisi polni, kako so boski prezebli, strgani, garjavi in tako naprej. Če ne bomo spremenili odnosa do naše vojske, potem prijav ne bo, če pa bomo mi spremenili – od nas je odvisno – svoj odnos do vojske, jim dali priznanje, sem prepričana, da se bodo tudi mladi pravzaprav začeli prijavljati za ta poklic. Naša ministrica pa mislim, da je zelo, zelo uspešna, saj je ona pridobila določena sredstva za vojsko ... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Franc Breznik, izvolite.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Ja, časa tako nimam, imam minuto in pol, ampak moram še povedati nekaj dejstev.

Ministrica, jaz vas spomnim, da Slovenska vojska niso samo vojaki, častniki, podčastniki; tu so zelo pomembne civilne osebe v Slovenski vojski. Slovenska vojska ima tudi nižje in višje vojaške uslužbenke, ki so pomemben podporni element enotam Slovenske vojske, tako v kasarnah kot pozneje na terenu in tudi v tujih misijah. S tem zakonom ne rešujete ničesar za civilne osebe, še vedno so podhranjene; ravno civilne osebe odhajajo, visoko strokovne, tudi to sem vam danes govoril. Govoril sem vam, da ste drugorazredni; jaz sem bil vseskozi gentlemanski, subtilno s vami kot z žensko sem ravnal. Če bi bil tam možki na tisti strani, bi mi rekel marsikaj drugega. Zdaj bom povedal, zaradi česa. Ista vlada, v kateri se je zaposlilo 8 tisoč 300 javnih uslužbencev – v letu in pol, to pomeni eno celo vojsko javnih uslužbencev ... Ministrstvo za javno upravo, 94 % povečanje v času umetne inteligence, v času, lahko rečemo, četrte industrijske revolucije, kjer se ta mesta zmanjšujejo, kjer se povezujejo podatki. In pogledjte, tako so z vami ravnali vaši kolegi v Vladi. Saj vidite, kako danes delajo z vami, ministrica. To so vaši kolegi. Torej, gre za

prioritete. In prioriteta te vlade nikoli ni bila Slovenska vojska. Gre za kozmetične popravke, ki ne bodo delovali. To je bilo bistvo današnje seje. In tisti, ki imamo nekaj pojma in tudi tisti, ki mi sedaj pišejo na telefon, visoki častniki, podčastniki Slovenske vojske so istega mnenja, kot smo v Slovenski demokratični stranki. To je bilo bistvo te seje. Najlepša hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Gospa ministrica Andreja Katič, izvolite.

ANDREJA KATIČ: Hvala. Povedala bi to, da so, prvič, pred vami spremembe oziroma nov predlog Zakona o obrambi in nov predlog Zakona o službi v Slovenski vojski. Da sem povedala, da je to le del rešitev. Ampak prosim vas, izjasnite se ali jih podpirate ali ne. Novi načelnik je v gradivu povedal, kaj so najpomembnejše pridobitve Slovenske vojske s tema dvema zakonoma. Da je Slovenska vojska aktivno sodelovala pri pripravi obeh predlogov in da predlog zakona podpirajo. Ene milijarde sredstev v tako kratkem času ne moremo nadoknaditi. Vsi skupaj pa bi morali iskreno pomagati. Priporočila, ki ste jih dali, je treba implementirati z zakoni, ki jih še nimamo pred seboj. Ta dva zakona pa imate pred seboj in ves čas sem vas vabila k sodelovanju, da ju še izboljšamo. In to lahko naredimo še vedno. Zatorej izboljšajmo, sprejмимо ta prvi korak, zagotovo pa bo potem naslednja vlada lahko odločala tudi še o vsem ostalem. Ampak še enkrat – slovenski pripadniki, pripadnice, vsi, ki so vključeni v sistem Slovenske vojske, seveda tudi v kuhinjah in vsi ostali, vsi zaslužijo naše pohvale, boljši položaj. En del tega rešujemo. Zagotovo pa je treba narediti še več, ampak tudi z ostalimi postopki čakamo, ker so neodvisni od novega Zakona o obrambi oziroma Zakona o službi v Slovenski vojski, zato apel na vas.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Predlagatelj, izvolite, gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa. Najprej moji dragi kolegi Mariji. Mojih podpisov in podpisov mojih kolegov Nove Slovenije za interpelacijo ministrice ni in jih ne bo.

Kar se tiče naših priporočil, pa so izključno dobronamerna in gredo v prid Slovenski vojski. Dokaz je pa naslednji. Danes je moj spoštovani častivredni rojak Prekmurec Alan Geder predstavil tudi svojo vizijo, kako naj bi se rešile glavne težave Slovenske vojske v bližnji prihodnosti. Ministrici za obrambo Andreji Katič namerava predlagati sprejetje ukrepov, med katerimi je zvišanje plač in dodatkov. Pozor! Slovenska vojska mora izstopiti iz enotnega sistema javne uprave, meni Geder, ki še dodaja, da bi se moralo delo pripadnikov upoštevati tako pri plačah in drugih prejemkih tudi zato ker ne uživajo enakih pravic kot drugi državljani. Profesionalni vojaki morajo biti v pripravljenosti 24 ur na dan in se ne morejo sklicevati, da

določenih nalog ne morejo opraviti. Ministrica, Geder je ponovil naše priporočilo in vi ga zavračate. Že danes ga zavračate.

Kar se tiče zakonov. Lepo prosim, enkrat še povejte – dajte, gospod podpredsednik, besedo ministrici – slovenski javnosti, ali imate podporo za ta dva zakona v koaliciji. Če imate, jutri dvignite koalicijsko zastavo in mi, opozicija, gremo za vami. Ne nas kriviti, nas opozicijo, da smo mi za to krivi. Pa dajte se v koaliciji zmeniti! Vi ste bili pri nas, še enkrat pravim, smo vam dali svoje pripombe, smo tudi nakazali, kakšno bo naše odločanje. Povejte, da je koalicija de facto razpadla in na žalost ne bo nič več iz teh dveh zakonov. Mi je žal.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Zaključujem splošno razpravo o predlogu priporočila. V skladu z razlago Komisije za Poslovnik z dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem točko dnevnega reda in 54. izredno sejo Državnega zbora. Želim lahko noč!

Seja je bila končana 7. marca 2018 ob 21.15.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAČIČ, MARIJA	65
BREZNIK, FRANC	7, 19, 54, 65

D

DOBOVŠEK, DR. BOJAN	10, 26
DOLINŠEK, MARJAN	7, 27, 55

F

FERLUGA, MARKO	34
----------------------	----

G

GRIMS, MAG. BRANKO	39, 43
--------------------------	--------

H

HAINZ, PRIMOŽ	37
HAN, MATJAŽ	36
HORVAT, JOŽEF	8, 15, 58, 65

J

JANŠA, JANEZ (IVAN)	31
JURŠA, FRANC	22, 28

K

KATIČ, ANDREJA	16, 37, 43, 49, 59, 65
----------------------	------------------------

M

MAHNIČ, ŽAN	6, 10, 13, 15, 42, 43, 44
MESEC, LUKA	29, 33

N

NEMEC, MATJAŽ	9, 24, 31, 53
---------------------	---------------

P

PAHOR, BORUT	11
PODKRAJŠEK, BOJAN	41
PRIKL, UROŠ	40

Š

ŠKOBERNE, JAN	29, 35, 42
---------------------	------------

T

TANKO, JOŽE	52
TOMIČ, VIOLETA	9, 25
TONIN, MAG. MATEJ	22

V

VEBER, JANKO	43
VILFAN, PETER	8

LEGENDA

PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS Levica – Poslanska skupina Levica
PS NSi – Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati
PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev
NeP – Nepovezani poslanec